100

-יוסף דוריאל

+במלחמה כמו במלחמה, גם כשזו לא מתנהלת באש ותמרות עשן. על התקפה פוליטית ששברה הסכמים יש להשיב מייד באמצעים מקבילים העומדים לרשותנו, וזה אומר - לפרסם מייד אולטימאטום מנומק שאם אבו-מאזן לא ימשוך בחזרה את בקשתו מהאו"ם, כל התחייבויותינו כלפיו בטלות ומבוטלות. ולממשלה יש מבחר גדול של התחייבויות שאפשר לבטל אותן בזו אחר זו - עד שייסוג מההתקפה הפוליטית עם השקרים שהוא מפיץ להצדקתה. יש גם להפסיק מייד את הניסיון הנואל לחבל ביוזמת ידידי ישראל בקונגרס האמריקאי, שהחליטו לעצור את זרם הכספים למפרי ההסכמים ברש"פ ובמוסדות האו"ם שהתגייסו לצדם. האם אנו רוצים שגם הם יפנו לנו את הגב?

ולהזמת השקרים של הרש"פ, הגיע הזמן לחזור ולהציג את האמת שלנו, שהלכה לאיבוד בין הנימוקים הפרטניים של הצורך ב"גבולות ביטחון". אף אחד לא התחייב לספק לנו גבולות כאלו אולם חבר הלאומים, שהחלטותיו מחייבות גם את האו"ם של היום, הוציא כתב מנדט מחייב שלפיו בין הירדן לים יוקם בית לאומי לעם היהודי, וכל הקרקעות הפנויות במרחב זה ישמשו להתיישבות יהודית.

כשב-1948 החליטו הבריטים להשתחרר מהמנדט שקיבלו מחבר הלאומים, פלשו לשטח צבאות הליגה הערבית - לא כדי לקבל על עצמם את מימוש המנדט הבינלאומי במקום בריטניה, אלא-כדי להשמיד במסע מוצהר של ג'נוסייד את היישוב היהודי. לא נשאר ליישוב זה אלא לקבל על עצמו את מימוש המנדט, תוך החזרת מלחמה לצבאות הפולשים, בה נפלו קורבנות מיותרים משני הצדדים. ב-1949 מומש המנדט המקורי בשטח שבין הים לבין קו שביתת הנשק, אך לאחר הדיפת תוקפנות נוספת של הערבים ב-1967 - הוא התחיל להתממש גם בתחום שנכבש קודם,בניגוד לכל חוק, בידי הארצות השכנות בין הירדן לקו שביתת הנשק. ישראל לא כבשה שום שטח משום מדינה שהחזיקה בו כחוק.

עכשיו גם הזמן להבהיר חד-משמעית: בעיית הפליטים של 1948 נוצרה אך ורק עקב התוקפנות הערבית, כשכמיליון יהודים גורשו בחוסר כל מארצות ערב ומספר קטן יותר של ערבים נמלט מאזורי הקרבות בישראל.

==========
כפי שישראל פתרה את בעיית הפליטים היהודים על ידי שיקומם בשטחה המצומצם - ללא עזרת האו"ם - כך חייבות מדינות ערב שפתחו במלחמה לשקם את הפליטים הערבים בשטחים הנרחבים שלהם, ובמיוחד - כשהם מקבלים לשם כך סכומי-עתק מהאו"ם. מכאן - שבעיית הפליטים שטרם שוקמו היא של הערבים בלבד, וישראל לא תהיה צד בדיון על שיקומם, אלא אם כן תתבקש לתרום מניסיונה בקליטת מיליון הפליטים היהודים בשטחה.

+א ת ם
אותיות א מ ת
ראשי תיבות: אבן מקיר תזעק
"אתם נצבים", האמת זועקת ואתם ניצבים ולא זזים
@

+ב ר כ ה ו ה צ ל ח ה
"חֶבְרַת הַשֶּׁפַע" של הִתַּרבּוּת המערבית חוֹללה תמורות בפַּעֲרֵי החֶברה,בשירותי הרווחה והרפואה, בהתפַּשטות חוֹלי ומַגפה, מלחמות ירושה בין שבטים,עֵדות,דָתות ואומות.
כמו בכל יצירה, כמו בכל פלאי הטכנולוגיה, המעתירים עלינו קנאה ותחרות,חבלי הנאה וגאוה, ההצלחה עלולה להָמיט אסון על שאינם צולחים ונמנעים מפגעי התקלה,מקלקולי הכלכלה, כדי לחתור אל הברכה השקולה והנאמנה.
לפיכך הרינו מוסיפים לברכה: "בְּרָכָה וְהַצְלָחָה" לֵאמוֹר – שנצליח לִ צְ ל וֹ חַ
על כל העיפוּבים והמכשולים בהתמַמשות הבּרָכה
@

+ת ר ג ו ל ת
בעודם אפרוחים הריהם מנקרים באשפתם כאחים
משבגרו מנקרת בראשם התרנגולת:
דיינו בתרגולת לכו ועדרו כל אחד באשפתו שלו
@

85

עֲטַלֵּפֵי הָרֶגֶשׁ

בְּמַרְתְּפֵי הָרְגָשׁוֹת שֶׁלָּנוּ רוֹחֲשִׁים הַתַּאֲוָה הַקִּנְאָה וְהַכָּבוֹד

==========

וְכָל עוֹד הֵם מְשַׁחֲרִים לְהַשְׁחִיר אֶת הַוָּיָתֵנוּ
אָנוּ נִרְתָּעִים מִלְּהִתְמוֹדֵד אִתָּם בִּבְחִילָה וּבְכָל הַמְּאוֹד
@

+אֶ מֶ ת
הַצִּרוּף "אֱמֶת-לַאֲמִתָּהּ" מְקַפֵּל אֶת הַמַּשְׁמָעוּת שֶׁל אֱמֶת-לְעֻמָּתָהּ,
כְּלוֹמַר שֶׁהִיא אֵינָהּ מֻחְלֶטֶת,בִּלְעָדִית,שֶׁאֵין בִּלְתָּהּ,
אֶלָּא שֶׁקַּיֶּמֶת בְּצִדָּהּ,כְּנֶגְדָּהּ,כְּחוֹפֶפֶת לָהּ גַּם אֱמֶת אַחֶרֶת
@

+גֶּ שֶׁ ר
"גֶּשֶׁר צַר מְאוֹד"
כַּמָּה צַר לָנוּ כְּשֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַשֵּׁר...
@

+דִּ בּ וּ ר
כְּזִמְזוּם הַדִּבּוּר כֵּן צָרִיךְ תָּמִיד לְזַמְזֵם בְּאָזְנֵינוּ הַצֹּרֶךְ לְהִתְאַמֵּן בְּדִבּוּר תַּקִּין
@

+ר תְּ מ וּ ס
כָּל מִנְעָד הַצְּלִילִים נִרְתָּם לְמִקְצָב קָקוֹפוֹנִי אוֹ סִימְפּוֹנִי
@

+שְׁ תִּ י קָ ה
הַשְׁתִּיקָה אֵינָהּ מְ שַׁ תֶּ קֶ ת אֶלָּא מַשְׁבִּיחָה אֶת הַבַּקָּרָה לְאֵיכוּת הַהַבָּעָה
@

חִ מְ צ וּ ן
יֶתֶר חִמְצוּן מְחַיֵּב פְּעִילוּת שֶׁל נוֹגְדָנִים לְאִזּוּן
כָּךְ גַּם לְגַבֵּי יֶתֶר הַחוּמְצִיּוּת בְּזִיקָתֵנוּ לְתַרְבּוּת הָאוֹרֶנֶט
@

+פּ וּ שֵׁ ק שְׁ פָ תַ יִ ים
צָרִיךְ לְלַמְּדוֹ מַה בֵּין פּוּשֵׁק לְפוֹסֵק
@

+כַּ תּ וֹ ת – מַה מְּרֻבּוֹת בָּהֶן הַקְּטָטוֹת
@

+כִּ בּ וּ ש
כְּשֵׁם שֶׁאָנוּ מְחוּלָקִים בְּעִנְיָן "הַכִּבּוּשׁ"
אָנוּ מְאוּחָדִים בְּעִנְיָן "כִּבּוּשׁ יֵצֶר הַפִּטְפּוּט"
@

84

מ ת ח

דִּבְרֵי הַיָּמִים שֶׁל עַמֵּנוּ שׁוֹזְרִים אֶת הַמֶּתַח הַבִּלְתִּי פוֹסֵק
בֵּין הַתּוֹרָה הַכְּפוּיָה עָלֵינוּ כְּסֶגֶר לְמָהוּת וְיֵעוּד
וּבֵין הָרָצוֹן הָאִישִׁי וְהַחֶבְרָתִי-לְאֵמִּי לִפְרוֹץ אוֹתוֹ
@

הִ תְ נַ צְ לוּ יוֹ ת
הַטעוּיוֹת מְרַבְּבוֹת אֶת יְחָסֵינוּ וְלָכֵן אָנוּ זְקוּקִים לְהִתְנַצְּלוּיוֹת
אוּלַי יְכַבְּסוּ אֶת הַכְּתָמִים וִיחַטְּאוּ אֶת הַחֲטָאִים
@

+עוֹ לִ י ם וְ יוֹ רְ דִ י ם
כָּל אֶחָד בְּסֵלָמוֹ
הֵן אֶ ל הָ אֲ נוֹ כִ י
הֵן בִּצְנִיחָה אֶל הָאָדָם הָאֲנוֹכִי
@

פֶּ סֶ ל
כְּדֵי לְהַכְשִׁירוֹ צָרִיךְ שֶׁיִּמָּצֵא בּוֹ פְּ סוּ ל כָּלְשֶׁהוּ
@

מְ חַ מֵּ ר
רָאוּי לְכִנּוּי זֶה הַחוֹזֵר וּ מְ חַ מֵּ ר אַחַר יֵינוֹת מְשֻׁבָּחִים
@

+רִ י בָ ה
אִשָּׁה רִ י בָ ה הַמִּתּוּקָה כְּרִבָּה חוֹשֶׁכֶת אֶת הַמְּרִיבָה
@

הִ תְ עַ בְּ רוּ ת
מַצָּב הַמִּתְאַר אֶת הַמַּעֲבָרִים מֵעֶבֶר לַהוֹוֶה הַנּוֹשֵׂא אֶת הֶעָתִיד
@

עֶ זְ רָ ה
קוֹל הַתִּגְרָה בּוֹקֵעַ כְּבָר מִן הָעֲזָרָה וּמִי יָחִישׁ עֶזְרָה?
@

+אֲ מוּ נִ י ם
פַּעַם הִתְאַמַּנוּ בִּכְתִיבָה תַּמָּה
הַיּוֹם חוֹבָתֵנוּ לְאַמֵּן גַּם בִּשְׁמִיעָה וְהַשְׁמָעָה טוֹבָה

@

+תַּ רְ בּ וּ ת
בְּלוֹעֲזִית: ק וֹ לְ ט וּ רָ ה
בְּיִהוּדִית: ק וֹ ל-תּ וֹ רָ ה

83

מ ק ר ה

הַאִם "מ ק ר ה" אֵינוֹ גַם הוּא תּוֹצָאָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְשַׂחֵק בְּקוּבִיּוֹת?

@

הֲ לָ כָ ה

הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי אֵינָהּ מִתְבַּטֶּלֶת מִמַּסּוֹרֶת אָבוֹת בִּגְלַל הֲלָכָה הַמִּתְחַדֶּשֶׁת בְּאֵיזֶה הַר אַחֵר

@

פְּ רָ שׁ וֹ ת

פְּרָשׁוֹת פְּתוּחוֹת וּסְתוּמוֹת קַיָּמוֹת גַּם בְּתוֹרַת הַחֶבְרָה שֶׁלָּנוּ
וְאֵין אָנוּ מְדַקְדְּקִים לֹא בַּמִּלְּעֵיל וְלֹא בַּמִּלְּרַע

@

סוֹ חֲ רֵ י שִׁ בְ עָ ה

אֵלּוּ הַמְּסַחְרְרִים אוֹתָנוּ בִּקְדוּשַׁת הַמִּסְפָּר שִׁבְעָה כְּמִסְפָּר מַנְחֶה בַּמִּקְרָא

@

נִ צִּ י ם

הַ נִּ צִּ י ם בְּיִשְׂרָאֵל הֵם הַמַּפְרִיחִים יוֹ נִ י ם

@

דַּ כְּ אֵי רוּ חַ

בְּכֹחַ הָרוּחַ הִצְלִיחוּ נִצּוֹלֵי דַּ כַּ א וּ לְהוֹשִׁיעַ לְעַצְמָם

@

כִּ סֵּ א גַ לְ גַּ לִּ י ם - שֶׁ בָּ ה נָ א!

@

עֲ גוּ נָ ה

בְּהִנָּתֵן הַהֶיתֵּר יוּנַף הַתּוֹרָן לְהַפְלָגָה חֲדָשָׁה

@

מָ מוֹ ן

כְּדֵי לְהַרְוִיחַ מָמוֹן מַלְבִּינִים הוֹן וּמְפַרְסְמִים בַּתִּקְשׁוֹרֶת שְׁקָרִים הָמוֹן

@

גַּ זְ לָ ן

יֵשׁ גַּזְלָן מְקוֹרִי שֶׁאֵינוֹ נִזְקָק לְתוֹרַת הַגַּזְלָנִים

@

תִּ גְ רָ ה
כְּשֶׁכָּלֶה הָאוֹכֶל בַּבַּיִת
קוֹל הַתִּגְרָה דוֹפֵק בַּבַּיִת
@

82

ד מ ע ו ת
דְּמָעוֹת אִי אֶפְשָׁר לְהַחֲרִישׁ
כִּי שַׁוְעָתָן וְזַעֲקָתָן מַחֲרִישָׁה כָּל אוֹזֶן
@

ש ע ר
מַה טַּעַם בַּתְּפִלָּה: "פְּתַח לָנוּ שַׁעַר"?
וַהֲרֵי הַשַּׁעַר פָּתוּחַ אֶלָּא שֶׁאֵין מַבְקִיעִים אוֹתוֹ
@

שַׁעֲרֵי תְּפִלָּה נְעוּלִים בִּגְלַל שַׁעֲרֵי אוֹנָאָה פְּתוּחִים
@

בַּ ע ַ ל ק ו ֹ ר ֵ א
הוּא קוֹרֵא, דּוֹגֵר וְקוֹרֵא, אֲבָל ה י א הַיּוֹלֶדֶת...
@

הַ מ ִ ש ְ נ ֶ ה מ ְ ש ַ נ ֶּ ה
הַקּוֹל הָעוֹלֶה מִמִּשְׁרַד הַחוּץ אֵינוֹ אֶחָד
וּכְשֶׁהַמִּשְׁנֶה מְשַׁנֶּה מִדִּבְרֵי הַשַּׂר
יָדוֹ שֶׁל מִי עַל הַתַּחְתּוֹנָה?
@

שְׁ ל ִ י ח ַ צ ִ ב ּ ו ר
נִבְחָר כִּמְשֻׁלָּח מִלִּצְבּוֹר טוֹבוֹת לְעַצְמוֹ וְלִבְנֵי בֵּיתוֹ
@

הַ ד ֶּ ר ֶ ך ְ הַ מ ְ מ ֻ צ ָ ע ַ ת
הִיא הָעֲדִיפָה לְכָל רוֹדֵף תְּנוּמָה
@

HEBREW+
שָׂפָה ב ְּ ר ו ּ ר ָ ה
@

+רַ ב ו ְ ר ָ ב ָ ב
אֵין לָחוּס עַל בַּעַל יְחוּס
מִכֹּחַ עַצְמוֹ אוֹ מִשְׁפַּחְתּוֹ

כְּגוֹן רַב שֶׁהֵכִתָּם בִּרְבָב
@

מִתְאַנֶּה
עַל מָה הוּא צָרִיךְ לְהִצְטָעֵר?
עַל שֶׁהוּא מִתְאַנֶּה לַבְּרִיּוֹת
@

כְּשֶׁהַמַּכּוֹת מ ו פ ל א ו ת
יִתְמַהּ הָרוֹאֶה אוֹתָן לֵאמוֹר:
הַפְּלֵא וָפֶלֶא
מֵעוֹלָם לֹא נִרְאוּ כָּאֵלֶּה...
@
מַכּוֹת נֶ אֱ מָ נ ו ת
שֶׁלֹּא יִתְמַהְמֵהַּ הַסּוֹבֵל מֵהֶן לֵאמוֹר:
מַה נֶּאֱמָנוֹת הֵן
לְצַוֵּי שׁוֹלְחֵיהֶן
@
מַכּוֹת שֶׁאֵינָן כְּתוּבוֹת
שֶׁאֵין דּוֹמֶה לָהֶן
בְּתוֹלְדוֹת עוֹלָם
כְּמַדְוֵה כָּל-חֳלִי
@

נ סַ ח
אין לך נוסַח שלא הוסַח ונתנַסַח מחָדָש
ונוסחה הנראית מגֻבֶּשֶׁת
עלולה להִתָּלֵש כִּמְגוֹרֶשֶׁת
@

+בְּ ר ו ר יָ ה
לא במקרה נקראה בשם זה אשתו של ר׳ מאיר.
מסופר עליו בגמרא שהיה הולך אחר אלישע בן אבויה (״א ח ר״) שרכב על סוסו בשבת ולמד מפיו תורה. כיצד לומדים תורה מפי מי שיצא לתרבות רעה? ופרשו דבר זה כי ר׳ מאיר רימון מצא את תוכו אכל וקליפתו זרק. כלומר הוא ידע ל ב ר ר את התוך מהקליפה. הוא ידע להעריך את תפקידה של הקליפה המשמרת את הגרעין את הפרי, כמוץ והתבן את גרעין החטה. וכך ידע ל ב ר ר לו את ברוריה החכמה שנודעה בחכמתה ובחריפותה.על ר׳ מאיר ואשתו ברוריה ניתן לומר שלא הסתכלו בקנקן אלא במה שיש בו... ומה עלינו ללמד מזה? שהאירו את עינינו כיצד לברר, להבחין בין התוך והקליפה, להעריך את התפקוד המשמר והמגן של המעטה,הבגד,העור המגינים על הגוף ולא לזלזל ב״קליפות״ החיצוניות האלה.
@
+הָ גָ ר
לשון הֲגירה,עֲקירה ממקום למקום. אברהם נִצְטַוָּה ללכת מבית אביו, לנטוש מכורת מוֹלֶדֶת ומוֹרָשה כדי לעַצֵּב אמונה חדשה,מוֹלֶדֶת חֲדשה,אומה חדשה. הָגָר בורחת מיַד גבירתָהּ ומחַפֶּשֶׂת את דרכָּהּ. בפרשת ה הִ י גְ ׳ רָ ה הזאת שואל אותה המלאך: אֵי מִזֶּה בָּאת וְאָנָה תֵלֵכִי? וּשְׁאֵלָה זו מופנית כיום גם אל אחינו בני ישראל, המהַגְּרים מארץ לארץ, המתבוֹללים בארצות נֵכָר,ומאַבְּדים את זהותם היהודית.אנו עֵדים להתאַרגנויות של קבוצות יהודים באמריקה ובאירופה הנוֹהים אַחַר תרבּוּת הָאָרֶץ שבה נקלטו וכבר חוֹלְקִים על מדינת ישראל ומנהיגיה ותוֹקְפִים אותנו כמו צָרֵינו שאינם פוסקים מִלַּחְתּוֹר תחת קיוּמנו. אלו המהגרים בני עֵבֶר פֶּלֶג וְיָקְטָן, הנמצאים מֵעֵבֶר לנו,המופלגים מאתנו ומַקטינים את כושרנו ויכולתנו להתמודד עם העוֹלם העוין את קיוּמנו. מהגרים אלו, לאו דווקא בני ישמעאל,אלא בני עבר, בני אברהם העומד מעבר מזה, המתפלגים מעמדותינו ומסגלים את הזהות של אויבינו.

80

+אַבָּא קוּבְנֶר

בכל משבָּרַי שפקדוני לאוֹרֶך הדרך - דבר אחד לא נִשְׁבַּר. לא חדלתי להיות אָדָם מַאֲמִין. אף בגדול שבשיברוֹני לא נתמוֹטֶטה אדמַת אמונתי. אמונָה - מרכָּזָהּ העבודה, נשמָתָהּ - תפילה. אין שירה אֲמיתית, שאינה בבחינת תְּפילה. בשבוע הראשון לִהְיותי בָּאָרץ עָמַדתי ליד הכותל המערבי. אימי ז"ל היא לא ציוותני דבר. שכן לא נפרדנו. עמדתי במרחק של פסיעה מהכוֹתל, מן האבנים. והרגשתי שאֵיני שַׁייך. שהנני נטוּעַ בהווייה אחרת. שלא פסעתי צעד נוסף. אך מישהו מָשַׁך בשרוולי, ביקש שאצטָרף למניין. חבַשתי כובע, הצטָרַפתי למניין. אמרתי תפילה מנחה, והגעתי.זהו דבר יהודי, היותר ייחודי שבּיַהֲדות, להיות אחד במניין. לָדַעַת כי התִּשְׁעה זקוקים לעשירי, והאחד לתשעה. אפשר זה הדבר המשמעותי ביותר שביהדות. ואין דבר יותר ייחודי ויהודי בתנועה זו בה חוּנכתי. תפילתי תמיד להיות אחד מכולם. שמילוֹתַי הטובות יצטרפו למלים, שממַלְמֵל הציבור. גם הקרוֹב לתֵיבָה, הוא העובר לפני התיבה - ולא יותר.אין משמעות לחיים, אם הם לעצמם. רק בזיקָתָם אל הַהֲוָיָה, אל המלים שבאו עדֶיךָ - ובאים מרחוק לקראתֶךָ, יש משמעות לעמידה. אחד - אבל אחד בציבור.

@

אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה

בני יוסף אלה נולדו,נתחַנְּכו,נתגַדְּלו בתרבּוּת מצרַים. עם זאת, לא איבְּדו את זהותם העברית. בני יוסף נשארו נאמנים למִשפַּחת בני יעקב. זאת הבְּרָכה שברך יעקב אותם שיהיו כלולים כבָנָיו, "כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי".לא יובדלו הנולדים ומתגדלים בחו"ל מבני עַמָּם שבָּאָרֶץ. בני גולה כבני "הַצַּבָּרים" ייחשבו. זה הלקח לימינו אלה לקָרֵב ילידי חו"ל כבָנֵינו המתגדלים

בארץ. נפרוֹשׂ עליהם ברכת אבוֹת לכל הבנים הרחוֹקים כי לא רחוקים הם אלא בָּשָׂר מִבְּשָׂרֵנו וכבנינו ייחָשבו לנו.

@

בֶּן פּוּטִי

יכול אדם להתייחס למישהו במשפחתו ש"פִּיטֵם עֲגָלִים לַעֲבוֹדָה זָרָה", כלומר שיש איזה פגם באילן היוחסין. ואולם העיקר תלוי באדם עצמו ובמעמד שהוא מַקנה לצֶאצאיו מכוח אישיותו ולא בתלותו בשוֹשֶׁלת משפחתו.

@

אֶלְחָנָן

לפני שנים רבות נֶחטַף ילד יהודי בגרמניה, אלחָנָן שמו. הוא חֻנַּךְ כנוצרי במנזר, עלה במדרגות הכמורה עד שנֶהפַּךְ לאַפיפיוֹר. אלחנן, שבָּלַט בחכמתו הרבה, לא יָדַע כלום על מוֹצאו. עובדה זאת יִסְרה אותו, ואכן הוא הצליח לגַלות את האֱמת. אז ציווה להביא אליו את **ר' שמעון ממַגֶנצה** שבגרמניה. אלחנן חָקַר אותו, ואכן ר' שמעון סיפר שאחד מבניו נחטף, והוא עדיין עוֹל לימים. ר' אלחנן מָאַס בנצרות. מזמן הִטִיל בה סָפֵק. כשרצו זדים לחַסְלו, עלה למגדל הכנֵסייה והִפִיל את עצמו כדי שיָדַיים טמֵאות לא יִגְעוּ בו.

ר' שמעוֹן בן יצחק מֵראשוני חַכמי אשכנז (בסביבות 950-1020). ר' שמעון הגדוֹל, כך קָראו לו, היה איש תוֹרַת הסוֹד, ואחד מקַדמוני הפַייטנים האשכנזים, חַדשן בסגנוֹנוֹ ובָהיר בביטוייו. דמוּתו של ר' שמעון עלתה בזכרוֹני בעקבות פִּיוּט נפלָא שהוא חִבֵּר לַיום השֵני של שָבוּעות. שני החלקים הראשונים של הפִּיוּט מתארים את מעמד הר סיני, ועשרת הנוספים, את עשרת הדברות.

79

+שֶׁ פֶ " ר

הרבה אמרי שפר,מעין אלו שלי ושל אחרים, אינם טומנים אלא את ראשי התיבות:

שׁ רֶ ש – פּ וֹ רֶ ה – רֹ א ש

מוציאים פירות מרים ורעילים...

@

ח וֹ טֵ א וּ מִ תְ חַ טֵ א

החוטא מַ חֲ טִ י א את המטרה, סוטה מן הדרך, עושה "לא תעשה",

ולכן עליו ל הִ תְ חַ טֵ א, להתנַקות,למָרֵק את עוונותיו ולשוב למסלול הנכון.

@

+כַּ לָּ ה

אם תשמיט את האותיות כֹּ ל מהמלה כַּ לְ כָּ לָ ה תִשָּׁאֵר בחוֹסֶר כֹּל בְּ- כַּ לָּ ה

ולכן אָצָה לו הדרך לְ קַ פָּ ה וְקִידוּשִׁין...

@

ה ע י ק ר ש ת ה י ה א ד ם!

המדע והטכנולוגיה המודרנית פותחים שערי ידע,חקר תעלומה ופליאה, חישוף יסודות והליכים שמפתיעים בחידושם ובהבנת יתר של התפתחות העולם וקורותיו. גילויי המחקר בחלל,בהנדסה גנטית, בפענוח הגנום, בהארכת תוחלת החיים, ננו טכנולוגיה ואין סוף מאגרי ידע בתחומי הרפואה – כל אלה משפיעים ללא ספק על תפיסת המאמין וכפירת הכופרים לגבי מהות הבריאה וטעם החיים. גם "עבודת האלילים" המודרנית מתפתחת בעקבות האבולוציה לתחזיות,השאות,גניבת דעת,וטקסי פולחן, כשם שמעיקות השאלות הכבדות שגם למאמין אין פתרון הולם. בסיכום ניתן אולי לומר, בין שאתה נמנה עם מחנה אל-אדם, או אדם-אל -

העיקר שתהיה אדם!

@

פועה ושפרה לדוגמה

המילדות מתחַכמות להַעֲרים על הוראת המלך,עוקפות גזרות ש"דגל שחור" מתנוסס עליהן,מתָרְצות,פועלות להצלה,תוך סיכון נפש. וגילויים אלה של פעילות גלויה ומחתרתית גם הם ידועים לנו למכביר בקרב יהודים וחסידי אומות העולם. במשטר הנאצי,הפאשיסטי, הסטליניסטי,הכומראז'י,הפונדמנטליסטי-ג'יהאדי,לא פסו בעלי עוז וגבורה, יחידי סגולה,וקבוצות אופוזיציה ופרטיזנים, שניסו להכשיל, למַגר ולצמצם, ככל שיכלו, את מזימות ההרג,ההתעללות,השוד והאונס. אימת השררה והמות לא הרתיעה את הלוחמים נגד עַוְלה,קיפוח ורִשְעַת שלטון. הסיפור על המיילדות מלמד איך להאיר בתוך החושך של היצר הרע המשתלט על האדם את ניצוצות הטוב, החֶמלה, ההתחשבות בחלש ובקטן, בחֶסַר היכולת והנטוש.שפרה ופועה ישַפרו ויַפעימו בנו את היכולת להיפרע מפרעה השוכן בנו, לפרוע כל פרעות אויב,לרסן התפרעות פראית של יצרים אפלים, לגדל בני אור ולא ג'יהאדי חושך.

78

במסיבת יום ההולדת לילידי ספטמבר בדיור המוגן עד 120 אמרתי את הדברים הבאים

ליום ההולדת תשע"ב / יעקב נימן

אנו פורעים היום פרעון חוב לאותו רשע פ ר ע ה שביום הולדתו נתגלגל מזלו של האסיר יוסף, פותר החלומות, למעמד של ברכה והצלחה. זה המקור לצירוף "יום הולדת" – כאמור בפרשת "מקץ": ויהי ביום השלישי יום הולדת את פרעה ויעש משתה..." והועתק המנהג כפי שאנו נוהגים היום, ביום השלישי, לשאת ברכה,הוקרה ותודה לָאֵם הורתנו להורים שגידלונו ולכל שעיצבו את דרכי חיינו. תודה לך אמא,תודה לך

אבא,יקרים מנוחים שביום הרת עולם אנו מצהירים וחוגגים ברבים את תודתנו לכם.המשמעות המרכזית היא: יום שאדם מקבל שפע כוחות חיים מתחדשים מדי שנה.אנו, שנולדנו בעונת הסתו, מתרעננים משרב הקיץ הלוהט ומתכוננים לחודשי הקרה והאביב לצמיחה חדשה.לקראת ראש השנה, יום בריאת אדם ועולם,אנו נתונים לחשבון נפש אישי,קולקטיבי וכלל עולמי. יום ההולדת הוא מעין יום הלידה מחדש.אנו יוצאים מרחם הגיל והזמן ובודקים את עצמנו כמסתכלים מן הצד. כיילוד הניתק מרחם האם אנו מתנתקים לעצמאות ההסתכלות בעולם וטיבו.וכך אנו נעים עם אירועי הזמן ופלאי הטבע וקסמו לקלוט את כל גוני הבריאה ואפשרויות היצירה.חגיגת יום ההולדת משורשרת בשורש ח ו ג, לחוג פירושו לנוע במעגלי התקופה, אבל לא בחוגה השטוחה החוזרת על עצמה,אלא במעגל הספירלי העולה דרגה משנה לשנה. ביום ההולדת השנה צפות ביתר עוז השאלות הגדולות החותכות את גורלנו – הן אישיות,משפחתיות,בריאותיות, הן את גורל עמנו ומדינתנו. בפרשת השבוע שקראנו נצמדו עיני לפסוק אחד שהטריד ביותר את הרהורי:"השקיפה ממעון קודשך מן השמים" – השקיפה יושב מ ר ו מ י ם אל ה מ ר ו מ י ם, אל חסרי המעון, אל עשוקי הממון, אל מאוכזבי השלטון,אל הזבים את מועקת התיקון בין הטייקון לחלש בארץ זבת חלב ודבש. אפשר להתעלם ולא להשקיף על הבעיות המטרידות את חברתנו?.. כל אחד היושב בתוך עמו כולל בהכרח את עצמו בדאגת הכלל, הוא שותף לערבות ההדדית המסמלת את עמנו. ולפיכך אנו מתפללים לימים הבאים להתעלות,לשיפור, לשכלול דרכי חיים ובריאות. לא להיצמד לשגרה. לחרוג,להקיף,לפעול בצירים להשגה יותר עליונה. אלו הכוחות שאנו שואבים בימי ההולדת. אלו ימי בית השואבה שלנו – להתחזק,להתאזר,לנצל את הזמן בצורה היעילה והמיטיבה ביותר.

הרשוני לברך את עצמנו ומדינתנו לקראת תשע"ב בְּעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים לְתַשְׁעָ"ב שנתתי לורדה ולירון

תִּכְלֶה שִׂנְאַת עַמֵּנוּ בָּעוֹלָם
תָּחֵל שָׁנָה עֲרֵבָה בַּאֲזוֹרֵנוּ
תִּכְלֶה שְׁרָרַת עֲרִיצִים בַּתֵּבֵל
תְּשַׁגְשֵׁג שְׁנַת עֲלִיָּה בַּכֹּל
תאוּנוֹת שְׁבִיתוֹת עִוּוּתִים בְּטֵלִים
תִּתְחַזֵּק חֲפַת עַרְבוּת בֵּינֵינוּ
תְּקַצֵּץ שֹׂכַר עָתֵקָנִים בְּיִשְׂרָאֵל
תִּתְבַּסֵּס שַׁלְוַת עוֹבְדִים בַּמִּפְעָלִים
תָּפוּג שָׁנָה עֲתִירַת בַּצּוֹרֶת
תָּחֵל שִׁפְעַת עוֹז בְּרָכָה

77

שָׁנָה טוֹבָה

"לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵב וְתֵחָתֵם
לְ אַ לְ תָּ ר לְחַיִּים טוֹבִים",
ופירושי הבלתי מסורתי
למלה "לאלתר" הוא:
אַלְתֵּר בכל האִלתורים
שמשגת ידך להיטיב את חייך,
להפיג יאוש,להפיח תקוה,
למגר כאב ומחלה,
לפעול לטובת החיים הטובים
לאדם ולעולם

@

ח ֶ ד ְ ו ָ ה

החדוה היא הַ מָ ע ו ֹ ז בחיים

הכעס – מֶ א ו ֹ ס החיים

@

נִ צָ ב י ם

ההיפך לשחיחות,לשפלות,לכניעה,לכפיפות,לנמיכות קומה...

ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ

שאחרי כל הניסיונות להכריתו,להשמידו,למחותו,להוקעת דמותו המשפילה

עודנו נ י צ ב בקומתו הריבונית הזקופה נגד כל אתגרי ההתנכלות להכחידו.

@

-בְּ ר י ת

כל ברית טומנת בחובה גם את היפוכה: ת ר י ב !

ומה רבים היהודים בעולם ובישראל הטוענים:

מה לי ולברית אבותי?

אני,כבן בחירה, אני הוא הבוחר מה מקובל עלי במורשת אבותי!

מוסר המקרא או דעת חכמים?

מה לקיים מן המצוות, הפולחנים והמנהגים שבמסורת אבותי?

אלו חוקים ומסגרות חיים יקבעו את מהלכי?

ההתמודדות בעיצומה בבניין המדינה ואורח החיים של החברה

ומי לידינו יתקע שחוקת יסוד,עקרונות ותפיסות מתקדמות לא

יחוללו את השינויים מאמונות יסוד מקובלות?

@

הַ גָ דַ ת יָ מֵ י נ ו

בהגדה של פסח נאמר: חיב אדם לראות עצמו כאלו הוא יצא ממצרים,

ובהגדת ימינו עלינו לומר:

חייב כל אדם לראות את המספר החקוק בזרועו כאילו הוא יצא מ ש ם..

@

מה שמשגרים אלופי הצבא שלנו לפעמים אינו טעון ברכה. ניתוחי מצב, נבואות עתיד, אזהרות סרק וסתירות בין זה לזה מעוררים בציבור חרדות שוא, מבוכה,חוסר ביטחון... ולכן מן הראוי שהתקשורת לא תשים שֶׁגֶר אלא סֶ ג ֶ ר לדבריהם.

@

תְּ פִ י לִ י ן שֶׁ בָּ רֹ א ש

אלו שאינם מניחים מַ פְ לִ י ם עצמם מלהניחם בתואנה שהתפילין שלהם בתוך הראש ולא על הראש,כלומר מתגדרים הם בדברים הכלולים בפרשיות התפילין: אמונה,ייחוד,אהבה,מסירות נפש.

@

מֶ רֹ ב כֹּ ל

מי שמשופע בכל טוב מנוע לרוב מן השמחה שהיא עיקר גדול וחשוב בחיים. מרבה נכסים מרבה דאגה ומרוב כול הריהו טרוד תמיד בדאגות ובחישובים ושרוי ברוגז על עולם ומלואו כשעסקיו צונחים ומהלך במרה שחורה, בשנאת חינם בהתרופפות עצבים וכד'.העשיר האמיתי שמח בחלקו ושרוי בחיוניות המַשרה אחוה ונעימות.

@

בְּ שַׂ ר בָּ נֶ יךָ

כיצד מפרשים את הקללה האיומה:"ואכלת פרי בטנך בשר בניך ובנותיך"...? קללה להורים שיהיו סמוכים על שולחן בניהם ויהיו תלויים בהם, לאכול מלחמם ובשרם...

@

פַּ חַ ד

ראשי תיבות: פנימי-חיצוני-דמיוני
הפחד המקיף - פחד נפשי, פחד ממראה עיניים, פחד הזוי

@

בְּ רִ י אוּ ת

בחודש תשרי הקב"ה מתרַצֶה לבריותיו
ובימים אלה של דיונים בין הרופאים והאוצר
נלמד להתרצות זה לזה גם בבריאות הבריות

@

+רַ בָּ ה

האם כהונה זו של רַ בָּ ה בתנועה הרפורמית והקונסרבטיבית רצויה?
והרי נאמר:""וירא ה' כי רַ בָּ ה – רָעַת הָאָדָם"!

@

עֵ רֹ ם וְ עָ רְ יָ ה

המוני אדם נראו לעינינו בים המלח
בעירומם ובעריתם
וגזעי הגופות
נראו כתפוחי סדום שפרים רע

מדינאים,לרבות פוליטיקאים, משמיעים בתקשורת את פשרם לאירועים המתחוללים, להתפתחויות חברתיות ומדיניות, ולרוב בסימן של פשר לא ברור ולא מוכרע.
זו הבעה מתחבטת בין פשרים שונים אפשריים. ובכך אינם מקנים לעצמם עמדה של מנהיגות.
תופעה גמגומית זו פוגעת בהם עצמם וברמת הראיונות והרעיונות הנשמעים.

@

וְהָיָה

הו"ו המהפכת עבר ועתיד. אין להפריד ביניהם אלא לזנק לחידוש וקדמה. מה שהיה היה ואינו מתחייב לחזור בדמותו וצלמו, בחשכתו ובאומללותו. הנהייה תהפך לשמחה. האסון לששון.עין צופיה ק ד י מ ה – כשם שמובנה של המלה ק ד ם עבר,אחור,מה שהיה לפנים, כן ק ד י מ ה הפנים מופנים אל הזריחה מחדש, לעתיד זוהר יותר.

@

+כַּלְכָּלָה

כלכלה היא סל הביכורים, שהכיל את פרי העבודה החקלאית, שהיתה המסד לבנייתה של החברה הציונית וראשית ההתיישבות בארץ. במקום הגִנוּת שבחיי גולה, שעיקרם מסחר ועיסוקים מסואבים של כספים וריבית, התנוססה השאיפה לחיי חקלאות,לסיפוק הצרכים בעבודה עצמית,להתנערות מטַפִּילות ונזקקות לתמיכה ו"חלוקה" ולריבונות המפרנסת את בעליה. מה נשתנו הזמנים והערכים במדינת הנדל"ן, באידיאולוגיה החברתית והמשקית.
חיי תיעוש,מסחר,יצוא ויבוא,תלאות קיום ופורענויות מלחמה,מגעים הדדיים עם מדינות עולם ומוסדות בינלאומיים שינו אופק חזוני,שאיפה לחיי רווחה,ביטחון,אידיאולוגיה שונה לחלוטין בחיי הכלכלה והחברה.והמחאה החברתית האדירה שהתעוררה לאחרונה מקוה לכלכלה בריאה ולא לקלקלה.

@

הֶאֱמַרְתָּ

כמה פירושים למלה זו הנאמרת ביחסים ההדדיים שבין עם לאלוהיו. אתה מאמיר אותו – לשון אמירות,גובה צמרת, מעתיר שבחים ומנשאו כאל על כל, והוא מאמירך - בוחר בך כעם סגולה מכל העמים; או מאמיר – לשון אמירות ודיבורים, אתה מאמירו בתפילות בהתחייבויות לשמור תורה ומעשים טובים; או לשון אֶ מֶ רָ ה = בגד, אתה מייחד את אורח חייך כלפיו בלבוש,בהנחת טלית ותפילין הנחשבים למלבוש, או בביגוד מיוחד שהתקדש במסורת ישראל.
כל הפירושים הנ"ל נתפסים כחטיבה דתית-לאומית המייחדת את היהודי כלפי אלוהיו.

@

+לוּחוֹת הָאֶבֶן

כשם שהאבן מסוגלת להפיק מים לרוות את צמאון העדה,
כך לוחות האבן מפיקים את המים המשולים לתורה המרווה את החיים.

@

+שָׁמַנְתָּ...כָּשִׁיתָ

מרוב טובה וברכה עלול אתה להתכסות במעטה עבה שאינו חדיר לזעקת זולתך והתוצאה הצפויה – לא הישג אלא נסיגה

+סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע
כגורל "דבר" נשמע גם על גורלם של כל העיתונים האחרים
כך גוזרת ההתפתחות הטכנולוגית
@

בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֵׁב
זה היתרון לאדם המתכלל עם הכלל ואינו מוציא עצמו מתוך הכלל.
ה מ ח א ה שהמריאה מאהלי יעקב לרחובות חיזקה את הסולידריות הלאומית.
@

+בְּשִׂמְחָה יְגִילוּן כָּל הַיּוֹם
ראשי תיבות: ב כ י ה – בכיה של גילה לא של עצבות
@

+בִּעַרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת
הכוונה לא לסילוק הקדושה מן הבית, אלא להיפך – להפיץ את בעירת הקודש מן המוקד שבבית,מיסודות החינוך ואורח החיים, להאיר את החשכה שמסביב
@

אַל תַּצְרִיכֵנִי
לא לידי מתנת בשר ודם,לא לצריחות,להפגנות,לשלטי המרי נגד השלטון על קיפוחים ועיוותים
@

בְּעַד הַחַלּוֹן
זאת ההשקפה לפתח חלונות ראייה מנקודות ראות שונות לפתרון כל בעיה
@

+חֲוָיָה
חוויה הפורטת על מרב החושים היא המסעירה ביותר את מנגינת הנפש ההומיה
@

שָׂכָר
השכר שאנו מקבלים תמורת עמל ומאמץ מעניק לנו את חדות השכרון וההנאה
@

הוֹן
הרדיפה אחר צבירתו של ההון משעבדת אותנו לעוצמתו הכבירה והופכת לערך מוחלט בלבנו.
כך אנו מאזקים אותו בעבותות אהבה לשמו ולשמה..
@

שִׂכְחָה
שכחה אינה בהכרח מחיקה, אלא דחיקה,BLACK OUT, ביטוי להיסח הדעת,להתעלמות מן הכוונה,מעין הרגל של מצוות אנשים מלומדה,עשייה מכנית,אוטומטית,הנתונה למשהו אחר
@

73

"אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם"

את המשובה אפשר להשיב לאו דווקא ע"י פָּרִים, קורבנות,

אלא בדברים, "וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ"

*

הַשְׁקָפָה עַל הָרָעָה

==========

הפסוק שבחרתי מפרשת השבוע הבעל"ט:
"השקיפה ממעון קדשך"...(דברים כז טו – אלול תשע"א)
השקיפה יושב מרומים אל ה מ ר ו מ י ם,
אל רבבות בני עמך יושבי אהלי המחאה,
מחוסרי מעון, מעוותי שלטון,עשוקי ארץ זבת חלב ודבש...

*

+הַ סְ כֵּ ת וּ שְ מַ ע

כלום מסוגלים אנו להקשיב למשוחח עמנו בסבלנות מבלי לשסעו?
כלי התקשורת שלנו מציגים את גסות הרוח,חוסר הנימוס,קוצר רוח
בראיונות ובדיונים בנושאים שונים. בריוני הפה משתלטים על חבריהם,
מונעים מהם את השלמת מחשבותיהם וערעוריהם.אלימות הויכוח
ממש מזעזעת אותנו הצופים שאינם קולטים מה הם מדובבים כדובים נאבקים.
הצווי הוא להסות את יצר התגובה הבלתי מרוסן ולשמוע בסבלנות את היריב.

*

+מַ אֲ מִ י רֵ י נ ו

אלו השוטפים אותנו במאמריהם ובפרשנויותיהם על כל נושא שבעולם.
כביכול חכמים הם הנקראים ל"האמיר" את הציבור באמרי חכמתם.
במאמרי סוף שבוע לא ייעדרו מאמריהם, ובדיוני תקשורת תמיד הם יקראו
כמומחים שאין בלתם, בין שהם אקדמאים,פוליטיקאים,אישי ציבור והון,
אנשי תקשורת – שנים ארוכות ילוו אותך ללא רענון וריתוק,ללא אומר מעניין ומבריק.

*

שֶ מֶן תּ וּ רַ ק

הַ תּ וּ רְ קִ י הזה משוטט ברחבי המזרח התיכון כדי להוכיח של פג כוחה של העותמניות.
א ר ד ו א ן מרוקן את שמן פסולתו בשיקוצי גנות של ישראל ומאיים על עצם קיומה.
א ר ד ו א ן זה מְאַדֶּה את עשתונותיו ושמו ירוּקָק נֶ ט וֹ על ברוטליותו.
מסקנה: המנסה לשַטות בנו בְּ מַ רְ מָ ר ה יזכה לתוצאה מָ ר ה מָ ר ה

*

והחכמה מֵאַיִן תמצא (איוב כח יב) ?
מאותן שעושין עצמן כְּאַיִן.

+נ וֹ פֶ ת צ וֹ פִ י ם

לֹא תָמִיד מָתוֹק הַנּוֹף הַנִּשְקָף מִן הַצּוֹפִים בַּתַּחֲרוּת...

*

72

+תוך התרסה מול הממשל האמריקאי, הארי בינגהאם ה-IV, הציל אלפי יהודים שברחו מהנאצים בעזרת אשרות כניסה מזויפות.

חירם (הארי) בינגהאם ה-IV, ששימש בתור קונסול אמריקאי במרסיי שבצרפת בשנת 1940, פעל בניגוד למדיניות האמריקאית וסיפק אשרות כניסה מזויפות שהצילו את חייהם של אלפי יהודים שנמלטו מהנאצים, וביניהם מרק שגל, מרקס ארנסט ומשפחתו של הסופר תומאס מאן.

גם כאשר הממשל בוושינגטון איבד את הסבלנות כלפיו והעבירו לבואנוס איירס שבארגנטינה בשנת 1941, המשיך בינגהאם להטריד את הממונים עליו בדיווחים על תנועות הנאצים שם, עד שבסופו של דבר, הוא סולק מהשירות הדיפלומטי של ארה"ב.

מכיוון שהוא פעל למעשה בניגוד למדיניות ארה"ב, הוא מעולם לא זכה להוקרה לאומית, ומכיוון שהוא היה איש של מעשים ולא של מילים, סיפורו מת יחד איתו בשנת 1988. המצב נמשך כך עד שבנו, רוברט קים ברנהאם האב (כיום בן 67), גילה חלק ממסמכיו של אביו, ויצא למסע, שמטרתו להוציא לאור את סיפורו ההרואי של אביו.

בשנת 1996, שמונה שנים אחר פטירתו של אבי, אמא שלי, חלק מעשרת אחיי ואני התחלנו למצוא מסמכים בבית של הורי. היו שם מכתבים, דפי ויזות ותמונות מהתקופה של אבא במרסיי. עד אז, המשפחה שלנו ידעה שהוא הציל הרבה אנשים חשובים, אבל לא היה לנו שום מושג על היקף פעילותו – ועל כך שאלפי אנשים שיחרו לפתחו כמפלט אחרון בניסיון להציל את חייהם.

לא היה לנו שום מושג שאלפי אנשים שיחרו לפתחו כמפלט אחרון בניסיון להציל את חייהם

גילינו שבנוסף להנפקת אשרות מזויפות, הוא גם הסתיר יהודים בביתו שבמרסיי, ופעל עם המחתרת הצרפתית כדי להבריח יהודים מצרפת לספרד או אל מעבר לים התיכון. הוא אפילו תרם מכיסו להוצאותיהם. שמעתי הערכה שהוא הציל משהו בין 2,500 ל-5,000 איש.

לפני כחמש שנים מצאנו מכתב שנשלח אליו מליאון פוכטואנגר, סופר אנטי-נאצי, שהודה לאבי שהסתיר אותו ואת אשתו מרתה בביתו במשך כששה שבועות, עד שאבי הכין עבורם אשרות מזויפות. פוכטואנגר כתב את המכתב כבר על סיפון האקס קליבר, בדרכו לעיר ניו-יורק, וחתם עליו בשמו החדש שנשא דרכונו המזויף.

אמי ואחי תומס, שלחו חלק מ"מסמכי מרסי" למוזיאון השואה בוושינגטון, ולאריק שאול, אוצר התצוגה "אשרות לחיים: פרויקט הדיפלומטים הצדיקים וההגונים, ופרויקט המצילים היהודים", שהקרדיט להוצאת סיפורו של אבי לאור, למען האמת מגיע לו.

71

+עַ שֵ ר – עַ שֵ ר

השי"ן הַשְּׂמָאלִית הוחלפה בשי"ן יְמָנִית.

מאמר חז"ל "עַשֵּׂר בִּשְׁבִיל שֶׁתִּתְעַשֵּׁר" מְלַמֵּד עַל הַעֲדָפַת התפיסה הקפיטליסטית ה"ימנית"...

*

ה ו נ א ה

התורה מדברת לדוגמא על שני סוגי הונאה: כספית (כמו הפקעת מחירים) ואישית (כמו לצער אחרים במילים הפוגעות); התלמוד קורא להטעיית הדולת בשם "גנבת דעת", ומחשיב כ"גדל" אי השבת ברכת שלום; בנוסף, פוסקים שונים מציינים את האיסור שב"גזל שינה" – להעיר מישהו בלי צורך או למנוע ממנו ללכת לישון כשהוא רוצה.

==========

תפילות וידוי - "אשמנו" ו"על חטא שחטאנו" שתיהן,למרבה הפלא, כתובות בגוף 'רבים' - ה"אנחנו" הקולקטיבי הוא שחטא. וכפי שמסבירים הפרשנים, התפילות נערכו כך משום שאפילו חטאים 'תמימים' למדיי עליהם מתוודה היחיד באופן אישי, משפיעים על כולנו.

*

כ מ ע ט...

איך נלמד לשחות במים העמוקים והסוערים של החיים?

בכך שניקח את האתגרים במנות קטנות, ונהפוך להיות המאמנים של עצמנו. עלינו לומר לעצמנו,'כמעט הגענו... הגענו עד לכאן...

ואנחנו יכולים להגיע עד לסוף.'

*

מ ק צ ו ע י ו ת

כל כישור אינו נלמד באמצעות שינון של הוראות והנחיות, כי אם באמצעות צפייה בשחקן מקצועי. ככל שאדם צופה יותר במקצועו, כך מפנים מוחו, יותר ויותר, את התנועות הנכונות. לאחר מכן, במגרש, האדם חוזר על אותן תנועות שביצע המקצועו, בלי לחשוב.

*

מה אפשר ללמוד ממעשיהם הגדולים של אנשים רגילים וגדולים?

כנות הרואית, מסירות מדהימה,אהבת זרים, העדפת הצרכים של של הזולת על שלנו, לתת בלי לצפות לתמורה,לחשוב הרבה לפני שמגיבים, לכבד אנשים בכינויי חיבה,ליצור הרגשה נוחה בבן שיחתך,ללמוד כיצד מתנהל אורח חייהם, ביחסם לילדים,לאורחים,לשכנים,כיצד מגיבים במצבים מאתגרים,לקרוא פרקי חיים וביוגרפיות של אנשים דגולים,בעבר ובהווה, כדי להשפיע עלינו בהשראתם,במאמץ להכיר בפוטנציאל האישי ובשאיפה המתמדת להתקרב אל האידיאל.

70

+דִּבּוּר וּשְׁתִיקָה

פתגָמוֹ של ר׳ יהושע בן לוי (מגילה יח : ועוד) : מילה בסֶלע מַשְׁתוּקָא בִּתְרֵין הדבור נִקְנֶה בסלע והשתיקה בשְׁנַיים ולכן היא עדיפה.
ופֵּרֵש שי״ר (עפ״י רבינוביץ פרק ו במסכת אבות) כי מ י ל ה היא פרי עץ (עפ״י עירובין ג.) ומשתוקא גם כן פרי (עפ״י ביצה לג: ״מוּסתַקי״) וזה החידוד של לשון נופל על לשון הרומז על הדבור (מילה) השָׁוֶה סלע והשתיקה (משתוקא) - פי שנַיים.

*

+הֲ טָ בַ ת הַ דִּ בּוּ ר

הַמֵּטִיב לדַבֵּר הוֹפֵךְ אֶת הדִּבּוּר לטוֹב. גם לכַתחילה יש לפתוֹחַ בטוֹב ובַהֶמשֵׁך – לשַׁפּר,להַעֲמיק,להַשְׁריש את האמונה בַּטוֹב. ולצוֹרֶך שָׁעָה, כשחוֹבָה להוֹכיח,לתַקן ולבָעֵר, אין חוֹבָה לקַנטֵר, לְרַכֵּל ולְקַטרֵג, אלא בסֵבֶר לָשוֹן – לְבָאֵר!

*

+אָ מ י ר ו ת

א מ י ר ו ת-א מ י ר ו ת לשון גַבהוּת, לא לרדת לשפל המדרגה של ניבּוּל פה,נמיכוּת הַבָּעָה. "אֶמוֹר וְאָמַרְתָּ" – אֶמוֹר וְהֶאֱמַרְתָּ,ציווי שאינו רק לכהנים, שָרָתֵי הציבור, אלא לכל אדם בן תורה,בן תרבות,שלא ייגרר ולא יטמא בלשון הרחוב והשוק.שתהיינה אמירותיך צרופות ומזוקקות מכל סיגי פסולת לשון.לא מתהדרות ומתנשאות,לא פוגעניות ומתקלסות בכבודו של אדם,גדול כקטן.להימנע מגינוי שלא לצורך,מאמירה עוקצנית העוקפת כל שמשתמע לשלילה וקלסה וקללה.האמירה צריכה להעלות,להאמיר את השומע ולא להשפילו, להאציל עליו רוח טובה של רוממות והתעלות.וכאן עולה הבעיה המטרידה את מחנכי הדור, בית ההורים ובתי ספר,תיאטראוטות,בימות בידור,פורומים שונים של כינוסי אדם, שבהם אנו עדים לשינויי וסת.לקריטריונים המשתנים מתקופה לתקופה ומדור לדור.

מה שנחשב פסול ומתועב עשוי להתקבל במרוצת הזמן כמובן מאליו. מה שהומלץ מושמץ,ומה שנפסל עשוי לקבל הכשר. דברי הימים ומילוני הזמנים עתירי ביטויים מדהימים של עוגת הלשון ועגת הלשון. אנו שומעים אמירות שהומרו לגדולה, לזלזליות מלים,למלים שהיו מזולזלות בזמנן והתנשאו לראש צמרת...ולא נחרד ולא נזדעזע על כל מלה שהתחברה למלה לצירוף של אמירה, לאמירה שדינה למילה...

*

+דִ בְ ר וּ ר

דיבּוּר הטעון בירור עוד בשלַבֵי העיבּוּר בטרם צאתו לאוִרוּר.

כך הייתי מכַנה אותו דיבור המרַחף במוח ואינו מוּצָא מן הפה. דיבּוּר נֶהְגֶּה,משוֹטט בתוֹדעה,כָּלוּא ואָסוּר בה ללא פריצה,כחָסוּם מפליטַת הפֶּה או ההבעה בכתב. זהו מן דיבור העובר מעין הַדִּבָּרָה כנגד מַזִיקוּת מתפָּרֶצת. זה יתרונו של החכם השולט באִמְרֵי פיו, בנאומיו ובפרסומיו, לַהֲגוּת, לגלגל רעיונות, לחבּוּל חֶבְלֵי ביטוי,לשקוּל כל אוֹמֶר של שבח וגנוּת,תֵּאוּר ועיצוּב דמוּת. והעיקָר לַעֲקוֹר את העוֹקֶץ מֵהַדִּבּוּר...

+דִ י וּ ר מוּ גָן - עַ ד 120

לָמָה בָּחַרְתִּי בְּדִיוּר מֵגָן עַד 120 בְּהוֹד הַשָּרוֹן?

א) לִהְיוֹת סָמוּךְ לְבֵית א ו ר ה

ב) לְקַיֵם אֶת הַנֶּאֱמַר בִּתְפִלַּת כָּל יוֹם:

"לְ מַ עַ ן יִרְבּוּ יְ מֵ י כֶ ם" (במדבר יא/כא)

הַ מַ עַ ן הוּא עַד 120 יְ מֵ י כֶ ם = 120

וּבוֹ יִרְבּוּ יָמֵינוּ...

69

+מָחָר לֵאמוֹר

***גישה ראשונה - עַכְשָׁוִית: למה להתעַסֵּק במָחָר?דַיָּה לְצָרָה בשַעתה! העיקר לדאוג להוֹוֶה.גישה זו דוֹחה את ההתעסקות,אִם מתוֹך עַצלוּת וּבַטָלה,אִם מתוֹך התעַלְמוּת מכוּוָנת מן העָתיד והתרַכְּזוּת בחַיי שָעָה.**

***גישה שנייה - קוֹדֶרֶת:צִפִיָּה פֶסימית בעתיד להתרַחש.מָחָר קוֹדר לחַיי כלכָּלה וביטָחון, אוֵירה אַנטישֵמית מתעַצֶּמת ומתפַּשֶטת במדינוֹת העוֹלם והאו"ם,חֲרָדָה דֶמוגרפית,סכנה לתַרבוּת המערבית מאיסלַאמיזַציה טעוּנָה טֶרוֹר...**

==========

*גישה שלישית - אֱמונית: גישה אופְּטימית, המנַבְּאָה עָתיד טוב יותר על סמך הַבְּטחות הֶעָבָר ותקוות להתגַשמות הייעודים החֲזויים, ביטחון אמוני באפשָרות לתיקון עולם ומַלכות שַדַי. וכי ישאלך בִּנְךָ מחר לאמור – מַה תֹּאמַר?

*גישה רביעית – עֲתידָנית – מושתתת על תצפיות בהתפתחות המַדָעית והטֶכנולוגית,הסיפוּיים לחידושים והַמצאות הסַכָּנות האורבות בגלל התחַמְמות,פליטות גזים,תחליפים לשיפור איכות החיים,הנדסה גֶנטית,שיבוט,תָאֵי גזע,תוֹחֶלת החיים,תזונה ורפואה,פגיעות יְקוּמיות,מַגֵפות וחיסונים, מלחמות ציוויליזציות וכד'.

*

+גִישָה לְטֶקְסְט

קודם כול – קְרָא את הטֶקסט כפשוטו. הָבֵן את הכתוב, את מַאֲרַג הטֶקְסטוּרָה, את הקְשָרים הגלוּיים והנִסְתָרים כמו בכל רִקמָה ומַארג. התבּוֹנֵן בצַד השְמָאלי,ההפוּך,של המארג,כדי לראות את התְפָרים,הקישורים של הכתוב,של המצויר,של המרוקם. עיין במִלות מַפתח, מונחים מַנחים, צירופים חוֹזרים,מודגשים,מִבְנִים ספרותיים –כִיאַזמים,תִקבּוּלוֹת וכד'. עיין יָפה בָּאֵש השְחוֹרָה החֲרוּתָה בָּאֵש הַלְבָנָה, במַצע הניר,בקֶלף,ביְרִיעה,בעיצוּב הדְפוּס,צורת האותיות,טיב הגרַפיקָה והתְצוּרה. לאחר שהתרשמת מן הטקסט, החל לצלול בין השיטין,לחקור את ההֶקשרים, את הקונטקסט,לאן ומהיכן נמשכים ומובילים הדימויים, ההשאלות,המשלים, המליצות,ההֶרמזים, לאלו מקורות ורבדים הם משוּכים, ולאחר כל אלה הַצֵב לעצמך את השאלה: ומה כל אלה לי? מה המשמעות של הכתוב לגבי? כיצד משתלב או מתנתק אני ע"י ה-SUB-TEXT - היש איזה לֶקח להָפיק? עֶמדה לעַצֵב? דֵעָה לשלוֹל או לחַייב? סיכום מיושב או ספק מחַלחל ללא מוֹצָא?

*

-

גֵר וְאֶזְרָח

הַגֵר הוּא הָרָחוֹק,הַזָר,הָאַחֵר,הַבלְתִי מְקֹרָב.מִצְוֹת הַתּוֹרָה חוֹזְרוֹת וּמַזְהִירוֹת אוֹתָנוּ בְיַחֲסֵינוּאֶל הַגֵרִים. גֵרִים הָיִינוּ וּתְחוּשַת הַזָרוּת וְהַנְכּוּר מֻטְבַּעַת בָּהֶוְיָתֵנוּ. בָּהֶוְיָה הַהִיסְטוֹרִית וְאוּלַי בָּשָרְשִיוּת הַבִּיוֹלוֹגִית גֶנֶטִית הַמוֹרֶשֶת לָנוּ. נִצְטַוֵינוּ שֶלֹא לְקַפֵּחַ אֶת זְכוּיוֹתֵיהֶם,שֶלֹא לְהַפְלוֹתָם בְּכָל דָבָר. אַרְמָאָה אֲפִלוּ עַד עֶשָרָה דוֹרוֹת אַל תְּבַזֶה אֲרַמִי בְּפָנָיו. אַל תַּזְכִיר לוֹ אֶת מוֹצָאוֹ,אַל תְּגַנֶה אֶת עֶבְרוֹ. הַנִמוּס מְחַיֵב שֶלֹא לְהַכְלִימוֹ בְּפָרָשִיוֹת שֶל עֶבְרוֹ. כָּךְ גַם בַּעֲלֵי תְשוּבָה,שֶאֵין חוֹזְרִים וְתוֹלִים אֶת אַשְפַּת הַשְרָצִים שֶבְּחַיֵיהֶם. אֲפִלוּ גָדוֹל כְרַ' יוֹחָנָן נִכְשַל בְּגַנּוּתוֹ אֶת רֵיש לָקִיש כְּבְרִיוֹן לְשֶעָבָר. חֶקֶה אַחַת לַגֵר וְלָאֶזְרָח. נִתְבּוֹנֵן בַּמִלָה אֶזְרָח :

==========

מִשְׁנֵי צִדֶּיהָ הָאוֹתִיּוֹת א-ח, וְהַמַּשְׁמָעוּת בְּרוּרָה לְאַחְוָה וְקִרְבָה וְאַהֲבָה. בֵּינֵיהֶן שְׁרוּיָה הַמִּלָּה זָר, כְּלוֹמַר הַגֵּר מָצוּי כְּזָר,כְּדָחוּק בֵּין תְּחוּשַׁת הָאָח.וְאָהַבְתָּ לַגֵּר מְצַוָּה הַתּוֹרָה כְּשֵׁם שֶׁאַתָּה מְצֻוֶּה לְאַהֲבַת רֵעֲךָ. הַקְּנֵה לַגֵּר אֶת תְּחוּשַׁת הָאַחְוָה,הַקִּרְבָה וְאַל תְּבוֹדְדוֹ כְּזָר.

*

68

+גֵּ א ו ת וְ שֵׁ פֶ ל

בשֶׁרוּתנו הצבָאי במצרַיִם, לפני הָקֶמת הבְּרִיגדה היהוּדית,חָנינו לאוֹרך התְּעָלָה, ולְיַד אֲגַם הַמַּיִם הַמָּרים הָיינו הָמוּמים מִתּוֹפָעַת הטֶבע האַדירה של גֵאוּת ושֵׁפֶל. שְׁטָחים עצוּמים של מֵי ים חָרבו-יָבשו, שָׁקעו -נִבְלעו אֵי שָׁם בקַרקע ולְעֵת גֵאוּת שָׁבו ועָלו והֵציפו את יַבָּשְׁתָּם. נִדהַמנו והִתפעלנו מתוֹפעת טֶבע זו שהִזכירה לָנו כי במָקום זֶה אוּלַי חָצו בני ישראל את יַם סוּף. נִיסִים אין להַסביר מִכּחַ מִקְרֵי של תוֹפָעות פיזיקָליוֹת,מַגנֶטיוֹת,דינָמיקה קוֹסמית וכד' ובֵרַכנו כמקובל על הניסים שאֵירעו לַאֲבוֹתינו בַּמָּקום הזה. ולא פחוֹת על הַנֵּס שֶׁאֵרַע לנו לִצְפּוֹת עֶרֶב וָבוקֶר בהָפיכת ים ליבשה ויבשה לים...

+לִדַעַת חַז"ל אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד...
שֶׁיִּתְיָאֲשוּ מִן הַגְּאֻלָּה,
לֵאמוֹר: הַגְּאֻלָּה סְתוּרָה מֵהָעַיִן הָאֱנוֹשִׁית,
הִיא מֵעַל וּמֵעֵבֶר לְתִכְנוּנִים וּלְמַאֲמַצִּים לְקָרְבָהּ.
"לְהִתְיָאֵש" מַשְׁמַע שֶׁלֹּא לִתְלוֹת אֶת הַגְּאֻלָּה
בַּמַּהֲלָכִים הָאֱנוֹשִׁיִּים הַגְּלוּיִים
אֶלָּא לְ הַ אֲ מִ י ן בָּהּ וּבְבוֹאָהּ בְּעִתָּהּ

+גָּ דוֹ ל דָּ גוּ ל

חילופי האותיות מרוֹממים להַבליט את האדם הגדוֹל כַּדֶּגֶל המתנַשא הרבה למעלה מהַשְׁאָר.שהרי מבחינה גופנית פיזיולוגית אין הגדול שונה משאר הבריות. בַּמֶּה הוא נִכָּר ?במה הוא נישא מהשאר ? במעלוֹתיו התרוּמיות,במעשיו הטובים הרבים, במעלות המוּסריות,הנפשיות,ביִתרוֹנו הרוחני.לא משקל הגוּף,לא צוּרת הלבוש וטיבו, לא בצדדים החיצוניים אלא בָּאיכוּת של מעלוֹתיו ופעוּלוֹתיו המוּסריות.

+כַּ מִּ גְ דָּ לוֹ ר וְ כָ הָ ר

נמשלוּ תלמידי חכמים למגדלים בחוֹמָה השוּמרים על יושבי העיר. הם המֵיניקים מחָכמתם לתושבים כיצד לִחְיוֹת,להיזהר ולהשתַמר ברוּח התורה והמסוֹרה.נרחיב את המָשָׁל על מנהיגים ונבחרים ובכירים לסוּגיהם הממוּנים לשמירת החוֹק והמשטר,איכוּת החיים ברוּחַ הדֶּמוקרטיה הנאוֹרה,המַדָּע והטכנוֹלוגיה החדישה.המדרש אומר עליהם:"אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת" (שה"ש ח/י) כחוֹמה המגינה וכַצוֹפים הניצבים ללא הרף במגדלי השמירהלהזהיר,להוכיח

ולהורות מפני סכנות. נבחרי האומה צריכים להיות המגדלורים, הצופים באוֹר תבונתם מה לחוק ולתַקן,במה להתכונן, לתַכנֵן ולבַצע כדי לקַדם כל פגע. כשהאוֹר כָּבֶה במגדלור משתררת החשכה,מתנפצים גלי ההרס,שוטפים להציף ולמוטט ארץ ויושביה. במציאות ימינו כבר אמר בשעתו חייל מן השורה על החרמון: "העיניים של המדינה"... "עיני העדה" בסורונן ובסמיותן פורצים את מחסומי ההגנה על המדינה.

67

+אַרְבַּע נָשִׁים

המָשָׁל מסַפֵּר על כל אדם שיש לו למעשה 4 נשים. הרביעית,שאותה הוא מטפח במיוחד, משולה לגוף;השלישית, שהוא מרבה להשתעשע עמה, משולה לכסף,למסחר,לרדיפת ההון;השנייה שמעסיקה אותו משולה למשפחה,לחברה,לסביבה שבה הוא חי;הראשונה,המוזנחת יותר מכולן, משולה לנשמה. על ערש דוי ופתחו של קבר, כל אחת מהן אינה מסכימה לארח לו לחברה,לטפל בו בגסיסתו. כך נוטשים אותו הגוף,הממון,החברה ורק הנשמה היא היחידה המסכימה להילוות אליו.יסיק כל אחד את יחסו הראוי לכל אחת מנשיו...

-רְאֵה אָנֹכִי

בניגוד לתפיסה האנוכית,האגואיסטית, החופשית מכל שעבוד לכללי תורה ומדינה,ראה את ה אָ נ כ י המפורסם בתחילת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים. ראה את ה"סופֶר-אֶגו",את צַו המצפון, את הציות והכניעה לצַו העליון של המוסר.ר א ה - התבוֹננות אישית,רצונית,מכוונת מבחירה חופשית, שאינה מושפַעת משטיפַת מוֹח והשפעת תקשורֶת,מִדַּעַת קהל ופרסוֹמֶת המוֹנים.בהמשך הפָּסוק באה לשון רבים:רְאֵה אָנֹכִי נוֹתֵן "לִפְנֵיכֶם", צְפֵה מראש בראייתך השקולה.המתבוֹנֶנת לאחריתה,ראה כחכם מה שֶׁלִּפָנִים,את התוֹצָאוֹת הצפויוֹת,ראה כֶּחָכָם את הנוֹלד...

+אֲנִי לִי

אִם אֵין אֲנִי לִי – מִי לִי? אֵיני חָפֵץ להיגָרר אַחַר דַּעַת קהל, להיות מושפע משטיפַת מוֹחַ של תקשורת,מאַחִיזַת עינים וּשְׁבִי לֵב של נוֹאמים מחוננים,אֻמָּנים ואַנְשֵׁי שם השוֹבִים בְּלִקְחָם,להיות מוּכֶּה בסַנוֵרים,בחַבְלֵי מְשִׁיכָה של אַנְשֵׁי נוֹעַם ומֵיטיבי טַעַם ולהעדיף נֵאֱמָנוּת לעַצמי,לשמוֹר על עֶקרוֹנוֹתי, על גישוֹת ונקוּדוֹת ראוּת ממקוֹרי ולא להיבָּטֵל בדַעת הרוב, בקֶסֶמָן של סיסמאוֹת ולהתנהג בהתאם לשפִיוּת שיפוּטי,ביקורתי והכרעתי. לפי צַו מצפוּני אתמוֹדד עם איוּמים פנימיים וּלְחָצים חיצוֹניים.

+אֲ נִ " י

האני הלאומי שלנו מורכב משלושה אלה: אברהם-נחשון-ישראל. אברהם מסר נפשו על קידוש השם. הוא השורש המסמל את עֲנוות היהודים בכבשני

==========

הדורות.נחשון חלוץ התעוזה שקידש את השם ודוגמתו האישית הפכה סמל לנחשוניות ישראל. ישראל שהתעַלו כאיש אחד ולב אחד לקבלת יעודם ותורתם.

*

בַּ ת – שָׁ בַ ע

- תָּקוּם גַּם אִם תִּפֹּל שָׁבַע (משלי כד/טז)
- אֵינָהּ נִמְנֵית בֵּין "וְהֶחֱזִיקוּ שָׁבַע נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד"(ישעיה ד/א)
- טוֹבָה מִשִּׁבְעָה בָּנִים (רות ד/טו)
- בְּעֶזְרַת אֱלִישֶׁבַע בְּשִׁבְעָה דְרָכִים יָנוּסוּ מִפָּנֶיהָ (דברים כח/ז)
- אַף לֹא אַחַת מִשֶּׁבַע הַתּוֹעֵבוֹת בְּלִבָּהּ (משלי כו/כח)
- מְהַלֶּלֶת שָׁבַע פְּעָמִים בַּיּוֹם (תהלים קיט/קסד)
- "עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינַיִם" (זכריה ג/ט) וְאֶת הָ אָ ן תִּרְאֶה בְּשֶׁבַע עֵינַיִם

+בְּ רִ י ת 13

אַבְרָהָם-יִצְחָק-יַעֲקֹב = 13 אוֹתִיּוֹת – כְּמִנְיָן "אַהֲבָה"

שָׂרָה-רִבְקָה=רָחֵל-לֵאָה = 13 אוֹתִיּוֹת – כְּנֶגֶד י"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים

13+13 = 26 – כְּמִנְיָן שֵׁם הֲוָיָה

זוֹ מַשְׁמָעוּת הַתְּפִלָּה:"וּזְכוֹר לָנוּ בְּרִית שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה".

+בִּקֹּרֶת בְּהַצְלָחַת הַזּוּלַת

הדחף לבקר הצלחה של אחרים הוא עתיק יומין, היריבות הראשונה בין אחים, בסיפור הפשוט של קין והבל, מעלה שתי דוגמאות לאופן שבו ניתן להגיב להצלחתם של אחרים – אחת בריאה והשנייה הרסנית.

קין מחליט ליצור משהו חדש, "מנחה" לה'. הרי זה רעיון טוב וקין הוא הראשון שעושה זאת. הבל מגיב בדרך חיובית: הוא רואה את מעשיו של אחיו המכבד את ה' והוא מחליט לחקות אותו, על ידי העלאת מנחה משלו.תגובתו של הבל מדגימה כיצד אנו אמורים להגיב לחידושים של אחרים. להשתמש בהם בתור דוגמאות הראויות לחיקוי, לקבל מהם השראה, להתעלות מעל עצמנו ולהותיר את החותם הטוב ביותר שאנו יכולים על העולם. כיצד היה העולם נראה, אילו בכל פעם שהיינו רואים מישהו מצליח, היינו משתמשים בקנאה, כדי להתאמץ ולהפוך את חיינו למוצלחים יותר? תארו לעצמכם מה היה קורה, אילו היינו מקנאים בענווה והקרבה עצמית של אחרים, באותה מידה שאנו מקנאים בעושר ובכבוד לו הם זוכים...מנחתו של קין הייתה מהעלוב שביבול האדמה ומנחתו של הבל הייתה מן המובחר שבצאן.
הבל השתמש במנחתו של קין כרעיון, אך שיפר אותו על ידי מתן מנחה מהאיכות הטובה ביותר. הבל השקיע את כל כולו בפרוייקט שלו.הצרות מתחילות לאחר שה' מאמץ את מנחתו של הבל, אך לא את זו של קין. כשקין רואה שה' מקבל את מנחתו של הבל, הוא לא מתבונן פנימה, כדי לראות כיצד יכול היה להשתפר. במקום זאת, הוא הופך להיות ממורמר ומדוכא.בשלב זה פונה ה' ישירות לקין ואומר, **"למה חרה לך ולמה נפלו פניך; הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב, לפתח חטאת רובץ ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו"** (בראשית ד', ו-ז). ה' מראה לקין שהשקעת מאמץ גדול יותר, היא הדרך להצלחה. ה' אומר לקין לעשות את מה שעשה אחיו, להשקיע את המיטב ולהשתמש בהבל כמודל לחיקוי.
מה שקורה לאחר מכן ממחיש לנו את הבחירה השגויה, הבחירה שאנו מתפתים לבחור מדי יום. במקום להשקיע בשיפור עצמנו, אנו עסוקים בהרס אחרים.קין רוצח את אחיו.

הצפייה בהצלחתם של אחרים יוצרת אצלנו מתח. אנו שואלים את עצמנו, **"האם אני מסוגל להצלחה כזו?** קיימות שתי דרכים לפתרון המתח:

- לעבוד קשה כדי לגלות את התשובה לשאלה, 'האם אני מסוגל להצליח בכוחות עצמי?'
- להקטין את ההצלחה של אחרים, לרמוס אותה, למחוץ אותה, לרצוח אותה. לפי AISH

66

שִׂיכִּים וְצִנְיָנִים

שני סוגי אויבים – שִׂיכִּים: שאתה שׂוֹכֶה בגלוי את מזימותיהם להָצֵר ולהָרַע,להַציק ולִפגוֹע; צְנִינִים: המעמידים פָּנִים שאינם אויבים אלא מצַנְנִים את אֵיבָתָם ומַסתירים אותה מן הפומבי והגלוי ופועלים בסֵתֶר;

==========

בדומה לַ צְ נ ו ן התקוע עמוק באדמה ושורשו להרע אלא שעָלָיו הגלויים על פני הקרקע מחַפים על מזימותיו

*

הַ קּ וֹ לָ ר בְּ יִ שְׂ רָ אֵ ל

בידוע עשו שונא ליעקב ואוהב לתלות את הקולר בישראל.
בכל דיוני האו"ם, ובכל הגופים המסונפים ופועלים בשמו, חדורה השנאה לישראל.
בכל כשל,פשע,תקלה,מלחמה – בכל מה שקורה בעולם תולים את האשמה בישראל.
הפרוטוקולים של זקני ציון נכתבים בכל דור מחדש ע"י הגופים האיסלאמיים, המדינות בדרום אמריקה, באסיה, באפריקה, ואין צורך להזכיר את "חיבת" אירופה...

*

+הַ בָּ סִ י ס – בָּ אַ חְ דּ וּ ת

אַחדות באומה יכולה להתקַיֵים גם במקרה של סינקרֶטיזמוס,של פְּסִיחָה על שתי הסעיפים.הביקורת יכולה להיות חריפה על הנִכשַלים בעבודה זרה, אבל אפשר להתאַחד סביב האֱמונה הגדולה הבסיסית העיקָרית. האַחדות אינה מחייבת לטַשטש את הביקורת על הפגָמים והטעוּיות של הטוֹעים. ועם שהיא חייבת להיות בכל חומרָתה אין היא פוגעת בהכרה שבשורש ובעיקָר העמוק היסוֹדי. יש הסכָמָה המאַפשרת ומחייבת לשמוֹר על האחדות כנגד האוֹיֵב מבחוּץ, כנגד הדעוֹת שכוֹפרוֹת בָּעיקר המשותף ורוֹצוֹת לכלוֹת את הכול. אין צורך להַמתין עד שהאויב יסַכֵן ויאיים על עָצם הקיום כדי להתאחד. אפשר וצריך להתאַחד לפני האִיום והסכנה. חֲכמֵינו אומרים על הפסוק "וּפַרְעֹה הִקְרִיב" שפרעה הקריב את ישראל לַאֲביהֶם שבַשָמַיִם. ובכל דוֹר ודוֹר יש פרעה שמקָרֵב את ישראל לאביהם שבשמים. אין צורך לחַכּוֹת לאויב שיקרב אותנו זה לזה, ויקרב אותנו לאבינו שבשמים, צריך הדבר לבוא מעַצמֵנו מִתוֹכֵנו.

+אֵ"ם לַ מַ סּ וֹ רֶ ת

אֵ"ם – אֵלִיָהוּ –מֹשֶה,
שְנֵי לוּחוֹת בְּרִית הַמַסוֹרֶת שֶלָנוּ.
אֵלִיָהוּ – הַלוֹחֵם בִּסְעָרַת רוּחוֹ בָּאוֹיֵב הַפְּנִימִי, בְּעוֹבְדֵי הַבַּעַל,
בַּעֲשוּקֵי הַמַלְכוּת, הוּא הַקַנָא הַמְבַשֵר אֶת שְלוֹם הַבְּרִית,
אֶת בּוֹא מְשִיחַ הַגְאֻלָה,אֶת שְלוֹם הָאָבוֹת וְהַבָּנִים,
וּמֹשֶה – הַמַנְהִיג הַלְאֻמִי הַמְנַוֵט אֶת מַסְעֵי הַחַיִים שֶל עַמּוֹ,
הַנִלְחָם בָּאוֹיֵב הַחִיצוֹן - בְּפַרְעֹה,עֲמָלֵק,מִדְיָן,סִיחוֹן וְעוֹג.
יֵש אֵ"ם לַמַסוֹרֶת וְאָב לַמוּסָר וּלְתוֹרַת חַיֵינוּ.

65

בעקבות הצפייה באופרה "תמונת רחוב", מוסיקה קורט
וייל, בשיעוריה של יעל לביא
(29.8.2011)

"תמונת רחוב" מבוססת על המחזה של אלמר רייס, והלברית של המשורר לנגסטון. באופרה זו מזומנים אנו להיוודע,כפי שהדגישה יעל בשני

==========

שיעוריה, לניסיונות המחודשים של קורט וייל, לאחר פרידתו מגרמניה וצרפת, לשקף ביצירותיו את המוסיקה המתחדשת באמריקה של שנות השלושים במאה החולפת. האופרה בשתי מערכות מתארת את המתרחש בבניין מסוים ברחוב, שבו הדיירים מגוללים לפנינו את התופעות "המתבקשות" גם בכל האפרות לסוגיהן - סיטואציות של עצב ותככים,אהבה ושנאה,נקמה ומלחמה.הדיירים בבניין זה להוטים אחר רכילות, קנאה, תחרות, ובשיח הנוקב הנשמע בקטעי מוסיקה חריפים נשמע על בגידות,אהבות,השמצות והתגרויות. הרחוב הופך ל ר ח ו ב ה של שכונה המשקפת את תהפוכות היחסים בקרב התושבים.שלל האירועים העמוסים סכסוכים והתרפקויות של קרבה ודאגה כנה מגלגלים אותי לאקטואליה של ימינו כאשר תמונות הרחוב שבערינו מתרחשות באהלי המחאה , בשדרות ההפגנה, בכיכרות המרי.ואולם אעפ"י שעם כל הדמיון בסכסוכי שכנים, המועדים בכל מקום בעולם, לרבות ברחובותינו שלנו, הרי האהלים שלנו משקפים גם את הצד האחר שביחסי אדם. וכבר אותו רשע בלעם לא נמנע מלשבח את מהותו של עם ישראל במלים הנצחיות:"מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל". האהל העברי-יהודי ליווה את עמנו בנדודיו במדבר העמים. אבות האומה היו יושבי אהלים, יעקב איש תם יושב אהלים, בלעם בנבואתו מבליט שפתחי האהלים לא היו מכוונים זה כלפי זה כדי למנוע חיטוט,הרהורי ראיה,ולהצניע את היצר הרע. אהלי ישראל היו אהלי המשכן של בוני ארצנו. היו אלה משכני אחוה ויצירה ש ל חלוצינו ומגינינו.שם נרקחו מיטב השירים וההגיגים הרוחניים-מוסריים וחברתיים. תמונות האהל שלנו היו מפרנסות אופרות רבות בטוב טעם של ריקודים ושפעת ויכוחים הומניים-חברתיים. אולי עוד נזכה להן לאופרות האהלים שלנו ביום מן הימים. אולי עוד נזכה להחזיר את המודרנה למה טובו אהליך יעקב ...

64

הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ
(דברים יז יא)

==========

ההיסטוריה שלנו מלאה בעובדות של פגיעות ביהודים וביהדות בכח הנשק,העינויים וההשמדה של הנצרות והאיסלאם. הגי'האד הדתי נזקק לנשק – לַ יְ רִ י במתנגדיו ובכפייה האלימה והמאיימת על חייהם.

עַמּוּדֵי הַהוֹרָאָה

מי כמונו נוכח ביובלות שנות המדינה באותם קברניטי חינוך והוראה שֶׁעָמְדוּ בשערים ונמנעו מלפתוח את השערים לזרמים חדשים.

תִּקּוּנִים בַּדָּת

יְעָדָם לחיזוק הדת ולא לביטולה.
תיקונים מִכּחַ סמכות והכרעה של פוסקי משפט והלכה,
מכּחַ סְבָרה,הֶיקֵש,שיקול דעת, מנהג והלכה,בינה בָּעִתִּים ובחילוף הזמנים,
מִכּחַ ה"פרד"ס" ו"שִׁבְעִים הַפָּנִים" לַתּוֹרָה,
מִכּחַ דרכי השילוב של הלכה ומעשה.

נִצְחוֹן הַנָּחָשׁ

המחלוקת בנושא תנור של עַכְנַאי בין ר' אליעזר ור' יהושע מסתיימת בחיוכו של הקב"ה לדברי ר' יהושע "לא בשמים היא". וכך אמר:הקב"ה: "נִצְחוּנִי בָּנַי, נצחוני בני"
נצחון האדם (שוב למעשה בגרימתו של העכנאי-הנחש) כפסיקת חכמי תושבע"פ...
אך מפרש בעל החינוך:

זה הֵשִׁיב הבורא ברוך הוא נצחוני בני, כלומר אחר שהם נוטים מדרך האמת, שרבי אליעזר הוא היה מכוין בזה את האמת ולא הם, והם באים עליו מכוח מצות התורה שצוותים לשמוע אל הרוב לעולם, אם כן על כל פנים יש להודות בפעם הזאת כדבריהם שתהיה האמת נעדרת, והרי זה כאילו בעל האמת נצוח."

+עֵינֵינוּ – עֵינֵי פְתָאִים
רוֹאוֹת מַחֲזוֹת שָׁוְא וּמַדּוּחִים
כָּךְ הִתְרוּ בָּנוּ נְבִיאִים,חֲכָמִים וּמַנְהִיגִים,
אֲבָל בֶּאֱמֶת... אֲנַחְנוּ הֵם הָרוֹאִים
אֶת עִקָּרָם וְתוֹכָם שֶׁל הַדְּבָרִים
וְזוֹ הַמַּתָּנָה לַדּוֹרוֹת
לְיַחֵד מַה שֶׁעֵינֵינוּ רוֹאוֹת

.

63

כֶּ סֶ ף

לשון כֹּ סֶ ף – תשוקה,תאוה,חמדת ממון,להיטות להגדלת הנכסים, אבל הנפש נ כ ס פ ת לכסף הצרוף, לתאוה המזוקקה מהזיקה החומרית למשהו רוחני,אצילי,טהור. צרור הכסף צריך להיות צרור בידי האדם לשימושו הרצוני,האישי,הבלעדי,היתרוני למטרות ראויות וכסופות,לא רק ממוניות אלא הומניות.

+טוב שברופאים לגיהינום?

2 טוֹב שֶׁבָּרוֹפְאִים סוֹפוֹ לִגֵּיהִנֹּם, כִּי מִפְּנֵי בְּקִיאוּתוֹ בְּעִנְיָנֵי רְפוּאָה הוּא נִזְהָר לֶאֱכֹל מַאֲכָלִים בְּרִיאִים בִּלְבַד וּמַצַּב בְּרִיאוּתוֹ שָׁפִיר תָּמִיד, וּלְפִיכָךְ לִבּוֹ אֵינוֹ כָּנוּעַ לְהקב"ה. זֹאת, וָעוֹד: לִפְעָמִים הוּא גּוֹרֵם מָוֶת בְּרַשְׁלָנוּת, וּכְשֶׁבָּא לְפָנָיו חוֹלֶה עָנִי הוּא אֵינוֹ מְטַפֵּל בּוֹ וְדָמוֹ תָּלוּי בּוֹ[ה].

רָאוּי לְהָבִיא אֶת דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ן[ו] הַמַּדְגִּישׁ לְבַל יָחֹשׁ רוֹפֵא הָגוּן כִּי דִּבְרֵי חֲזַ"ל נְסַבִּים עַל אוֹדוֹתָיו: "וְזוֹ שֶׁאָמְרוּ טוֹב שֶׁבָּרוֹפְאִים לִגֵּיהִנֹּם - לְגַנּוֹת דַּרְכָּן שֶׁל רוֹפְאִים בִּפְשִׁיעוֹת וּזְדוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם נֶאֱמַר, אֲבָל לֹא שֶׁיְּהֵא חָשָׁשׁ אִסּוּר בַּדָּבָר... הָא אִלּוּ נָהַג עַצְמוֹ כַּשּׁוּרָה כָּל שֶׁכֵּן שֶׁהוֹסִיף זְכוּת לְעַצְמוֹ...".

וְכֵן כָּתַב הַתַּשְׁבֵּ"ץ[ז]: "אֲבָל אִם נָהַג כָּרָאוּי וְכַשּׁוּרָה, שְׂכָרוֹ מְרֻבֶּה לַשָּׁמַיִם...".

3 הַכָּשֵׁר שֶׁבַּטַּבָּחִים - שְׁתָּפוֹ שֶׁל עֲמָלֵק! שֶׁפְּעָמִים רַבּוֹת בָּאִים לִידֵי הַקַּצָּב סְפֵקֵי טְרֵפוּת וּמִתּוֹךְ שֶׁהוּא חָס עַל מָמוֹנוֹ הוּא מוֹרֶה הֶתֵּר לְעַצְמוֹ וּמוֹכְרָם בְּחֶזְקַת כַּשְׁרוּת וּמַכְשִׁיל אֶת הָרַבִּים[ח], וַהֲרֵי הוּא נוֹהֵג כְּמִדַּת עֲמָלֵק שֶׁהָיָה לָהוּט אַחַר יִשְׂרָאֵל, כִּלְהֹט כֶּלֶב אַחַר נְבֵלָה[ט] וְהַדָּבָר נִרְמָז בִּשְׁמוֹ 'עֲמָ-לֵק' - שֶׁבִּקֵּשׁ לְלַקֵּק דָּמָם שֶׁל **עַם** יִשְׂרָאֵל כַּכֶּלֶב, כָּךְ קַצָּב זֶה לָהוּט אַחַר הַנְּבֵלָה לְהַכְשִׁיל בָּהּ אֶת יִשְׂרָאֵל.

לא רק מאלה שידם משגת לשלם סכומי עתק לרַבֵּי המומחים,לרופאים הפרטיים, אלא גם לעניים, ל מָ כִ י ם,לאלה הנצרכים להיעזר רק ברופאים הרגילים בטופס 17 של קופות החולים...הפער הזה בין החולים הנזקקים למערכת הבריאות הוא אולי החולי הגדול שלנו

+הִ סְ תַ פ ק ו ת בְּ מ ו עָ ט

מי שיש לו כל טוב ומדיר עצמו ממותרות ותענוגות עושה זאת מרצונו המודע ולא מאונסו, ואילו העני המסתפק בפת ומלח אינו עושה זאת מרצונו אלא מאונסו.
הערך הזה של חלוצינו להסתפק במועט הוא מהברכות שהורישו לנו בתנועת העבודה.
והערך שהורישו לנו נאמני מורשתנו להסתפק במועט,כלומר למעט ככל האפשר כל מיני ספקות בשאלות של אמונה והלכה.

+אַ רְ צֶ נ ו

אֲבָנֶיהָ-בָּנֶיהָ – ברזל,הרי הישגיה- נחושת,זו הנחישות והעוצמה,אוצרות הטבע שלנו

וְ נִ ש מַ רְ תֶּ ם

עצה והוראה, אזהרה לבחירה נכונה,הדרכה לתוצאה טובה,לשיקול דעת,לבדיקה ובקרה.
אבל ההוראה היא לא רק לפסיביות, לשמירה מצד החברה,המדינה וכד' אלא גם בצורה החיובית, האקטיבית של הפרט: "השמר", "ושמרת"...

+ע ב ו ד ת א ל י ל י ם

(לפי הרב סימונס)

הפולחן של עבודת האלילים כלל מעשי זוועה בלתי-מוסריים בעליל, כמו גילוי עריות בפרהסיה, פריצות בבית המקדש, משכב בהמה ותאוות בשרים (ויקרא י"ח:27). ידוע גם שעובדי האלילים נהגו להקריב את ילדיהם לאליליהם (דברים י"ב:31). רבי עקיבא (אשר חי במאה השניה, בארץ ישראל) סיפר שראה פעם כיצד נער כובל את אביו בשרשראות ברזל, ומאכיל את בשרו לכלבים זועמים, מתוך סגידה לאלילים. ואכן, ארכיאולוגים מודרניים מצאו ערמות של עצמות ילדים באזורי המקדשים הפאגאניים.

כל התופעות הללו התרחשו במקום שבו אמור עם ישראל להקים את נחלתו, וברור לנו שזהו איננו יסוד אופטימלי להקים עליו מרכז רוחני. לכן ציווה עלינו הקב"ה להרוס את עבודת האלילים והסוגדים לה.

איסור עבודת האלילים מופיע 44 פעמים בתורה, יותר מכל מצווה אחרת. איסור זה הוא אחד מעשרת הדיברות, הוא אחד האיסורים התמידיים בחייו של האדם, ואחד מ"שבע מצוות בני נוח", שבהן מחויבת כלל האנושות: לא תרצח, לא תגנוב,לא תנאף, לא תאכלו אבר מן החי, לא תקללו את שם ה', הקמת מערכת משפט והרשעת העבריינים. איסור עבודת האלילים הוא משלושת המצוות החמורות שעליהן מצווה היהודי למסור את נפשו ולא לעבור עליהן: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים ("יהרג ובל יעבור").

היהדות מלמדת אותנו שלמרות שהחיים הם ערך עליון, אנחנו לא פצפיסטים – אנו לא נמנעים ממלחמה בכל מחיר. סילוק הרוע מהעולם גם הוא חלק מהצדק האוניברסלי. לעיתים, אנו חייבים להתעמת עם מצבים מסוכנים, משום שאם נחליט לעזוב את הרוע לנפשו, הוא בסופו של דבר יפנה את ציפורניו אלינו (רש"י, דברים כ':12).

61

+אֶרֶץ תַּלְאוּבוֹת

"ההיסטוריונים החדשים" מתכחשים למסופר בתורה על אבות האומה,שכן לא נמצאו ממצאים ארכיאולוגיים המאמתים את המסופר. לפיכך אני מכנה את תפיסתם על ארצנו כ"ארץ תלאובות"- ארץ שאין בה תְּלֵי חֳרָבוֹת על אָבוֹת האומה...

*

מוֹצָא הַקּוֹף

בניגוד לתיאוריה על מוצא האדם מן הקוף מספרת הגמרא על מוצא הקוף מן האדם. מסופר על אנשי דור הפלגה שחלק מהם נהפכו לקופים על שביקשו להתבצר בראש המגדל ולמרוד בה'. למה דוקא לקופים?

הַקּוֹפִים הֵם בַּעֲלֵי הַחַיִּים הַדּוֹמִים בְּיוֹתֵר לָאָדָם, וְאַף יְדוּעָה תְּכוּנַת הַחַקְיָנוּת שֶׁלָּהֶם, בְּנִסּוֹתָם לְחַקּוֹת אֶת בְּנֵי הָאָדָם. הוּא תּוֹלֶה זֹאת בִּרְצוֹנָם לָשׁוּב וּלְהִתְדַּמּוֹת לְמַה שֶׁהָיוּ בַּתְּחִלָּה! אַךְ כַּמּוּבָן עוֹלֶה חֶרֶס בְּיָדָם.

"וְאַתָּה בֶּן אָדָם!", הוּא כּוֹתֵב בְּלַהַט, "שֶׁעֵינֶיךָ הָרוֹאוֹת עִנְיַן הַקּוֹף - לָמָּה לֹא תִּקַּח מוּסָר לְעַצְמְךָ מִמֶּנּוּ?". אָדָם הַחוֹטֵא וְאֵינוֹ שָׁב לְמוּטָב, בְּהַגִּיעוֹ לָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן הֲרֵי הוּא נוֹכֵחַ לָדַעַת כִּי נִשְׁתַּנְּתָה דְּמוּתוֹ וְנִתְכַּעֲרוּ פָּנָיו, וְהוּא מְבַקֵּשׁ בְּכָל מְאֹדוֹ לָשׁוּב לָעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת שֶׁעָשָׂה, כְּמוֹ הַקּוֹף הַמְנַסֶּה בְּכָל מְאֹדוֹ לְחַקּוֹת אֶת הָאָדָם, אַךְ בְּשֶׁלֶב זֶה כְּבָר אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת מְאוּמָה.

60

שָׂ כָ ר

אותיות אלו מהוות מפתח בסידורן הרגיל והמהופך: שכר-רכש; או המשוכל : כשר-שרך; מעין מפתח להבנת תופעות כלכליות ומשקיות.בעיות השכר – מינימלי,פערים בדרגות השכר, כושר הקנייה,הצריכה האישית והציבורית והשפעתה על מעגל העוני. מדינות נשרכות במעמדן בקביעת התוצר הגולמי ומעמדן הכללי. הכושר ליצירת מקומות עבודה ותנאי מחיה ומגורים.

מפתח לתורת הכלכלה על רגל אחת.

ובכלכלת מורשתנו השכר ניתן עֵ קֶ ב, להולך ב ע ק ב ו ת הטובים והראויים.

==========
^^^^^^^^^^^^^^^^

+י מ י ם ש ל מ ס פ ר

תוכחתו של ירמיהו (ב לב) : "וְעַמִּי שְׁכֵחוּנִי יָמִים אֵין מִסְפָּר" מתגלגלת באוזני בעוצמתה האקטואלית – שכחת הימים של השמדת ישראל, ימים של חקיקת המספר בזרועה של האומה. בעשרות שנים שחלפו מאז נשכחת והולכת החרדה, כאילו לא נשקפת הסכנה, סכנת ההכחדה, ובתחושה כוזבת של ביטחון מתעלמים מהאיום המרחף על עצם קיומנו. "מה טובו אהליך יעקב" – מוחים על הטוב החסר ל"יושבי האהלים".על מה הם מוחים? על קיפוחים ועיוותים צודקים,על אפליות ופערים, על שינוי משטר כלכלי ושיפור דיור,חינוך ועבודה כדי לחיות ברוב טובה, בחיי רווחה - וכי אינם צודקים? אבל שלא כחלוצים הראשונים, בוני הארץ והחרדים ליישובה ובטחונה, שבראש מעייניהם היו הביטחון ותנאי הקיום נגד אויב ומתנכל..כלום נסתרות מעיניהם מזימות ההשמדה של ג'יהאדי ערב? בכל כלי תקשורת הם מכריזים בפומבי על מטרתם העיקרית למחות את ישראל ועל מה אנו מוחים?כלום לא זאת הבעיה העיקרית – למנוע את ה מ ס פ ר? את מְתֵי המספר שנותרו לפליטה ולשיקום? במה עלינו להתרכז? במה להתאחד?בחיי הרווחה או בהבטחת החיים תחילה?במה אנו עסוקים קרוב למאתיים ימי שביתת הרופאים? בתיקוני השכר? בצמצומים של הביטחון? בהבטחת מקלטים?במניעת שריפות ומחדלי מים וחשמל? איך שוטפים את המוחות מלְחָצֵי מיליון נופשים בחו"ל, מפטפוטי פוליטיקאים,כדי להחדיר את עיקר העיקרים לתודעת כל אדם מישראל שלא לשכוח את הימים של ה מִ סְ פָּ ר!

59

אכפו הצרות לפי שהוכפלו העוונות / אבל הכופר טוען שבכל ההכרעות
יד המקרה קובעת שכך צריך להיות
@@@

הדיונים בתקשורת הם טעניה ועניה והסולד מהם ישמע אותם כתאניה ואניה
@@@

פ ת ח – פה-תח – הפה הוא המסוגל לפתוח שערי תחינה
אל תעמוד אפוא בפתח אלא פתח פיך ויאירו דבריך
@@@

היד החזקה במה היא ניכרת?
בגדולתה לכבוש את חזקתה,
והזרוע הנטויה תזרע בדיונה
את הנטיה לחסד וחנינה
@@@

ה מ י ד ת י ו ת עוברת על מידותיה הקיצוניות
@@@

ת ח נ ו נ י ם בעיקר הם מתגברים במגרשי החניה
@@@

ג ד ל ו ת היא המידה המכוננת להרבות את מידת הטוב בעולם
@@@

העבר את עברתך ואל תתעבר באשה בכלל והמתעברת בפרט

פ ת ח – פה-תח – הפה הוא המסוגל לפתוח שערי תחינה
אל תעמוד אפוא בפתח אלא פתח פיך ויאירו דבריך
@@@

מאמר מ ו ס ג ר מתכוון לא להסגיר במובן ל כ ל ו א

אלא לשחרר ולהסגיר לרבים את מטרתו האמיתית
@@@

"בנים יולדו יקומו ויספרו לבניהם" (תהלים עח ו)
אבל אם אבותיהם לא סיפרו להם מה יספרו הבנים לבניהם?
@@@

58

שִׁירַת הַבַּרְבּוּר
בשם זה מכַנים יצירה אחרונה שחיבר משורר,סופר,קומפוזיטור, והיא נעוצה במיתוֹס העתיק שלפיו הברבור האילם פורש כנפיו לפני מותו בשירה ענוגה.למעשה הוא פולט צויחות ומשמיע קולות שלא נשמעו מפיו כל ימי חייו. השם הזה שניתן לצוואה הספרותית האמנותית והרוחנית היא תרגום של שירי שוברט (שירי ה"ליד")
Schwanengesang), שפורסמה בשנת מותו, 1828.
ונראה לי ש ב ר ב ו ר י שירה רבים נשמעים לאורך ימיהם של יוצרים...

+בְּ צֶ לֶ ם
לעומת "אָדָם בְּצֶלֶם" יש לנו "ה' צִלְךָ"
אז מי חוֹסֶה בְּצִלּוֹ שֶׁל מִי?
במערכת היחסים שבין עליונים לתחתונים
יש כנראה רפלקסיה אקולוגית...

+שִׁיכִּים וּצְנִינִים
שני סוגי אויבים – שִׁיכִּים: שאתה שׁוֹכֵה בגלוי את מזימותיהם להָצֵר ולהָרַע,להַציק ולִפגוֹע צְנִינִים: המעמידים פָּנִים שאינם אויבים אלא מצַנְנִים את אֵיבָתָם ומַסתירים אותה מן הפומבי והגלוי ופועלים בסֵתֶר. בדומה לַ צְ נ ו ן התקוּע עמוק באדמה ושורשו להרע אלא שעָלָיו הגלויים על פני הקרקע מחַפִּים על מזימותיו

+צוֹרְרִים

==========

צוררי ישראל צוררים עצמם בִּצְרוֹר אחד עִמָּנו להָצר לנו באשר נתנחל ונתקיים

+אֵ לִ יָ הּ וּ
הוא המסייע לנו לעקוף סוגיות שאין להן פתרון

+אָ דָ ם בְּ סְ תִ י רוֹ תָ יו
בכל זמן, בכל מקום,בכל מציאות שהוא חי בה – במשפחה בחברה,בלשון ובתרבות שהוא מתחנך בה. סתירות אין להסתיר, וכל פתרון חוזר וסוטר על פנינו

+ שְ לֹ מֹ ה
איך נגזור את ה ש ל מ וּ ת משמו של ש ל מ ה?
שלמה המלך, שאלוהים נתן לו לב חכם ונבון שכמוהו לא היה לפניו ואחריו לא יקום כמוהו, אדם משכמו ומעלה,שאלוהים נראה אליו בחלום הלילה – הוא שהיה מזַבֵּחַ ומקַטֵּר בבָּמוֹת עליו נאמַר שהיה שִׂיא השלֵמוּת?

+מַ ה טוֹ בוּ אֹ הָ לֶ יךָ
רבבות ישראל הפכו לשוכני אהלים
מפגינים ומוחים בכיכרות ובָרַחֲבוֹת
בענייני דיור ורְוָחָה,מיסוי ויוקר המִחְיָה
הָ רַ חֲ בָ ה היא הכיכר שבה ניתן לאדם ל הַ רְ חִ י ב פָּה

57

החוט המשולש לא במהרה ינתק

- בְּשֵׁם שֶׁחוּט הַשָּׁזוּר מִשָּׁלֹשׁ נִימִים אֵינוֹ נִקְרָע בְּנָקֵל, כָּךְ הַמְשַׁלֵּב שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלֶּה, תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְדֶרֶךְ אֶרֶץ, אֵינוֹ בָא בְּנָקֵל לִידֵי חֵטְא.

תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב מְבִיאָה לְחִזּוּק הָאֱמוּנָה, הַמִּשְׁנָה מְבִיאָה לִידֵי מַעֲשֶׂה, וְהַנּוֹהֵג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ הִנּוֹ בַעַל מִדּוֹת טוֹבוֹת - וְזֶהוּ "הַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ"[ה].

פסולי חיתון – נתינים וממזרים

וּמַמְזֵר. הַנְּתִינִים הֵם מִצֶּאֱצָאֵי הַגִּבְעוֹנִים שֶׁבָּאוּ בְּעָרְמָה לְהִתְגַּיֵּר בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, וְנִקְרְאוּ כֵּן עַל שֵׁם שֶׁנִּתָּנוּם חוֹטְבֵי עֵצִים וְשׁוֹאֲבֵי מָיִם. הַנְּתִינִים מְהַוִּים חֵלֶק מִשִּׁבְעַת הָעַמָּמִים שֶׁהִזְהִירַתְנוּ תּוֹרָה לְבַל נִתְחַתֵּן עִמָּם[א]. מַמְזֵרִים הֵם צֶאֱצָאֵיהֶם שֶׁל אִישׁ וְאִשָּׁה הָאֲסוּרִים זֶה עַל זֶה בְּאִסּוּר כָּרֵת. מַמְזֵרִים אֲסוּרִים בְּאִסּוּר לָאו לְהִנָּשֵׂא לְיִשְׂרְאֵלִים כְּשֵׁרִים[ב].

-בְּ לִ י – מָ ה

בְּלִי מָה שֶׁל שְׁאֵלָה
בְּלִי מָה שֶׁל סָפֵק
בְּלִי מָה שֶׁל בְּלִיָּה
בְּלִי מָה שֶׁל אַכְזָבָה
בְּלִי מָה שֶׁל תִּסְכּוֹל
בְּלִי מָה שֶׁל אַפְסוּת
בְּלִי מָה שֶׁל חִדָּלוֹן
בְּלִי מָה שֶׁל כְּנִיעָה
בְּלִי מָה שֶׁל כַּדָּאִיּוּת
בְּלִי מָה של מְבוּכָה
בְּלִי מָה שֶׁל...

וְכָךְ יִהְיוּ חַיֶּיךָ תְּלוּיִים עַל בְּלִי-מָה

מָה אָנוּ?
וּמֶה חַיֵּינוּ?
מֶה חַסְדֵּנוּ?
וּמַה צִדְקוֹתֵינוּ?
מַה יְשׁוּעָתֵנוּ?
וּמַה כֹּחֵנוּ?
מַה גְּבוּרָתֵנוּ?
וּמַה טוּב חֶלְקֵנוּ?
מַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ?
וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ?
מָה?....

חַיֵּה!
פְּעַל!
הִשְׁתַּדֵּל!
מְחֵה וְהַזְעֵק!
אַרְגֵּן!
הִתְעַשֵּׁת!
נַסֵּה וְהַצְלַח!
בַּקֵּר וְתַקֵּן!
הַדְגֵּם!
הַאֲמֵן!
אֶהַב וְהוֹדֵה...

55

מַאֲכַל בֶּן-דְּרוֹסָאִי

זכה שודד דרכים זה ששמו יִקָּרא בהלכות בישול.
הכוונה לאכילה לא סדירה, בישול שאין מְגיסים את המאכל עד תומו
אלא מסתפקים למחצית ולשליש בישולו. כאותו עֵשָׂו שקצרה רוחו עד שיבשיל לגמרי הנָזיד
שבישל יעקב והסתפק "באָדוֹם הָאָדוֹם הַזֶּה" בטרם יַשְׁחִים המאכל.
אותו שודד דרוסאי לא השהָה עצמו בחניותיו לבל יִתָּפס ולכן מיהר לאכול את התבשיל ולדרוס
אותו בבִלְעוֹ בטרם יושלם.

בְּיוֹם זֶה

בֶּטַל הַתָּמִיד – גם התמיד הזה שבמשך דורות שקדנו עליו:תפילה,תורה,תלמוד,תיקון,תקוה

נִשְׂרְפָה הַתּוֹרָה – תורת החיים לגאולה ושחרור
נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת – לוחות הברית, להלכה ולמעשה
צֶלֶם בַּהֵיכָל – פולחן תרבות זרה המתפשטת כמגפה
הוּבְקְעָה הָעִיר – הבירה שלנו נהפכת לביזת שכנים ועולם עוין

-מוֹטוֹרִיקָה

הַמּוֹטוֹ לַיּוֹרְדִים מִן הָאָרֶץ - אָמֵרִיקָה

הַמּוֹטוֹ לַמִּשְׁתַּמְּטִים מִצַּהַ"ל – עֵרִיקָה

הַמּוֹטוֹ לְאָרִיק בִּבְחִירַת בַּת-זוּג – אֶרִיקָה

הַמּוֹטוֹ לִבְחִיר לִבָּה שֶׁל צִבְיָה – צְ בִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לְגִמּוּר צִחְצוּחַ – יְ רִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לְקֵץ הָרוֹמַנְטִיקָה – טְ רִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לְפַחְמֵימָה שֶׁאֵינָהּ שְׁמֵנָה – רְ קִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לַחֲרִיגָה מִכָּל אֲכִיפָה – שְׁ רִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לְחִשּׁוּף עֲבַרְיָנוּת - סְ רִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לַחֲלוּדַת צִירִים – חֲ רִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לְתַרְבּוּת צְמָחִים – אֲ בִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לְרֶקְוִיאֶם שֶׁל מוֹצַרְט וּוֶרְדִי – מ וּ סִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לְטִהוּר מִכָּל חֵטְא - מְ רִ י קָ ה

הַמּוֹטוֹ לְשִׁמּוּר בֶּן הַבְּרִית – אָ מֵ רִ י קָ ה

54

-לָ מָ ה אֲ נִ י צָ ם?

הַצּוֹם מְרַכֵּז
אֶת הַוָּיָתִי לְהִתְבּוֹנְנוּת פְּנִימִית,אִישִׁית וְצִבּוּרִית

הַצּוֹם מְעוֹרֵר
אוֹתִי לְהַדְרָכַת עַצְמִי,לְבִקּוֹרֶת וְתִקּוּן

הַצּוֹם מְקַשֵּׁר
אוֹתִי לְקוֹרוֹת עַמִּי

הַצּוֹם מְיַחֵד
אֶת בִּקּוֹרְתִּי לַקּוֹרֶה בִּמְדִינָתִי

הַצּוֹם מַשְׁפִּיעַ
עַל בְּחִירַת תְּשׁוּבָתִי

הַצּוֹם מְכַוֵּן
לִפְעוּלָה וְלֹא רַק לְמַחֲשָׁבָה, לְמַעֲשֶׂה חִיּוּבִי

הַצּוֹם מְזַהֶה
אוֹתִי בֵּין שְׁאָר סִמָּנֵי זְהוּתִי כִּיְהוּדִי

הַצּוֹם מְלַמֵּד
לְהַרְחִיק טָפֵל וְשׁוּלִי וּלְהִתְרַכֵּז בָּעִקָּרִי וּבָעִנְיָנִי

הַצּוֹם רְצִינִי
אֶחָד מִצִּיּוּנֵי הַדֶּרֶךְ שֶׁבִּימוֹת הַשָּׁנָה לָדוּן בְּהֶמְשֵׁךְ הַדֶּרֶךְ

הַצּוֹם מְוַסֶּת
אֶת צָרְכֵי הַגּוּף – לְאִפּוּק,לְנִקָּיוֹן,לִכְשִׁירוּת מִתְחַדֶּשָׁה

הַצּוֹם – תַּ"ם
מַחֲזִיר אוֹתִי לְצֶאֱצָא "אִישׁ תָּם" – תָּם וְלֹא נִשְׁלָם
ת – תּוֹרָה,תְּפִלָּה,תַּלְמוּד,תִּקּוּן,תִּקְוָה,תְּנוּעָה,תְּמִיכָה,תְּרוּמָה,תִּפְקוּד – תּוֹדָה!
מ – מַחֲשָׁבָה,מַעֲשֶׂה,מַבָּע,מְחוּיָבוּת,מְעוֹרָבוּת,מִשְׁפַּחְתִּיּוּת,מִתִּינוּת...

מַה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת כְּדֵי שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ?

גמרא

אָמַר זְעִירִי אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ גַּסֵּי הָרוּחַ מִיִּשְׂרָאֵל.

ביאור

אָמַר זְעִירִי, אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד אֵינוֹ בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ גַּסֵּי-רוּחַ מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי בַּעֲלֵי הַגַּאֲוָה דּוֹחֲקִים אֶת רַגְלֵי הַשְּׁכִינָה[א].

סֵפֶר "יַלְקוּט יְהוֹשֻׁעַ" מַסְבִּיר כִּי גַּסֵּי הָרוּחַ מְעַכְּבִים אֶת בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ, שֶׁהֲרֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי חָרַב בַּעֲוֹן שִׂנְאַת חִנָּם. שִׂנְאַת חִנָּם אֵינָהּ מְפַעְפַּעַת אֶלָּא בְּגַסֵּי רוּחַ, כִּי אֲנָשִׁים עֲנָוִים שֶׁאֵינָם מִתְנַשְּׂאִים מַבִּיטִים עַל זוּלָתָם בְּעַיִן טוֹבָה וּוַדַּאי אֵינָם מְפַתְּחִים שִׂנְאָה כְּלַפָּיו. לְפִיכָךְ אֵין מָשִׁיחַ יָכוֹל לְהוֹפִיעַ עַד שֶׁיִּכְלוּ גַּסֵּי הָרוּחַ וְתִגְבַּר הָאַהֲבָה בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת חֵטְא שִׂנְאַת חִנָּם שֶׁבְּעֶטְיוֹ חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

הֶחָפֵץ חַיִּים[ב] מְעוֹרֵר בְּעִנְיָן זֶה: "הִנֵּה, אַחַי וְרֵעַי! אַחֲרֵי שֶׁיָּדַעְנוּ כִּי הַחֵטְא וְהָעָוֹן הָעִקָּרִי שֶׁגָּרַם לְחָרְבַּן בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְסִבַּת אֲרִיכוּת גָּלוּתֵנוּ, הוּא הָעָוֹן שֶׁל שִׂנְאַת חִנָּם בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, עַל כֵּן, כְּשֶׁאָנוּ רוֹצִים וּמְצַפִּים שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, מְחֻיָּבִים אָנוּ לְתַקֵּן אֵת אֲשֶׁר קִלְקַלְנוּ, וּבְאוֹתוֹ עָוֹן שֶׁחָטָאנוּ אָנוּ צְרִיכִים לְתַקֵּן.

וְהַתִּקּוּן לְזֶה הָעָוֹן הוּא, שֶׁיִּפְעַל כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ לֹא לְהִתְגָּאוֹת וְלֶאֱהֹב אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בֵּין בְּגוּפוֹ וּבֵין בְּמָמוֹנוֹ, וְלָחוּס עַל כְּבוֹדוֹ וּמָמוֹנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ כְּשֵׁם שֶׁחָס עַל כְּבוֹד וּמָמוֹן עַצְמוֹ".

עַל נוֹשֵׂא קִדּוּשִׁין כּוֹתֵב הַמְּאִירִי[ד]: "קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה לֹא הָיָה לָהֶם אִישׁוּת (קֶשֶׁר קִדּוּשִׁין) אֶלָּא כְּשֶׁהָיָה אָדָם פּוֹגֵעַ אִשָּׁה בַּשּׁוּק וְיָשְׁרָה בְּעֵינָיו הָיָה מְדַבֵּר בֵּינוֹ לְבֵינָהּ בְּעִנְיַן הַנִּשּׂוּאִין, וְאִם נְאוֹתִים זֶה לָזֶה מַכְנִיסָהּ לְבֵיתוֹ וְעוֹמֶדֶת עִמּוֹ וְהָיְתָה לוֹ לְאִשָּׁה. וְכֵן כְּשֶׁהָיוּ מִתְקוֹטְטִים זֶה בָּזֶה, הָיָה הוֹלֵךְ לוֹ זֶה מִכָּאן וְזֶה מִכָּאן... וּכְשֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה נִצְטַוּוּ לִהְיוֹת עִנְיַן הָאִישׁוּת בְּקֶשֶׁר חָזָק, בְּאֵרוּסִין וְנִשּׂוּאִין וּבְעֵדִים וּבִכְתֻבָּה, וְשֶׁלֹּא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ אֶלָּא בְּגֵט". בְּכָךְ חִזְּקָה הַתּוֹרָה אֶת קֶשֶׁר הָאִישׁוּת לְקֶשֶׁר אַמִּיץ וּמְחַיֵּב בְּעֵינֵי הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה.

◀

הֲלִיךְ יְצִירַת קֶשֶׁר הָאִישׁוּת מֻרְכָּב מִשְּׁנֵי שְׁלַבִּים:

קִדּוּשִׁין - תְּחִלָּה מְקַדֵּשׁ הָאִישׁ אֶת הָאִשָּׁה בְּאַחַד מֵהַקְּנְיָנִים שֶׁיִּפֹּרְטוּ בִּתְחִלַּת הַמַּסֶּכֶת. עִם קִדּוּשֶׁיהָ נֶאֱסֶרֶת הָאִשָּׁה לְכָל הָעוֹלָם, וְהַבָּא עָלֶיהָ חַיָּב מִיתָה כְּדִין הַבָּא עַל אֵשֶׁת אִישׁ. שָׁלָב זֶה מְכֻנֶּה "אֵרוּסִין" בַּתּוֹרָה וּבַתַּלְמוּד.

נִשּׂוּאִין - לְאַחַר מִכֵּן מַכְנִיס הָאִישׁ אֶת אֲרוּסָתוֹ לַחֻפָּה[ה], וּבְכָךְ הִיא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר, הֵן לְדִינֵי הַתּוֹרָה - כְּגוֹן, מֵעַתָּה, בְּמוֹתָהּ בַּעְלָהּ נִטְמָא לָהּ גַּם אִם הָיָה כֹּהֵן, בַּעְלָהּ מֵפֵר נְדָרֶיהָ, וָעוֹד - וְהֵן לְדִינִים מִדְּרַבָּנָן הֶחָלִים בֵּין בַּעַל לְאִשְׁתּוֹ.

52

ש ו ר ש ה ח ט א

על הפסוק "ודי זהב" שבראשית ספר דברים אומרת הגמרא כי משה רמז בזה זכות על ישראל שחטאו בעגל שנעשה מזהב, ואמר לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שיאמרו די, גרם להם לעשות אלוהי זהב . משל אין ארי נוהם מקופה של תבן אלא מקופה של זהב".

אָנוּ מֻרְגָּלִים לַחְשֹׁב כִּי אָדָם שֶׁחָטָא הֶחֱלִיט לַחֲטֹא רֶגַע לִפְנֵי הַחֵטְא, בְּרַם, מַאֲמַר הַגְּמָרָא יְאַלְּפֵנוּ דַּעַת כִּי מְקוֹר הַחֵטְא נָעוּץ בַּשָּׁרָשִׁים שֶׁנִּטְּעוּ זְמָן רַב לִפְנֵי כֵן. הִנֵּה, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָצְאוּ מִמִּצְרַיִם וְנָטְלוּ עִמָּם כֶּסֶף וְזָהָב לָרֹב. אֵין בְּמַעֲשֶׂה זֶה כָּל עָוֹן וְאַף לֹא נִדְנוּד שֶׁל עֲבֵרָה, אַךְ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ רָאָה כִּי שָׁם, שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים לִפְנֵי חֵטְא הָעֵגֶל, כְּבָר נִטַּע זַרְעוֹ הָרָע.

מִכָּאן עָלֵינוּ לִלְמֹד יְסוֹד חָשׁוּב בְּהַנְהָגַת הָאָדָם, שֶׁעָלָיו לְהִזָּהֵר בְּמַעֲשִׂים הַכְּשֵׁרִים לְגוּפָם אַךְ הֵם עֲלוּלִים לִהְיוֹת הַתְּחָלָה וְהַקְדָּמָה לַחֲטָאִים עֲתִידִיִּים.

צֶלֶם בַּהֵיכָל

בהיכלי התרבות, האמנות,הקולנוע והתקשורת הִצַּבְנו בהרחָבָה,בהֲכָלָה,בהתכַּלְלוּת את כל היפה והטוב עם הפסולת הנגרפת בעקבות המוֹדֶרנה. במוזיאונים שלנו, המושפעים באוצרותיהם ובאוצריהם מתרבות המערב,הכללנו במַסוה של אסתיטיקה גם את הפורנוגרפיה והזילות החושית המופרשת מפריה של אמנות החיה.

51
קידושין

50
שִׂנְאַת יִשְׂרָאֵל

מדוע שונאים אותנו? כל העולם מתאנה לנו - גם המעמידים פנים של אוהבים.
בכל דור השנאה משנה את פניה עד לכליה האיומה של השואה. הריבונות הישראלית
נרדפת, משוקצת, כמאחדת עדת טורפים למוץ דמה של הכבשה. נראה לי מה שאמרו חכמים כי הקב"ה מעמיד לנו מלכים ושונאים כדי שנחזור בתשובה, כלומר בעולם שאנו חיים מחובתנו לחזור ולפשפש בזהותנו,ביעודנו, במשמעות גורלנו, לכוון את מעשינו והגיגינו לקראת תיקון עצמנו. טרם מקובלת על כולנו המשמעות של הזהות היהודית נוכח עולם עוין ומתנכל.האם התשובה תסייע להקל על צערנו? לשנות יחס עולם עוין ?

לפי הרב דסלר על ענייני הייסורים

וּמַחֲזִירָן לְמוּטָב.

יֵשׁ אָדָם הַמִּתְעוֹרֵר לְמוּטָב עַל יְדֵי הַיִּסּוּרִים, מַכִּיר בָּאֱמֶת וּמִשְׁתַּנֶּה. יֵשׁ אָדָם שֶׁמִּפְּנֵי הַיִּסּוּרִים נֶחֱלָשֶׁת תַּאֲוָתוֹ וְרָפָה יִצְרוֹ וּלְפִיכָךְ אֵינוֹ חוֹטֵא, אַךְ בְּהַמּוֹג הַיִּסּוּרִים שָׁבָה תַּאֲוָתוֹ כְּמִקֶּדֶם, כִּי בִּפְנִימִיּוּתוֹ לֹא הִשְׁתַּנָּה, לְפִי שֶׁלֹּא הֵשִׁיב אֶל לִבּוֹ שֶׁהַיִּסּוּרִים נוֹעֲדוּ לַהֲשִׁיבוֹ לְדֶרֶךְ הַמּוּטָב. בָּרוּר שֶׁתַּכְלִית הַיִּסּוּרִים הִיא שֶׁהַמִּתְיַסֵּר יִלְמַד מֵהֶם וְיָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אַךְ גַּם אִם לֹא עָשָׂה כֵן, עֲדַיִן מְהַנִּים הַיִּסּוּרִים תַּהֲלִיךְ הֲכָנָה לִתְשׁוּבָה, כִּי בְּפֹעַל אֵינוֹ חוֹטֵא.

אִם בְּהַגִּיעַ זְמַן הַגְּאֻלָּה לֹא יִהְיוּ יִשְׂרָאֵל רְאוּיִים לְכָךְ, יְאַלְּצֵם ה׳ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה עַל יְדֵי יִסּוּרִים, כְּדֵי שֶׁיִּחְדְּלוּ מֵהַחֲטָאִים, וְכָךְ יִהְיוּ מֻכְשָׁרִים לְקַבָּלַת הַמָּשִׁיחַ שֶׁיְּלַמְּדֵם אֶת דַּרְכֵי הַחַיִּים וְהָאֱמֶת.

ר ג ַ ע

השורה שלהלן היא מתוך איגרת הרמב"ן לבנו

"תנהג תמיד לדבר כל דבריך בנחת. לכל אדם ובכל עת ובזה תינצל מן הכעס. שהיא מידה רעה, להחטיא בני אדם."

העצה היסודית באיגרת זו היא להפוך להיות האנשים שאנחנו רוצים להיות, והיא מדגישה במיוחד את חשיבות הענווה בפני כל אדם והדיבור בנחת בכל עת.

ומי שמתקשה לכלוא את הכעס והתגובה הנוקשה המתרגשת בקרבו ייטיב לפי המלצתם של רגועי נפש **ל ש י ר שירת הנפש,מכל מקור (אריה,חזנות,שיר עם,סלסול מקורי) משרה את השקט,האהבה,הרוגע המחנכים יותר מכל צעקה,ריב,מכות ותגובה נסערת בלתי נשלטת.**

49

בחירה אישית

החיים אינם המאבק בין רצון האלוקים לרצון האדם. להפך, המאבק הוא **רצונו של האדם נגד עצמו!** בעיות החיים לא נוצרות מבחירותיו של הא-ל, אלא מבחירותיו האישיות של האדם.

שאלות למחשבה

מהו **הדבר הטוב ביותר** שקרה לך אי פעם? איזה עיקרון למדת מזה?
מה היה **האסון הגדול ביותר** בחייך? מה למדת ממנו?
מהי הבעיה הגדולה ביותר בחייך?
מה זה אומר לגבי **הכיוון** שבו אתה הולך? (הרב בארז)

זוגיות

חכמינו ז"ל אמרו שהבעל צריך לכבד את אשתו יותר מגופו והאשה גם היא צריכה לכבד את בעלה. אין זה כבוד כמו של בן לאביו אלא כבוד של הערכה. לאו דווקא לקום זה לפני זה אלא יחס יפה מכבד שיוצר תחושה נעימה ומשרה בטחון, יחס של אמון הדדי של פרגון הדדי. אין מקום ליראה של פחד אלא יראה שלא לפגוע ולא לקלקל את האמון ואת הקשר הטוב בין בני הזוג. **(הרב מלמד)**

-ע ם ל ב ד ד ...ו ב ג ו י י ם

בעם עוממת מבלי לדעוך השורשיות התרבותית-דתית. המסורת מפעפעת בכל הענפים המשתרגים מן הגזע. העם היהודי מבודד מבחינה זו בזהותו מתרבות עולם ועם זאת הוא מעורב בגויים, הוא פתוח ליפה-פיותו של יפת להשכינה באהלי שם. אין זו סתירה אלא השלמה של הזהות הלאומית בפתיחות לשיתוף פעולה עם אומות העולם. פתיחות זו
עלולה להחדיר תרבות זרה למעגל הפנימי הריבוני או לטשטוש וכיווץ הזהות המקורית להתבוללות ולהמרת זהות מכל וכול.
בקורות ימינו שלטו בתפוצות הגולה ההסתגרויות מתרבויות זרות כדי למנוע את ההתערבות היתירה וההתבוללות.
הגות יהודית פיתחה את סכנת האמנציפציה לשלמות הזהות היהודית השורשית ואולם ההיסטוריה עשתה את שלה וגיוונה את הזהות היהודית מהסתגרות להתכללות שעם זאת שומרת גם על הייחודיות. בישראל מתפתחת והולכת הזהות הזאת של בידוד ושיתוף. של ייחוד והתכללות.הציונות חובקת אפוא את שני המעגלים האלה.

48

+דְּ מָ ע וֹ ת

יש לדמעות תפקיד חיוני בתהליכים שונים של אבל ושמחה ועל כל פנים
אין למחות את הדמעות מעל כל פנים

+לְ הִ תְ ע וֹ דֵ ד - בבניין התפעל - להוסיף עדוד וחוזק ואומץ עוד ועוד

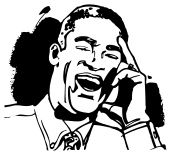

מ ק ו נ נ י ם

+מה טעם לקונן על דברים שכבר יצאו מקינם ואין להשיבם?

+GOOD NEWS NO NEWS-

מה מעדיפה התקשורת לפרסם? את הדברים הטובים או השליליים?
הריאליזם התקשורתי צובע את מציאותנו במשקפיו השחורים,
תאונות,רציחות,שוד,מעילות,אונס,שחיתות לסוגיה בכל תחומי השלטון.
מציפים אותנו במבול הרשע והשחור כאילו זאת המציאות האמיתית.
כלום חסרים אנו בשורות טובות וידיעות מרנינות לב? כלום אין לנו מדי יום
בשורות תקוה,טוב,חסד,ועשייה ברוכה? הפסימיזם השתלט עלינו בחשיפה אינסופית
של הכיעור הבלעדי בחיים. בדקו בתכניות הטלוויזיה, בראיונות רואי השחורות,
בהצנעת המעשים הטובים והברוכים לאין ערוך וספור. איה מטה הקסם שיכה על הלבבות
האטומים השחורים האלה ויקר את המים הזכים והטהורים של התבוננות אופטימית בחיים?

מי שיש לו 'למה' שלמענו יחיה, הוא יוכל לשאת כמעט כל 'איך'.

פרידריך ניטשה

האושר היחיד ניתן לנו במפעלי היצירה.

- פרידריך ניטשה

ש ל ו ם

חַ כָּ ה לוֹ

לְמִי?

לַמָּשִׁיחַ – גַּם אִם יִתְמַהְמַהּ!

וְלָמָה?

כִּי הַדּוֹר צָרִיךְ לְהַכְשִׁיר עַצְמוֹ לְבוֹאוֹ

כֵּיצַד?

לְהַשְׁלִיךְ חַ כָּ ה !

לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַחֲטָאִים

וְכָךְ לָצוּד אוֹתוֹ בְּחַכָּה

הַשָּׁלוֹם מְכַפֵּר גַּם עַל עֲבוֹדָה זָרָה

עֲבוֹדָה הַכּוֹפֶרֶת בְּיֵשׁוּתוֹ שֶׁל הָאַחֵר

עֲבוֹדָה הַמִּתְנַכֶּרֶת לְקִיּוּמוֹ וְכִבּוּדוֹ

וּכְשֶׁהַפִּתָּחִים מְכֻוָּנִים זֶה לִקְרַאת זֶה

פְּתִיחוּת לְלֹא סְגִירוּת,לְלֹא גְּדֵרוֹת וּמַחְסוֹמִים,

וְהַהִתְכַּוְּנוּת הִיא לַהֲדַדִּיּוּת וְהַצְנָעַת הַיְּהִירוּת

אוֹ אָז תִּשְׁתֵּרֵר לֹא עְצַמַת הַכֹּחַ לְמִלְחָמָה

אֶלָּא הֲבָנַת הָאַחֵר וְזִקָּתוֹ לְמוֹרַשְׁתּוֹ וְתַרְבּוּתוֹ

לְקִיּוּם יַחְדָּיו לִמְשִׁימַת סְלִילַת דֶּרֶךְ הַשָּׁלוֹם

+מִי יָכֹל לָחוּשׁ מַהוּ צַעַר? מִי שֶׁחָוָה אוֹתוֹ

+נֶחָמָה הַמַּגְזִימָה בָּאֶמְפַּתְיָה שֶׁלָּהּ אֵינָהּ מַרְגִּיעָה

+בְּמוֹתוֹ שֶׁל בַּעַל מְאַבְּדִים אֶת הַהוֹוֶה
בְּמוֹתוֹ שֶׁל הוֹרֶה – אֶת הֶעָבָר
בְּמוֹתוֹ שֶׁל יֶלֶד – אֶת הֶעָתִיד

46

+הַשְׁפָּלָה עצמית מַשְׁפִּילָה את הסיכוי להוֹקָרָה

+המצוָה שֶׁלֹּא יַסְפִּידוּהוּ, אִם הוּא גְדוֹל הַדּוֹר - לֹא יַסְפִּידוּהוּ,
אִם הוּא גְדוֹל הַדּוֹר – יַסְפִּידוּהוּ...

מִי שֶׁחַי בְּ צֵ ל הַיַּחַס דּוֹמֶה לְ בָ צָ ל שֶׁשּׁוֹרְשָׁיו תְּקוּעִים בָּאֲדָמָה

+חַפֵּשׂ אֶת הָאִשָּׁה מֵאֲחוֹרֵי הָאָדָם הַמַּצְלִיחַ אֲבָל חַפֵּשׂ אוֹתָהּ גַּם מֵאֲחוֹרֵי הַכּוֹשֵׁל

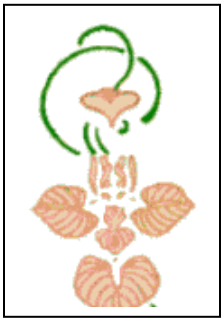

תָּמִיד הִתְקַשֵּׁיתִי לְהַחְלִיט וַאֲנִי לֹא בָּטוּחַ בָּזֶה

+זָקֵן – זֶה קָנָה חָכְמָה אֲבָל קוֹנֶה גַּם טִפְשׁוּת

+מֵאַהֲבַת הַ מָּ ק וֹ ם אֵינֶנִּי יוֹצֵא מִמְּקוֹמִי

+לְהִסְתַּגֵּר? לְהִתְנַתֵּק? לְהִפָּרֵד? לְהִתְחַמֵּק וּלְהִשְׁתַּמֵּט? לֹא וָלֹא!
לְהַפְעִיל אֶת הַ וָּ ט וֹ לְהִתְכַּנְּסוּת בַּ גָּ ט וֹ!

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ טַעֲמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ...זְכָה שֶׁצָּעַד בְּמִצְעַד הָאִוֶּלֶת

+בעקבות ישעיהו ו/י : "הַשְׁמֵן לֵב הָעָם הַזֶּה"
אוֹמֶרֶת כַּנְרָאֶה הַתְּזוּנָאִית: הַרְזָיָה מְדַכֵּאת הַהַשְׁמָנָה לֹא מְסֻכֶּנֶת

חֲוָיַת תִּסְכּוּל עֲמוּקָה שֶׁלִּי כְּמוֹרֶה הָיְתָה נוֹכַח הַהֶשֵּׂגִים שֶׁל תַּלְמִידַי

+בְּעֵרוּב חוּשִׁים (סִינֶסתֵזִיָה) מתכַּוְּנִים לְחוּשִׁים מִתְעָרְבְּבִים אוֹ חוֹפְפִים,
כְּמוֹ לִרְאוֹת צְלִילִים אוֹ לִשְׁמוֹעַ צְבָעִים, חֲרִיגוֹת הַמַּדְגִּימוֹת עַד כַּמָּה הַחוּשִׁים מַשְׁפִּיעִים

עַל הֲבָנָתֵנוּ אֶת הָעוֹלָם. "וְכָל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת"...

45
המשט לעזה

44

יֵש לוֹמֵד שֶׁאֵינוֹ חוֹזֵר עַל לִמּוּדוֹ וַהֲרֵיהוּ כְּזוֹרֵעַ וְאֵינוֹ קוֹצֵר

וְיֵש לוֹמֵד וּמְשַׁכֵּחַ אֶת לִמּוּדוֹ וְדוֹמֶה לְאִשָּׁה שֶׁיּוֹלֶדֶת וְקוֹבֶרֶת

ראה מסכת סנהדרין דף צ"ט א

עוֹסְקִים בִּשְׁנֵי מִקְרִים שׁוֹנִים: יֶשְׁנוֹ זְמַן מְסֻיָּם שֶׁהַלּוֹמֵד עֲדַיִן זוֹכֵר אֶת תַּלְמוּדוֹ וְאִם יְשַׁנְּנוֹ שׁוּב, יֵשׁ בְּכָךְ מִשּׁוּם חֲזָרָה. לְאַחַר תְּקוּפָה מְסֻיֶּמֶת מִשְּׁתַּכְּחִים מִמֶּנּוּ הַדְּבָרִים כְּלָל, וְלִמּוּד נוֹסָף אֵינוֹ חֲזָרָה אֶלָּא כְּלִמּוּד מֵחָדָשׁ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה מִתְיַחֵס לְמִי שֶׁעֲדַיִן יָכוֹל לַחֲזוֹר עַל תַּלְמוּדוֹ, וְלִמּוּדוֹ מֻנָּח לְפָנָיו כִּתְבוּאָה שֶׁעָלָיו לְקָצְרָהּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִתְיַחֵס לְאָדָם שֶׁכְּבָר חָלַף זְמַן רַב מֵעֵת לִמּוּדוֹ הָרִאשׁוֹן, שֶׁכְּבִיכוֹל מֵת מַה שֶּׁלָּמַד וְאָבַד מִמֶּנּוּ.

הַזּוֹרֵעַ וְאֵינוֹ קוֹצֵר אֵינוֹ נֶהֱנֶה מֵעֲמָלוֹ, אַךְ אֲחֵרִים נֶהֱנִים מִן הַתְּבוּאָה וְאִישׁ אֵינוֹ סוֹבֵל מִן הַתַּהֲלִיךְ. לְפִיכָךְ רָאָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְנָכוֹן לְהוֹסִיף אֶת מְשָׁלוֹ כְּדֵי לְהַדְגִּישׁ שֶׁהַשּׁוֹכֵחַ אֶת תַּלְמוּדוֹ הוּא כְּאִשָּׁה הַמְאַבֶּדֶת אֶת וַלְדָהּ, שֶׁאִישׁ אֵינוֹ נֶהֱנֶה מִן הַמִּתְרַחֵשׁ וְאַךְ צַעַר וְיָגוֹן כְּרוּכִים בּוֹ.

דִּבּוּר מַדְבִּיר

נאמר על עתליה אם אחזיהו שראתה כי מת בנה ותקם ו ת ד ב ר את כל זרע הממלכה לבית יהודה (דבה"י ב /י) והפירוש של ותדבר – לאבד, דבור מדביר, מכה ומשמיד, ולפיכך יש להבין לפי ראב"ע את הצווי למשה: "ודברתם אל הסלע" לא במובן דיבור אלא הכאה. חטאו של משה בהבנת המשמע של דיבור שהחטיא את ההשתמעות הנוראה מדיבור להדברה.

הֲבֶל הֲבָלִים

הרמב"ן מקניט מפרש שאינו לפי טעמו במלים: "והוסיף על הבל הבלים" אבל אנו חיים דוקא לפי "הֶבלם" של חכמים אלה...

43

מַהוּ "גֵט מְקֻשָּׁר" ו"גֵט קֻרַחַ"

מִחֲמַת עֲבוֹדַת הַמִּקְדָּשׁ מִזְּגָם שֶׁל הַכֹּהֲנִים נִמְהָר וְכֹהֵן עָלוּל לְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ בְּאֹפֶן נִמְהָר מִתּוֹךְ כַּעַס, וְכַאֲשֶׁר יִתְחָרֵט לֹא יוּכַל לַהֲשִׁיבָהּ, כִּי כֹּהֵן אָסוּר בִּגְרוּשָׁה. תִּקְנוּ, אֲפוֹא, חֲזַ"ל לַכֹּהֲנִים סוּג גֵּט שֶׁהֲכָנָתוֹ מְמֻשֶּׁכֶת, שֶׁאִם יְגָרֵשׁ מִפְּנֵי הַכַּעַס, בֵּינְתַּיִם יָשֹׁךְ כַּעְסוֹ וְיוּכַל לַחֲזֹר בּוֹ. אֹפֶן כְּתִיבַת הַגֵּט הוּא שֶׁלְּאַחַר כְּתִיבַת כַּמָּה שׁוּרוֹת מְקַפְּלִים אֶת הַשְּׁטָר וְתוֹפְרִים אֶת הַקֶּפֶל, וְעַל הַקֶּפֶל חוֹתֵם עֵד. מַמְשִׁיכִים בִּכְתִיבַת הַגֵּט וְשׁוּב מְקַפְּלִים, תּוֹפְרִים וְעֵד חוֹתֵם, וְחוֹזֵר חֲלִילָה. בְּ"גֵט מְקֻשָּׁר", אֲפוֹא, אֵין חוֹתְמִים הָעֵדִים בְּתַחְתִּית הַגֵּט כָּרָגִיל, אֶלָּא מֵאַחוֹרָיו.

"גֵט קֵרֵחַ" הוּא "גֵט מְקֻשָּׁר" שֶׁאֶחָד מִקְּפָלָיו, אוֹ יוֹתֵר, אֵינוֹ חָתוּם. חֲזַ"ל פִּסְלוּהוּ, מִפְּנֵי שֶׁאִם צִוָּה הַבַּעַל לְכַמָּה עֵדִים לַחְתֹּם עַל גֵּט וְלֹא חָתְמוּ כֻּלָּם, לְפָנֵינוּ גֵּט שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְפִי צִוּוּי הַבַּעַל וְהוּא פָּסוּל מִן הַתּוֹרָה. מֵאַחַר שֶׁבְּגֵט קֵרֵחַ נִכָּר שֶׁהוּכַן מָקוֹם לַחֲתִימַת עֵד נוֹסָף, יֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁהַבַּעַל צִוָּה שֶׁיַּחְתֹּם אָדָם נוֹסָף וּלְבַסּוֹף לֹא חָתָם.

2 הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה בְּ"גֵט קֵרֵחַ", אֲסוּרָה לוֹ וּלְבַעְלָהּ הָרִאשׁוֹן

ר' מסכת גיטין פרק ח משנה ט

=-=-=-=-=-=-=-=

מדוע נקרא החסד שגומל אדם למת "חסד של אמת"?
כי האמת ברורה למעלה מכל ספק שאין הוא מתחַזֶּה אלא מת

=-=-=-=-=-=-=-=-=

+אדם שאינו עָ קו ם הוא קרוי אדם

=-=-=-=-=-=-=-=-=

+קַבְּרָן – הוא שהוטל עליו מִכְּבָר לקבור את שימותו לפניו

=-=-=-=-=-=-=-=-=

+מה פשר המלים שאנו אומרים בתפילה: "מחיה מתים ברחמים רבים"?
לרחמים רבים אנו זקוקים אם יקומו לתחייה רבים מאלה שמתו

=-=-=-=-=-=-=-=-=

42

דַּבֵּר בִּמְקוֹם לְהַכּוֹת
בפרשת חֻקַּת למדתי את החוק לדורות:
עדיף לדבר במקום להכות.
משה נענש ולא זכה להכנס לארץ על שהכה ולא דבר אל הסלע.
איזה לקח אדיר לכל אחד מאתנו שיש בו משהו ממשה...

+הַפָּרָה וְהָעֵגֶל
מן המאמר על הפרה והעגל בהלכות יניקה וַהֲנָקָה למדנו על העיקרון החינוכי:
חֲנוֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַּרְכּוֹ – לא על פי דַּרְכֶּךָ. וזה ההבדל בין חינוך ושטיפת מוח.
נוח לה לפרה להתרוקן מן החלב הגודש את עטיניה ולהשתחרר מהכובד בבת אחת,
אבל היא מיטיבה להיניק את העגל שלה במשורה, טיפין טיפין בהתאם ליכולתו.

+חֲלָצִים
מי הם החלוצים הנחלצים לסייע ליוצאי חלצינו?
אנחנו ההורים ליוצאי חלצינו במצוקתם?
או יוצאי חלצינו הנחלצים לסייע לנו ההורים בדיור וסיעוד?
בין כך ובין כך החילוץ בלשון זוגי מתפרש לכל צד ולשני הפנים

+אִ מְ ר וֹ ת חָ כְ מָ ה
"אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי" (קהלת ז/23)
אִ מְ ר וֹ ת חָכְמָה, גַּם מִקֹּהֶלֶת וְגַם מִשֶּׁלִּי , יֵשׁ שֶׁלִּפְעָמִים רְחוֹקוֹת מִמֶּנִּי לְטַעֲמִי

טِ מְ אָ ה וְ טָ הֳ רָ ה
מה שנאמר על הפרה האדומה שהיא מטהרת טמאים ומטמאה טהורים מתפרש לפי הרב נתנזון על פי הפסיקתא שהכוונה למצב בגלות.
יש שהטומאה, תנאי ההשפלה והייסורים בגלות,מחזקים את תחושת האחדות והזהות היהודית ההדדית, ויש שמצד שני מערערים את המוסר להתכחשות עצמית ושחיתות.
אבל נראה לי יותר להקביל את הנאמר על "מטמאה טהורים" על תנאי קיום של רווחה בגולה הגורמים לזילות הדת והמוסר והטוהר של הזהות היהודית.

+חַ יֵ י רְ וָ חָ ה
ידוע המאמר על בני עניים שמהם תצא תורה, כלום אין היא יוצאת גם מבני עשירים?
אלא שבחיי רְ וָ ח ה הָ רְ וָ חִ י ם בֵּין הַלִּימודים גְּדוֹלים יותר...

סַ " ם
רָאשֵׁי תֵּיבוֹת: סַ עַ ד – מָ וֶ ת
זָכָה – נַעֲשָׂה לוֹ סַעַד חַיִּים
לֹא זָכָה – נַעֲשָׂה לוֹ מָוֶת

41

יצחק אלתרמן
אביו של נתן
חיבר את השיר
יש לנו תיש
ויש לו זקן
ומאז גדולים וקטנים
שרים אותו בכל הגנים
אבל בגן החיים
כשהחלו לפרוח
בתי אבות ודיורים מוגנים
שינו לפעמים את המלים

יש לנו כבר תיש
ולתיש יש הורים
והם כבר מותשים
זקנים ולא בריאים
החליטו הגדיים
שמקומם אינו בדיר
אלא בדיורים מוגנים
וכך עברו עדה ותיש-סבא
לדיור ליד כפר סבא
אך שם פגש סבא למך
את צלה לבית אלימלך
וכשבצל חומה חסה
חש שהתחדש
שלא תש כוחו
ולא נבקה גברותו
ואולם חמתה של עדה
בערה בה עד מהרה
עד שלפתע נבקה רוחו
וכך על מצבתו חרתה
לכל תיש יש זקנקן
ובכל קן משהו בקנקן
עלול להתקלקל...

40

-אֶ – ל֑ - הַ

לְכָל אֶחָד שֵׁם

וּלְכָל אֶחָד הַ שֵּ ם

לְכָל אֶחָד "הָאֱלֹהִים" שֶׁלּוֹ
-אֶ – ל – הַ - הוּא שֶׁלִּי

אֶתִיקָה-אֶסְתֵּטִיקָה-לוֹגִיקָה-הַרְמוֹנְיָה
טוֹב וָרַע - יוֹפִי כִּעוּר - אֱמֶת שֶׁקֶר - בְּיַחֲסֵי הַרְמוֹנְיָה

טוֹב וָרַע – לְהַכְרָעָה
יוֹפִי כִּיעוּר – לִבְחִירָה

אֱמֶת שֶׁקֶר – לְהוֹכָחָה
הַרְמוֹנְיָה – לְוִתּוּר,לִפְשָׁרָה,לִתְמוּרָה,לִפְנִים מִן הַשּׁוּרָה

לְכָל אֶחָד הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ
אִידֵיאוֹלוֹגְיָה-מְמוּשָׁה-תִּקּוּנָהּ

הָאֱמֶת שֶׁלִּי
"תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב"

אֱמוּנָה-מַדָּע-תַּעֲסוּקָה
אֱמָנוּת-מוּסָר-תּוֹרָה

לְכָל אֶחָד מִשְׁאָלָה
מִשְׁפָּחָה-שָׁלוֹם-אַהֲבָה-לִמּוּדִים-הִתְעַלּוּת

וְ אַ חַ ת שָׁאַלְתִּי
אֵיכוּת-חַיִּים-תַּקִּינִים

לְכָל אֶחָד שָׁעָה
וְהַשָּׁעָה הַיּוֹתֵר יָפָה
לְהַשְׁעוֹת
כָּל שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִהְיוֹת

פַּ ת עַ כּ וּ ״ ם

כמה התפַּתֵּינו לסגל באורח חיינו מפסולתן של תרבויות זרות. במסוה של אסתיטיקה, חופש ההבעה והראוותנות האינדיביאלית המתיימרת לכסות על ערות הארוטיקה, המרנו את ארון הברית לארון התרבות המערבית ויצאנו ממנו בגאוות מנצחים...

+י ס ו ר י ם מ מ ר ק י ם

״המַרְקִים״ המסומנים בגופנו הלאומי והאישי הם ייסורי היהודי על אמונתו

27.6.2011

הָאַלְמָנָה הָעֲשִׁירָה נַדְז'ִדה פוֹן מַק

הֶעֱנִיקָה לְצִ'יקוֹבְסְקִי בְּכָל שָׁנָה

6000 רוּבָּלִים כִּתְמִיכָה בוֹ לְהִלְחָמָה

וּתְנַאי הִתְנְתָה

שֶׁלֹּא יִפָּגְשׁוּ פָּנִים אֶל פָּנִים

אֲבָל דֶּרֶךְ הַמִּכְתָּבִים

הֵם נִפְגְּשׁוּ מֵהַפָּנִים אֶל הַפָּנִים

הָיְתָה זוֹ אַהֲבָה אַפְּלָטוֹנִית

אֲבָל כַּעֲבוֹר 14 שָׁנָה

הִיא נֶהֱפְכָה לִפְּלוֹטוֹנִית

שֶׁפָּלְטָה בְּעָיָה פְּסִיכוֹסוֹמַטִית

כְּשֶׁנָּטְשָׁה אוֹתוֹ וְעָבְרָה אֶל דֶּה-בִּיסִי

וְכָךְ נֶהְפַּךְ מַצָּבוֹ לְדֵי-בִּישִׁי

לְעִרְעוּר נַפְשִׁי וְכַלְכָּלִי

וְסִבְּכָה אוֹתוֹ אַלְלַי לִי

גַּם בְּאַשְׁמָה שֶׁל הוֹמוֹסֶקְסוּאַלִי ...

מָה לָמַדְנוּ מִבְּגִידָתָן שֶׁל אַלְמָנוֹת עֲשִׁירוֹת?

שֶׁלֹּא יַצְלִיחוּ לְהַשְׁבִּית יְצִירוֹת נַעֲלוֹת

וְכָךְ זָכִינוּ לַמְּרוֹת כָּל הַבִּרְבּוּרִים

לְאוֹפֶרוֹת,סִימְפּוֹנְיוֹת,קוֹנְצֶרְטִים וְקָאמֶרִיוֹת

לְחוֹלֵל גַּם בַּאֲגַם הַבַּרְבּוּרִים

וּמִן הַכּוֹרֵיאוֹגְרַפְיָה לַפּוֹאֶמָה שֶׁל פּוּשְׁקִין

לִצְלִילֵי הַשְׁלִישִׁיָה שֶׁל צִ'יקוֹבְסְקִי

וְעַל רֶקַע תְּמוּנוֹת צַיָּרֵי עוֹלָם

לָמַדְנוּ גַּם לָמַדְנוּ

כַּמָּה מְשַׁעֲשַׁעַת יְכוֹלָה לִהְיוֹת הָאַהֲבָה בְּעִתָּהּ

וּמַהוּ הַמְּחִיר הַכָּבֵד שֶׁל הַבְּעִיטָה...

לרדוד ירושלים שחפדה ר מ ש פ ט ו ר צ ד ק ה

מַהַרְשָׁ"אד מַסְבִּיר אֶת הַגִּרְסָה שֶׁלְּפָנֵינוּ, כִּי יְרוּשָׁלַיִם תִּזְכֶּה שֶׁיָּשׁוּבוּ לִשְׁרֹר בָּהּ דִּינֵי אֱמֶת וָצֶדֶק עַל פִּי מִשְׁפַּט הַתּוֹרָה, כַּאֲשֶׁר יָשׁוּבוּ נְפוּצוֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ - בִּזְכוּת מִצְוַת הַצְּדָקָה. "צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה" - יְרוּשָׁלַיִם תִּזְכֶּה לְהִגָּאֵל מִדִּינֵי עַרְכָּאוֹת וְיִשְׁרֹר בָּהּ דִּין הַתּוֹרָה, "וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה" - כַּאֲשֶׁר יָשׁוּבוּ אֵלֶיהָ הַגּוֹלִים בִּזְכוּת מִצְוַת הַצְּדָקָה שֶׁיְּקַיְּמוּ.

כְּבוֹדָהּ שֶׁל תּוֹרָה

קֹרַח נִבְלַע בָּאֲדָמָה, הוּא וְכָל עֲדָתוֹ. עֹנֶשׁ מְזַעְזֵעַ הוּשַׁת עַל בַּעַל הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁכָּפַר בִּנְבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, בִּכְהֻנָּתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, וּבְתוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם.

אָמְרוּ חֲז"לא, שֶׁכַּאֲשֶׁר שָׁמַע מֹשֶׁה אֶת טַעֲנוֹתָיו שֶׁל קֹרַח, פָּנָה אֶל הקב"ה וְאָמַר: אֲנִי מְוַתֵּר עַל בִּזְיוֹנִי וְעַל בִּזְיוֹנוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, אַךְ עַל בִּזְיוֹנָהּ שֶׁל תּוֹרָה אֵין אֲנִי מְוַתֵּר. לְפִיכָךְ נֶאֱמַר "**בְּזֹאת** תֵּדְעוּן", "זֹאת" רוֹמֶזֶת הַתּוֹרָה, כַּנֶּאֱמַרב: "וְ**זֹאת** הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

דִּבְרֵי חֲז"ל בָּאִים לְלַמְּדֵנוּ כִּי הַתּוֹרָה קוֹבַעַת בְּרָמָז שֶׁלֹּא עֶלְבּוֹנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אוֹ שֶׁל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵם שֶׁהָיוּ סִבַּת הַכַּעַס וְהָעֹנֶשׁ, אֶלָּא רַק בִּזְיוֹנָהּ שֶׁל תּוֹרָה הוּא אֲשֶׁר עָמַד עַל הַפֶּרֶק.

בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ -
וְאֵיזוֹ הַדֶּרֶךְ לָדַעַת אֶת הָאָדָם בְּצֶלֶם -
מַתְּנַת אֱלֹהַּ ? - אֶ-ל-אַ !
אֶתִּיקָה-לוֹגִיקָה-אֶסְתֵּיטִיקָה,
זוֹ הַדֶּרֶךְ הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בְּפִתּוּלֶיהָ וּבְשִׁלּוּבֶיהָ,
בְּהַבְחָנַת הַטּוֹב וְהָרַע,הָאֱמֶת וְהַשֶּׁקֶר,הַיָּפֶה וְהַמְכֹעָר,
וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת הַדֶּרֶךְ לְמִקְלָט נֶפֶשׁ הָאָדָם,
הַתּוֹרָה וּנְבוּכָה,הַשּׁוּאָלָת וְחוֹקֶרֶת, הַחוּוָה וְרוֹגֶשֶׁת,
לִדְלוֹת מִמַּרְתְּפֵי הַנֶּפֶשׁ אֶת הָרוּחַ הַמְרוֹמֶמֶת,
הָעוֹלָה וְיוֹרֶדֶת בְּמַלְאָכוּת הַבִּינָה,הָרֶגֶשׁ וְהָרָצוֹן

36
יעקב נימן

35

+"בְּנֵי קֹרַח לֹא מֵתוּ"

קֹרַח היה קֵרֵחַ זמן רב עד שניתן לו הקול לטעון את טיעונו בפרהסיה בקרב כל העדה.
"כולם קדושים" – שויון אוניפורמי, אין מקום להנהגה שלטת, אוליגרכית, היררכית.
ועם שנִקְרַח מעולמנו הרי דבריו צועקים מן האדמה, ולַקוֹל החולק על ההנהגה
יש הדים של "בני קורח שלא מתו , קולות מחאה שאי אפשר להתעלם מהן.כלומר הסכנה היא
גם בהשתקה של הקול המתנגד, החולק על סדרי ממשל ומנהיגות,מינויים וחלוקת השררה.
אפשר לחלוק על ההתנשאות של המנהיגות, אפשר למתן את הכורח שבחלוקת הסמכויות
והאחריות הציבורית, אפשר לראות בדברים מעין כפירה בטרנצנדנטיה ושויון מלא שאינו
מפלה באימננטיה. כי הטיעונים עודם נצעקים מן האדמה שבלעה את הקולות הזועקים...

חַיָּלִים הָיִינוּ, וּבִקְרָבוֹת הָאָרֶץ
וְאֵירוֹפָּה
נֶחְשַׂפְנוּ לֹא פַּעַם לְהֶרֶג בִּידֵי מְנַאֲצֵי
עַמֵּנוּ. אֲבָל תָּמִיד הִשְׁמַעְנוּ לְאוֹזְנֵינוּ
כִּי
לֹא נחלל את הנשק שבאזננו...

+כִּי מִימִינִי בַּל אמוֹט

מי מאנשי "ה יָ מִ י ן" יכול להוכיח כי לא נָ טָ ה מאידיאולוגית הימין לְעֵבֶר עמדות השְׂמֹאל?

- כָּל שְׁטִיפַת מֹחַ אֶפְשָׁר לִשְׁטוֹף אַחַר כָּךְ בִּשְׁטִיפַת פֶּה
- אֵיפֹה טְמוּנִים לְמוּדֵי הַלִּבָּה בַּחִנּוּךְ הַחֲרֵדִי?

בְּ חַ דְ רֵ י חֲ דָ רִ י ם...

34

אֲ נִ י
יַ עֲ קֹ ב בֶּ ן חֲ נ וֹ ךְ
כְּלוֹמַר
בֶּ ן חִ נ וֹ ךְ
שֶׁגָּדַל
בְּ בַ יִ ת חָ " ם
בֵּית
חֲ נ וֹ ךְ – מִ רְ יָ ם
מִכָּאן יַחֲסִי הֶחָם לְמַסּוֹרֶת בֵּית אָבוֹת
וְיַחַס זֶה לֹא יִתְקָרֵר
גַּם כְּשֶׁאֲנִי מְהַפֵּךְ סֵדֶר הָאוֹתִיּוֹת מֵ-חָ"ם לְ- מֹחַ
לַחֲקִירָה וּדְרִישָׁה
לְהַעֲרָכָה הֶגְיוֹנִית וּבִקּוֹרְתִּית

33

ב צ ל ם ה צ׳ ל ו

הצ׳לן המפורסם קאזאלס דיבר בשבחו של הצ׳לו ככלי המוזיקלי הדומה יותר מכל הכלים האחרים לאדם. הדמיון במבנה הגוף של הכלי ושל האדם, בחיטוב הצורה ובעיקר בצלילים

החמים, הנעימים.הצלילים היוצאים מהצ׳לו מתאימים מאוד לאוקטבות ולקולות הנשמעים ממיתרי לבו של האדם. הצ׳לו הוא הכלי האנושי מכל. ודברים אלה ששמעתי מפי המדריכה שלנו יעל לביא העלו במוחי את האמרה הבאה: אלוהים יצר את האדם ב צ ל ם ואילו את הגאון המוסיקלי ב צ׳ ל ו

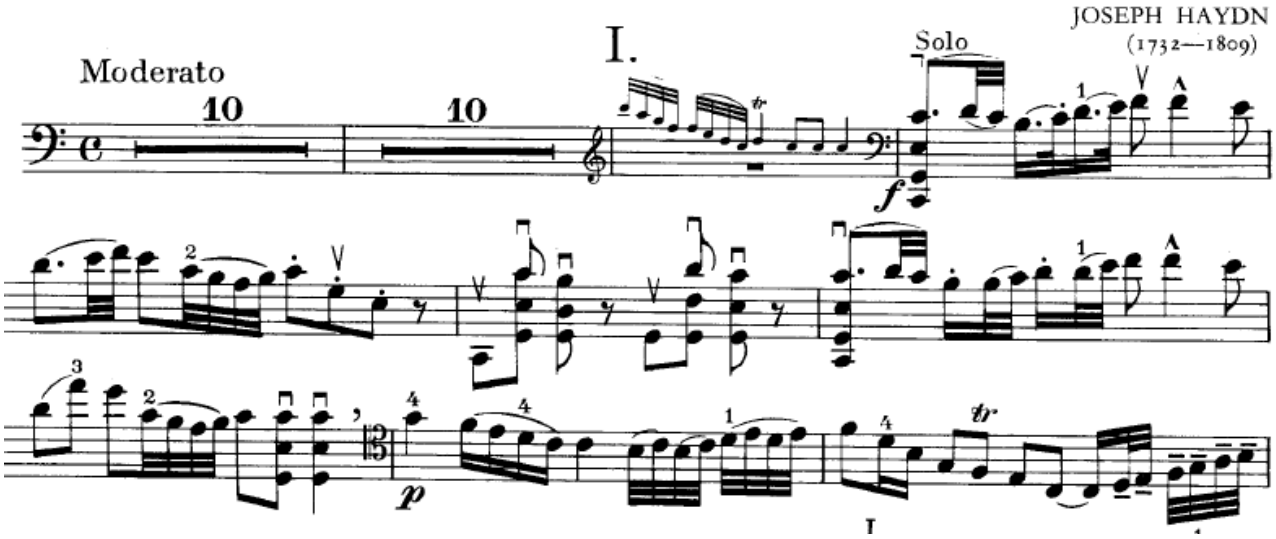

הקונצרט לצ׳לו של היידן הוא אחת היצירות האהובות על סולני הצ׳לו. הוא לא נודע אלא רק לאחר כמאה וחמישים שנה מאז שחובר ע״י היידן בגנזי פראג. כך נחשפה יותר גאונותו של היידן מאחר שהיתה ח ב ו י ה (HIDE) בצילם של מוצרט, בטהובן ואחרים. יחסי הידידות הנפלאים בין מוצרט והיידן היו ידועים אלא שמוצרט כבש את לב העולם והיידן שהיגר לאנגליה קצת דעך בפרסומו.

ק ד ו ש – ק ד ו ש – ק ד ו ש
1) קדושת החפץ,האובייקט 2)קדושת המקום 3)קדושת הזמן,
החפץ – ספר תורה, תשמישי קדושה,מאכלים,אישים, תלמידי חכמים

המקום – בית המקדש,בית הכנסת, ארץ ישראל, ירושלים,גוי קדוש,קברי צדיקים
הזמן – שבת ומועדים, חול המועד,כינוסי עם ועצרה.
קדושה המתפשטת מהחומר לרוח, מהמקום לזמן,מאדם לאל.

לְמָה דּוֹמֶה הַיֵּצֶר הָרַע?

אָמַר רַב אַסִי, יֵצֶר הָרַע בַּתְּחִלָּה דּוֹמֶה לְקוּרֵי עַכָּבִישׁ[ג] שֶׁקַּל לְנַתְּקָם, אַךְ מִשֶּׁהֶרְגַּל אָדָם לַחֲטֹא, נִכְרָךְ יִצְרוֹ הָרַע סְבִיבוֹ כְּחֶבֶל עָבֶה שֶׁל מַחֲרֹשֶׁת שֶׁקָּשֶׁה בְּיוֹתֵר לְהִתְנַתֵּק מִמֶּנּוּ.

מַהַרְשָׁ"א[ד] מַסְבִּיר שֶׁיֵּצֶר הָרַע אֵינוֹ תּוֹקֵף אֶת הָאָדָם בְּפִתּוּיִים שֶׁל גְּדוּדֵי עֲבֵרוֹת, אֶלָּא בְּכָל פַּעַם מַכְשִׁילוֹ בַּעֲבֵרָה נוֹסֶפֶת. אִם אֵינוֹ מֵיטִיב אֶת דְּרָכָיו הֲרֵי הוּא מוֹסִיף וְנִכְשָׁל וּמַרְבֶּה לַחֲטֹא עַד שֶׁכָּל הָעֲבֵרוֹת חוֹבְרוֹת עָלָיו כְּחֶבֶל עָב וְהוּא שָׁקוּעַ בַּעֲוֹנוֹתָיו.

יְדִיעָה חֲשׁוּבָה בְּיוֹתֵר עַל מְבוּכוֹת נֶפֶשׁ הָאָדָם כּוֹתֵב מַהַר"ל[ה]. יֵצֶר הָרַע שֶׁל מִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּחֵטְא פַּעַם אַחַר פַּעַם אֵינוֹ מִתְגַּבֵּר יוֹתֵר; אֶלָּא שֶׁבַּתְּחִלָּה הָיָה הָאָדָם בַּעַל-כֹּחַ לַעֲמֹד כְּנֶגְדּוֹ וּלְהִתְגַּבֵּר עַל פִּתּוּיָיו שֶׁנִּדְמוּ בְּעֵינָיו כְּקוּרֵי עַכָּבִישׁ בִּלְבַד. לְאַחַר שֶׁנִּכְשַׁל וְשָׁב וְנִכְשַׁל, קָשֶׁה לוֹ לְהִתְנַגֵּד לַיֵּצֶר הָרַע, וּפִתּוּיָיו דּוֹמִים עָלָיו לְחַבְלֵי עֲגָלָה.

+מחלוקת לשם שמים – מתקיימת! היא חיובית, היא חיונית, היא פסיקת החכמים עצמם המפולגים ביניהם בענייני דעות ופסיקות. וכל כך למה? משום שבמרחב הזה שבין שמים וארץ אפשר לגלות פנים שונות, הבנות וראיות שנעלמות מחכם זה ומתגלות להוגה אחר, לשם שמים – הווה אומר לחיבוק כל האפשרויות המשלימות לתפיסת הכוללות והבוננות. נאמר כי תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם – והכוונה כי בפלורליזם ההגותי וההלכתי, שאינו נגוע באינטרסנטיות אישית, סיעתית,כיתתית,בית-מדרשית, ניתן להקיף את הרב גוניות המעשירה את הדעת והמעשה היוצרני.

30

+צ י צ י ת

זו מטרת הציצית. דווקא משום שחוטים אלה מיותרים בבגדינו, משמשים הם לנו כאות, כתזכורת, לאמיתות מסוימות שחשוב לזכרם, יום יום ושעה שעה, כדי להרחיק מן הימים והשעות, את חלודת השגרה.ההתבוננות התמידית בציצית מפעילה את הזיכרון ואת התודעה. התבוננות זו בכוחה להחיות בלבנו, בצורה מוחשית ביותר, את סיפור הבגד הראשון. זיכרון זה ימתן את מרוצינו המטורף אחר ההישגיות החומרית, המכלה את הנפש ואת הבשר. בנטילה היומית של הציצית בידיים, במראה העיניים התמידי של חוטים שזורים אלו (״וראיתם אותו״), אנו נזכרים בחולשתנו הכבולה בבגדינו. כך מסוגל זיכרון מתמשך זה לבלום ולאזן את

התשוקה הבלתי מבוקרת – אם כל חטאת ופשע. מעתה, מובן הדימוי של חז"ל המדמים את הציצית לחבל הצלה הנזרק לאדם הטובע בים. אין יפה מדימוי זה. האדם הנסחף על ידי גלי ים החומרנות והחטא, מזכיר לו חבל הציצית שנזרק לו ממרום, שקיימת מציאות אחרת בתוככי לבו. שקיים עולם רוחני, המסוגל להתמודד בכניעה הטוטאלית שלנו לכוחות הטבע החומריים הרודים בנו. הציצית מושכת אותנו בציציות ראשנו מתוך מערבולת החיים האינסטינקטיבית, הבנויה על "קח ותן", על גירוי ותגובה, המאיימת לבלוע אותנו כליל. היא מעניקה לנו את תחושת החרות מכוחות אלו, וממילא את יכולת העמידה מול גליהם השוצפים. (הרב גרילק)

+מושג השליחות

המושג הזה הוא מושג טעון מאוד בשפה הדתית ובשפה האידיאולוגית. אנשים שמוטלת עליהם משימה של 'שליחים' היא ה'שליחות'. תודעת השליחות חזקה מאוד הן בקבוצות דתיות והן בקבוצות אידיאולוגיות. גם בשפה הציונית המושג 'שליח' 'שליח עלייה' הם מושגים טעונים. אנשים נקראים לחיות את חייהם מתוך תודעת 'שליחות' שמשמעה אינני חי את חיי סתם, אינני חותר רק למימוש עצמי, אני שלוח על ידי מישהו או על ידי ישות ויש לי שליחות והיא המאפשרת לי להתמצא בעולם לדעת מניין באתי ולאן אני הולך. התנ"ך רווי בשליחויות. יש הנשלחים על ידי אלוהים, יש הנשלחים על ידי האדם, יש בני אדם הנשלחים ויש חיות הנשלחות כמו היונה הנשלחת על ידי נח לבדוק אם קלו המים. והנה, למרבית הפלא, למרות שישנן כל כך הרבה שליחויות בתנ"ך אין אפילו דמות אחת הנקראת בשם 'שליח'. השליחות היא משימה, אבל היא לא הופכת להיות הגדרת זהות. משה שולח אנשים, והם מתפקדים כאנשים ונותרים אנשים לאחר ביצוע המשימה שהוטלה עליהם. הדת הנוצרית לא קיבלה את אחרותו של אלוהים. היא העמידה את האדם שהוא הבן הנמצא במארג יחסים סבוך של זהות ואחרות ביחס לאלוהים. זה לא נגמר שם. גם הבן – יש לו שליחים. השליח הוא מתווך, הוא מקל על הנמענים לקבל את השליחות בכך שיש לו עימם מגע בלתי אמצעי. אבל מהצד השני הוא הופך עבורם לדמות המשמעותית יותר מהשולח הנותר עלום ואחר.מבין השורות עולה כאן הביקורת על מושג השליחות. ייתכן שאי אפשר להימנע ממנה, שכן המרחק בין השולח לנמען עוצר את התנהלות החיים. אבל יש בעיות עם שליח. שליח יכול לתפוס עצמאות וכוח ולהיהפך ממבצע ליוצר. מאידך – שכרון הכוח של השולח יכול להביא לקלקול העולם. עדיף שכל אחד יהיה סגור בזהותו שלו, יפעל מכוח עצמו, ייצג את עצמו ולא יהיה שליח של אחר ולא שולח של אחרים. יש כאן הכרעה שהיא מעבר לתיאולוגיה של השליחות, יש כאן הכרעה של זהות. בעולמנו בו ישנם אנשים המתיימרים להיות שליחי האל או שליחי ישויות אחרות, כדאי שישמע הקול הנגדי המכיר במשימות של שליחות אך מזהיר מפני הפיכת השליחות לזהות .**(ד"ר מאיר)**

הַמַּפְלִיג בְּלִמּוּדוֹ

כמי שמפרש בים התלמוד, ובמסע הגיגיו הוא מפרש פירושים המתחדשים עליו,מהם החולקים ומפליגים על דברי קודמיו, או פירושים הפורשים מתובנות שאינן מקובלות עליו.

לֵב וְעֵינַיִים

וְלֹא תָּתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם – אמרו חכמים: לבבכם – זו מינות, עיניכם – זו זנות

יָכֹל נוּכַל

עָלֹה נַעֲלֶה וְיָרַשְׁנוּ אוֹתָהּ כִּי יָכֹל נוּכַל לָהּ – לרשת את תחושת הביטחון בכוחנו להצליח,כי נוכל בעזרת המחשבה והאמונה לסתור כל חששות ופחדים

צִיצִית

לְהִתְעַטֵּף בַּצִּיצִית – משמע לכרוך בתודעה את כיוון ההליכה בדרכי ההנחיה, כתמרור המונע סטיה והחלקה והתרכזות במטלה וביצועה

סֵ בֶ ר

הווה מקדם את לוֹחֲמַת אוּיְבְךָ בְּ סֵ בֶ ר פנים יפות

קְצֵה הַמַּחֲנֶה

מוקצים,פחותים,אספסופים,ערב רבים,המתלכדים במעגל החברתי עם קצינים,מנהיגים, רמי מעלה. נפגשים,מתאחדים ומתרחקים ומתפרקים,איסוף של הנבחרים והשוליים במחנה

מְ רַ גְּ לִ י ם

הפרשה המצניחה בקורות עמנו את ההתנגשות הנצחית: רוממות רוחנית ומוחשיות ארצית, תיאולוגה ואקזיסטנציה, יעוד רוחני אוניברסלי ותקומה לאומית, תלות וריבונות, אידיאה וריאליה,חזון ומציאות

כְּ רֵ ת

שנינו בברייתא כי האומר שאין התורה נתונה מן הקב"ה אלא משה אֲמָרָהּ מדעת עצמו – מבזה את התורה שהיא דבר ה', ואפילו אמר זאת על פסוק אחד בלבד,או על אות אחת ,או על אות מיותרת או חסרה, או על גזירה שווה שנמסרו מפי חכמים הריהו בחומרת כרת. המתיימר להתערב בתכנים מפני שאינו מכבד את התורה אלא את דעתו והערכתו ופסיקתו כופר בבסיס הראשון והיסודי של האמונה כי בורא העולם הוא שקבע וציווה ולא השכל האנושי.

ז. זֹאת הַתּוֹרָה לֹא תִהְיֶה מֻחְלֶפֶת

כָּל מִצְוָה שֶׁנִּצְטַוִּינוּ בָּהּ בְּתוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, עוֹמֶדֶת הִיא לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, וְאֵין לָהּ לֹא שִׁנּוּי וְלֹא גֵּרָעוֹן וְלֹא תּוֹסֶפֶת, שֶׁנֶּאֱמַר[24]: 'אֵת כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם אֹתוֹ תִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא תֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ'. וְנֶאֱמַר[25]: וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת', הָא לָמַדְתָּ שֶׁאֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה מְצֻוִּין אָנוּ לַעֲשׂוֹתָן עַד עוֹלָם'[26].

ח. לֹא אִישׁ אֵ-ל וִיכַזֵּב

עוֹד נֶאֱמַר: 'לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא', הָא לָמַדְתָּ שֶׁאֵין נָבִיא רַשַּׁאי לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה מְאוּמָה. לְפִיכָךְ, אִם יַעֲמֹד אִישׁ בֵּין מִן הָאֻמּוֹת בֵּין מִיִּשְׂרָאֵל, וְיַעֲשֶׂה אוֹת וּמוֹפֵת וְיֹאמַר שֶׁה' שְׁלָחוֹ לְהוֹסִיף מִצְוָה אוֹ לִגְרֹעַ מִצְוָה אוֹ לְפָרֵשׁ בְּמִצְוָה מִן הַמִּצְוֹת פֵּרוּשׁ שֶׁלֹּא שָׁמַעְנוּ מִמֹּשֶׁה, אוֹ שֶׁאָמַר שֶׁאוֹתָן הַמִּצְוֹת שֶׁנִּצְטַוּוּ בָּהֶן יִשְׂרָאֵל אֵינָן לְעוֹלָם וּלְדוֹרֵי דּוֹרוֹת אֶלָּא לִזְמַן מְסֻיָּם הָיוּ, הֲרֵי זֶה נָבִיא שֶׁקֶר, שֶׁהֲרֵי בָּא לְהַכְחִישׁ נְבוּאָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וּמִיתָתוֹ בְּחֶנֶק עַל שֶׁהֵזִיד לְדַבֵּר בְּשֵׁם ה' אֲשֶׁר לֹא צִוָּהוּ, שֶׁהוּא בָּרוּךְ שְׁמוֹ צִוָּה לְמֹשֶׁה שֶׁהַמִּצְוָה הַזֹּאת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם, וְלֹא אִישׁ אֵל וִיכַזֵּב[27].

27
-לייבוביץ

+ליבוביץ׳ מעולם לא אהד, בלשון עדינה, את היהדות האנתרופוצנטרית, כלומר את התפיסה הרואה באדם את מרכז כובד העולם, ואת האל כמשמש כפונקציה אנושית, העשויה לשמש לו כמקור בידור, נחמה, או משען. בעיניו זוהי מהותה של הרפורמה שמעולם לא היתה תנועה דתית, אלא תופעה אנושית לסיפוק צרכיו ורצונותיו של האדם.

ליבוביץ׳ - כפי שכינה את עצמו - תיאוצנטרי, כלומר תפיסה הרואה בדת עבודת אלוקים, בין אם היא מוצאת חן בעיני האדם ובין אם לאו. במילוי חובה כזו, המבוטאת בקיום מצוות אופרטיביות, אין כלל מקום לסיפוק והנאה – ואפילו אם מדובר בהנאה רוחנית או אינטלקטואלית, שכן הנאה כזו מחזירה שוב את האדם למרכז ואת האל לאחד ממספקי וממלאי רצונותיו ושאיפותיו.

עלינו לקיים את המצוות רק מפני שאנו מכירים בחובותינו לקבל על עצמנו עול מלכות שמיים, ועול תורה ומצוות.

אמונה כזו, כך נדמה, היא נחלתם של יחידי סגולה, אולי אפילו רק של הפרופ׳ ליבוביץ ובני תמותה בודדים נוספים. בעולם של תן וקח, של שכר מיידי ומשוב אינסטינקטיבי לכל פעולה, קשה או אפילו בלתי אפשרי לפעול בלי הכנסת התגמול האנושי, גם אם במסגרת של אמונה. חלק מהדורות הבאים במשפחת ליבוביץ׳ לא הצליחו לחוש קירבה כל-כך גדולה לאל עד שהיו מסוגלים לעובדו גם ללא חוויה אנושית כל שהיא, וכנראה שמאחר שהאמונה המוכרת לנו, היפה והחוויתית, הייתה "לא שווה" בעיני ראש המשפחה הם העדיפו, למרבה הצער, לנטוש אותה לחלוטין. (כתב אליעזר היון)

כָּ רֵ ת

שנינו בברייתא כי האומר שאין תורה מן השמים אלא מֹשֶׁה אֲמָרָהּ מִדַּעַת עַצמו מבַזֶּה את התורה שהיא דְּבַר ה׳. ואפילו אָמַר על פסוק אחד, או אות אחת, חסרה או מיותרת, או על קל וחומר וגזרה שוה שניתנו מפי חכמים הריהו בחומרת כָּ רֵ ת.

השֵׂכֶל האֱנושי אינו יכול להתיימר ולהתגדר בתכנים של התורה ולכפור בנתינתה משמים. אלא לכבד את התורה ככתבה וכלשונה שהרי היא היסוד הראשון והעיקרי באמונה בבורא העולם שקבע וציווה ולא דעתו והערכתו של האדם.

26

רַ בָּ ה

מדרשים רבים נקראים על שם הפסוק שבו הם פותחים: "מדרש שוחר טוב" פותח בפסוק "שוחר טוב יבקש רצון"; מדרש חזית פותח בפסוק "חזית איש מהיר במלאכתו; מדרש תדשא ; מדרש ויכולו ועוד. בקרוב נזכה למהדורה מיוחדת של "מדרש רבה" , זה יהיה מדרש מודרני על שם ה "רַ בָּ ה", הרבנית הרפורמית שאמרי תורתה והגיגיה בוודאי יכונסו בספר זה.

בְּ הַ עֲ לוֹ תְ ךָ

קרי: בְּ הֵ עָ לוֹ תְ ךָ – לאחר פרשת נ ש א, ההתנשאות האמיתית תהא בהעלות אדם לתדלק את נרו, נר חייו, נר התמיד המאיר את לבו להתנשא בדרכי חייו מעל ומעבר לכל קטנוניות הזמן. לאור ולהאיר זה תפקודו של אדם באשר הוא אדם, דוגמא לרבים לתיקון החיים במעשים טובים. במדבר היחסים שבין בני אדם,מדינות ועמים החובה בכל יום להיטיב את הנר ולהימנות עם בני אור

תּוֹרָ ה וּ סְ בִ יבָ ה

מתחזקת ההכרעה לטובת הסוברים שהסביבה מכריעה יותר מן התורשה בעיצוב אופיו והתנהגותו של האדם. ועם שקשה לחקור ולהתחקות אחר החינוך שנחלנו בבית הורינו וממורינו ומסביבותינו ראוי להיזכר בהצהרתו של ר' עקיבא לתלמידיו: "שלי ושלכם – משלה הוא"...כוונתו לעזר שכנגדו , לתמיכה האוהדת המאפשר את צמיחתו והתפתחותו של אדם לשיא המעלה. יכולים כמובן להביא דוגמאות גם למקרים הפוכים, כיצד פיתחה הסביבה דווקא את הכישורים השליליים. ואולם בנפשנו ובראש דאגותינו החינוך בבית ההורים ובמערכות החינוך כדי לבצר את דמותו של היהודי החדש בארצו המתחדשת.

+יְ רוּ שָׁ לַ יִ ם

"בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַיִם" – אם ירושלים ב ת ו כ ך, במשאת נפשך, כקריית מלך רב, כעיר הבירה, כבית הבחירה,הרי אתה מתהלך בחצרות בית ה'...

הָ אָ רֶ ץ כָּ רָ קִ יעַ

הרָקיע הוא הרֶקע שבו מתנוצצים זהרורי האורה של גורמי עָל, גָרְמֵי שמים מפיצים קרני נוגה וזוהר,נוּגָה וָהֶרס. הארץ היא הרקע לגידולי היצירה וזוהר התנובה של אישים,מנהיגים,רבנים, מדענים,אמנים וכל גָרְמֵי מָטָה המאצילים עלינו מפרי רוחם ואבדנם. וכך אנו משתקפים על רקע השמים והארץ לסירוגין כ"מלאכים", כ"בני אדם" או כחמורים...

לִ י רֹ אש

אותיות י ש ר א ל. יש שהראש של היחיד חוטא ומזלזל בניסיון העבר, בָּאֲשָׁמו הָעַצמי,בסטייה של עמיתו, בתסכולו מעקלקלותם של מנהיגים ואישי ציבור מתקינות ההנהגה הראויה, או מכושרם הלקוי של בכירים ומפקדים לתכנן מראש ולמנוע כשלים מחפירים. יחידים וציבורים, פרטים וקהלים, מעורבים במארג החברתי לְתִפְעָרָה או לתפאָרָה.

+הַ מִ י ת וֹ ס – "מֵ מִ י ת" אֶת הָעוּבְדוֹת וְאֵינוֹ מִתְקַבֵּל כְּהִיסְטוֹרְיָ ב אֲמִינָה

כָּ ל אֶ חָ ד מְ ת וּ קָ ן לִ גְ ד וּ לָ ה –

חוּ ץ מִ זֶ ה שֶׁ מִ ח וּ ץ לַ תֵּ קָ ן

25

בִּ י ש ו ל

+יש אומרים שכבר הפכנו מעַם הסֵפֶר לעַם סִפְרֵי בִּישוּל

- **כי תראה על מדף הספרים של האשה ספרי בישול מהר להזמין מקום במסעדה**

+יש מחסור ברופאים מרדימים ולכן מציעים לתת לעומדים להינתח קריאה בכמה עמודים של ספרי בישול

+הפסוק "וַיֵּלֶך שֶׁ פִ י" מתאר את הגידול העצום בשֶׁפִים

+את מקום ה ת י ק ו ן תפס ה מַ תְ כּ וֹ ן

- אם תקנֶה לְךָ כמה פַּטֶנְטִים בבישוּל תהיה מן הקרואים למסיבוֹת וחוּגִים +דְיֶאטנים מחַבְּרִים ספרים להַרְזָיָה בְּשֵם: מוֹרֶה נְפוּחִים
-

+אַשְרֵי יוֹשְבֵי בֵיתֶךָ

למה להתייגע בטלטולי הדרכים? למה להתעַנות בפקָקִים שבדרכים? למה להתרושש בגלל מחירים מופקעים? למה לסבול מטיילים נִטְפָּלים ומציקים?למה לקַטֵר על ארגון קלוקל וממרר נפש? על מזג אוויר מחַבל? על פיגועים צפויים ובלתי צפויים? והרי כל טובו של עולם מוצג לפניך על כיסא נוח וכוס בירה קרה. כל פלאי תֵבֵל רבתי,כל סִתְרֵי עולם,ותעלומות חי צומח ודומם,כל הנופים הפורחים ושוממים,עתיקות וחפירות, כל חמדת יוצרים, אמנים,שחקנים ומוסיקאים – כל אלה ממלאים את ישותך בניחוחות תרבות מכל הרמות והזמנים למה תתרוצץ ולא תכבד לשבת בבית? הרי כך תימנע מקנאה ותחרות,כך לא תתקל בקלקול יחסים עם עמיתים וייטב עליך לבך...
קפיצות בנג'י? צלילות בביצת בהמות ותנינים? היסחפות במערבולות שלגים?התדבקות בנגיפים מחליאים? הרגע בכורסתך והתנחם שנשארת לפליטה...

אֹשֶר

אשר אין לומדים , אשר חווים כל היודעים מה הם רוצים

בְּקוֹרֶת

"וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבּוֹקֶר" – איך קם אדם כאברהם בבוקר והולך לעקוד את בנו בלי לומר דבר לזוגתו? והרי גדולה היתה ממנו בִּנְבִיאוּת...

זְמַן

"הַיָּמִים חוֹלְפִים שָׁנָה עוֹבֶרֶת" – טָעוּת! אָנוּ הַחוֹלְפִים וְהֵם הַנִשְׁאָרִים...

אֹרֶךְ יָמִים

לִפְעָמִים "חַיִים אֲרֻכִּים" זה הקֶנֶס שאנו משַלמים על האיחור בהסתלקותנו

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כְּאִילוּ עֲשָׂאָן לְדִבְרֵי תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם". רָבָא אָמַר: כְּאִילוּ עֲשָׂאוּ לְעַצְמוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר עַל מַעֲלַת הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לַאֲחֵרִים: כֹּה נִשְׁגְּבָה הִיא מַעֲלָתוֹ עַד שֶׁכִּבְיָכוֹל הוּא בְּעַצְמוֹ עוֹשֶׂה וּמְחַדֵּשׁ אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר[א]: "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת **וַעֲשִׂיתֶם** אוֹתָם" - הַמְשַׁמֵּר אֶת הַתּוֹרָה בְּקֶרֶב הָעָם עַל יְדֵי לִמּוּדָהּ לַאֲחֵרִים, נֶחְשָׁב כְּמִי שֶׁעֲשָׂאָהּ וְחִדְּשָׁהּ.

אֵין כָּאן דֻּגְמָה גְרֵידָא לְגֹדֶל מַעֲלַת שְׂכָרוֹ, אֶלָּא כְּפִי שֶׁמַּסְבִּיר מַהַרְשָׁ"א[ב], הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לַאֲחֵרִים מַעֲמִיק בְּיוֹתֵר בְּלִמּוּדוֹ מִתּוֹךְ מַשָּׂא וּמַתָּן עִם תַּלְמִידָיו וְזוֹכֶה לְחַדֵּשׁ בְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה, וְלֹא הָיָה מַגִּיעַ לְכָךְ אִלְמָלֵא הָיָה מְלַמֵּד תּוֹרָה לַאֲחֵרִים.

רָבָא מוֹסִיף: יֵשׁ לִדְרֹשׁ אֶת הַפָּסוּק כְּאִלּוּ כָתוּב "וַעֲשִׂיתֶם אַתֶּם" - מַעֲלַת הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לַאֲחֵרִים הִיא גַּם כְּאִלּוּ עָשָׂה וּבָרָא אֶת עַצְמוֹ, כִּי עַל יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוּמָהּ הוּא נִצָּל מִמְּאֹרָעוֹת רָעִים הַמִּתְרַחֲשִׁים בַּגָּלוּת.

עַל הַשְׁוָאַת מַעֲלָתוֹ כְּמִי שֶׁחִדֵּשׁ בְּעַצְמוֹ אֶת הַתּוֹרָה, כּוֹתֵב הַנְּצִי"ב[ג] כִּי הַדְּבָרִים אֲמוּרִים בְּעֵת הַגָּלוּת, כַּאֲשֶׁר לִמּוּד הַתּוֹרָה יִתְמַעֵט עַד כְּדֵי סַכָּנָה שֶׁתִּשְׁתַּכַּח תּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל. מִי שֶׁיַּעֲמֹל בְּעֵת מְצוּקָה-רוּחָנִית זוֹ כְּדֵי לְהַרְבּוֹת תּוֹרָה, נֶחְשָׁב לוֹ הַדָּבָר כְּאִלּוּ עָשָׂה אֶת הַתּוֹרָה כִּי בִּזְכוּתוֹ הִיא מִתְקַיֶּמֶת בְּקֶרֶב הָעָם. עַל כָּךְ מוֹסִיף רָבָא כִּי מַעֲלָתוֹ הִיא גַּם כְּאִלּוּ בָרָא אֶת עַצְמוֹ וְאֶת תַּלְמִידָיו שֶׁהוּא מְקַיְּמָם בַּחַיִּים בִּזְכוּת לִמּוּד הַתּוֹרָה.

סנהדרין דף צט עמוד ב
בקטע זה מדובר על המעלה העצומה של המלמד תורה לאחרים

==========

-מוּזַאִיקָה יְהוּדִית

המצווה האחרונה מבין 613 המצוות המפורטות בתורה אומרת, שכל יהודי חייב לכתוב לעצמו ספר תורה משלו (דברים ל"א:19). באופן סימבולי משמעות הדבר היא, שכל אחד מאתנו, חייב למצוא את מערכת היחסים המיוחדת, עם התורה והקב"ה. הרשב"א (רבי שלמה בן אדרת, חי במאה השלוש-עשרה בספרד) מסביר, שבכל אחד מאתנו קיים הרכב רוחני ייחודי ושונה, דרכו אנו מבינים את התורה, ובאמצעותו אנו מצליחים לחבר אליה את נשמותינו. בדיוק כמו מחוג התחנות, הקיים בכל מכשיר רדיו: כולנו משדרים על אותו גל, אך בכל זאת, כל אחד מאתנו שומע מנגינה שונה. והסיבה, שבעטייה יוצר עולמנו את ההרמוניה המיוחדת ובדומה לאומנות המוזאיקה, כך מרכיבים למעשה, את ה'מוזאיקה האנושית' בקרב העם היהודי. התורה קובעת עבורנו קווים מנחים, הוראות נצחיות וקבועות, שעל פיהן אנו יכולים לבטא את אמונתנו ואת תחושתנו כלפי הקב"ה. כל אחד מאתנו חייב לחקור ולהתעמק, בניסיונותיו להתחבר אל הקב"ה באופן אישי.

-חֵירוּת וְחָרוּת

סידור התפילה,הוא בבחינת מסגרת,מעין חוברת תווים שעל כל אחד ואחת מאתנו, כעל מנצח על התזמורת כולה, להפיק את 'המנגינות' בצורה המיוחדת והיפהפייה.וכך, עם שאנו נתונים להגבלות וכללים, הרינו חופשים להביע את החירות האמיתית היצירתית.

-פְּרִיצַת הָאוֹטֶם

שוק החיים הוא שוק פרוע. משתוללים בו יצרי אנוש קטנוניים, ואינטרסים אישיים נותנים בו את הטון. כך הורסים כידוע כל חלקה אנושית טובה. התנפחות ה"אגו" מחפשת רק את טובת עצמה, גם במחיר דריכה על הזולת והשפלתו. על הדריכה אנו שומעים וקוראים וחשים בכל אשר נפנה - בחרושת, במסחר, במשרד ובכל מקום בו נפגשים יחידים וקבוצות למאבק על הפרנסה, המעמד, הקריירה וכדומה. אלו תרגילים יומיומיים,כמו הסדרות לכושר גוף יכולים למתן ולשנות מצב זה? איך מטפלים לא רק בטרשת הגוף אלא בטרשת האנוכיות, באוטם הרגישות האנושית, בפקקים הסותמים את זרימת דם הנפש?

-אמר אחד מגדולי המוסר בדורנו:

"מי שחינך את עצמו לשמוח בהצלחת חברו ומחק את הקנאה מלבו, חי חיי שמחה ללא הרף. הרי הצלחות האדם, המשמחות את לבו - מעטות הן. ואם הוא מוסיף עליהן גם את השמחה על הצלחות חבריו וידידיו, מוסיף הוא לעצמו אין סוף שעות אושר. לצערנו, גורמת הקנאה בלבנו לעצבות למראה הצלחתו של הזולת. מי מפסיד? האדם עצמו!"

תפילת השל"ה הקדוש לערב ראש חודש סיוון

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁלֹּא בָרָאתָ הָעוֹלָם, וְאַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ מִשֶּׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם, וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל, וּבָרָאתָ עוֹלָמְךָ בְּגִין לְאִשְׁתְּמוֹדַע אֱלָהוּתָךְ בְּאֶמְצָעוּת תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, בְּרֵאשִׁית – בִּשְׁבִיל תּוֹרָה וּבִשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ

בָּהֶם מִכָּל הָאֻמּוֹת, וְנָתַתָּ לָהֶם תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, וְקֵרַבְתָּם לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. וְעַל קִיּוּם הָעוֹלָם וְעַל קִיּוּם הַתּוֹרָה בָּאוּ לָנוּ מִמְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שְׁנֵי צִוּוּיִים: כָּתַבְתָּ בְּתוֹרָתְךָ פְּרוּ וּרְבוּ, וְכָתַבְתָּ בְּתוֹרָתְךָ וְלִמַּדְתָּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם, וְהַכַּוָּנָה בִּשְׁתֵּיהֶן אֶחָת, כִּי לֹא לְתֹהוּ בָּרָאתָ כִּי אִם לָשֶׁבֶת, וְלִכְבוֹדְךָ בָּרָאתָ יָצַרְתָּ אַף עָשִׂיתָ, כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ. וּבְכֵן אָבוֹא אֵלֶיךָ יְיָ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, וְאַפִּיל תְּחִנָּתִי, וְעֵינַי לְךָ תְּלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחָנֵּנִי וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתִי לְהַזְמִין לִי בָּנִים וּבָנוֹת, וְגַם הֵם יִפְרוּ וְיִרְבּוּ הֵם וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת לְתַכְלִית שֶׁהֵם וַאֲנִי כֻּלָּנוּ יַעַסְקוּ בְּתוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה, וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן, תֵּן לְכֻלָּנוּ חַיִּים אֲרוּכִּים וּבְרוּכִים, מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים, זָכְרֵנוּ לְחַיִּים נִצְחִיִּים, כְּמוֹ שֶׁהִתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אָבִינוּ לוּ יִחְיֶה לְפָנֶיךָ, וּפֵרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, בְּיִרְאָתֶךָ. כִּי עַל כֵּן בָּאתִי לְבַקֵּשׁ וּלְחַנֵּן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁיְּהֵא זַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלָם זֶרַע כָּשֵׁר, וְאַל יִמָּצֵא בִי וּבְזַרְעִי וּבְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלָם שׁוּם פְּסוּל וָשֶׁמֶץ, אַךְ שָׁלוֹם וֶאֱמֶת וְטוֹב וְיָשָׁר בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וּבְעֵינֵי אָדָם, וְיִהְיוּ בַּעֲלֵי תוֹרָה, מָארֵי מִקְרָא, מָארֵי מִשְׁנָה, מָארֵי תַלְמוּד, מָארֵי רָזָא, מָארֵי מִצְוָה, מָארֵי גּוּמְלֵי חֲסָדִים, מָארֵי מִדּוֹת תְּרוּמִיּוֹת, וְיַעַבְדוּךָ בְּאַהֲבָה וּבְיִרְאָה פְּנִימִית, לֹא יִרְאָה חִיצוֹנִית, וְתֵן לְכָל גְּוִיָּה וּגְוִיָּה מֵהֶם דֵּי מַחְסוֹרָה בְּכָבוֹד, וְתֵן לָהֶם בְּרִיאוּת וְכָבוֹד וָכֹחַ, וְתֵן לָהֶם קוֹמָה וְיֹפִי וְחֵן וָחֶסֶד, וְיִהְיֶה אַהֲבָה וְאַחֲוָה וְשָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְתַזְמִין לָהֶם זִוּוּגִים הֲגוּנִים מִזֶּרַע תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מִזֶּרַע צַדִּיקִים, וְגַם זִוּוּגָם יִהְיוּ כְּמוֹתָם כְּכָל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתִּי עֲלֵיהֶם, כִּי זִכָּרוֹן אֶחָד עוֹלֶה כָּאן לְכָאן.אַתָּה יְיָ יוֹדֵעַ כָּל תַּעֲלוּמוֹת, וּלְפָנֶיךָ נִגְלוּ מַצְפּוּנֵי לִבִּי, כִּי כַוָּנָתִי בְּכָל אֵלֶּה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וּלְמַעַן תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, עַל כֵּן עֲנֵנִי יְיָ עֲנֵנִי בַּעֲבוּר הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּבִגְלָלָם תּוֹשִׁיעַ בָּנִים לִהְיוֹת הָעֲנָפִים דּוֹמִים לְשָׁרְשָׁם, וּבַעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ רֶגֶל רְבִיעִי בַּמֶּרְכָּבָה,הַמְשׁוֹר בְּרוּחַ דָּשֶׁךְ. יִר הַמַּעֲלוֹת, אַשְׁרֵי כָּל יְרֵא יְיָ הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ, בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִּי כֵן יְבֹרַךְ גֶּבֶר יְרֵא יְיָ: יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן, וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָיִם, כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ, שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:אָנָּא יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה, יְקַיֵּם בָּנוּ הַפָּסוּק, וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ, רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ, לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי:

==========

+אֱ מֶ ת
קוּשְׁטָא – בַּאֲרָמִית פֵּרוּשָׁהּ אֱ מֶ ת! אֲבָל מַנְהִיגֵי קוּשְׁטָא(קוֹנְסטַנְטִינוֹפּוֹל-אִיסְטַנְבּוּל)
מְסָרְסִים אֶת הָאֱמֶת בְּעִנְיָן מַ ר מָ ר ה

צָ ר ה
מָתַי מִתְרַחֶבֶת הַצָּרָה? בְּטֶרֶם תִּכְלֶה צָרָה רִאשׁוֹנָה מִתְרַגֶּשֶׁת עָלֶיהָ צָרָה נוֹסֶפֶת

+בְּ נֵ י הַ מִּ דְ בָּ ר
כִּנּוּי זֶה רָאוּי יוֹתֵר לָנוּ הַיְּהוּדִים, שֶׁהֲרֵי הַמִּדְבָּר הוּא עֶרֶשׂ אִמָּתֵנוּ, בּוֹ נִסְלְלוּ אַבְנֵי הַדֶּרֶךְ
לְכִנּוּן מוֹרַשְׁתֵּנוּ וְתַרְבּוּת עַמֵּנוּ

עַ ם סְ גֻ לָּ ה
בְּהַרְחָבָה יְתֵירָה מִתְקַיֵּם בָּנוּ הַשֵּׁם הַזֶּה כִּי מַרְבִּים אָנוּ בְּ"סְ גֻ לֻ ת", רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת
הַפּוֹתְרִים לָנוּ אֶת כָּל הַבְּעָיוֹת

מַ עֲ לָ ה
לִתְפּוֹס "מַעֲלָה" צָרִיךְ לִהְיוֹת "מוּעֵל", "גָּמִיש",תַּכְסִיסִין וְלַהֲטוּטָן בְּיַחֲסֵי חֶבְרָה,מַחֲלִיק
לָשׁוֹן,אִישׁ מִלְחָמָה,וּבַעֲל כִּשֶׁר "תְּפִיסָה"

גַ בָּ אוּ ת
צְדָקָה נִגְבֵּית בִּשְׁנַיִים, שְׁנֵי גוֹבִים-גַּבָּאִים, לֹא וְ/אוֹ אֶלָּא דַּוְקָא בִּשְׁנַיִים כְּאֶחָד

אֲ מוּ ץ
"וּלְאֹם מִלְּאוֹם יֵאָמֵץ" – הַלְּאוֹם – מִלְּשׁוֹן אֵם, הַשֵּׁם נִגְזָר מִשֵּׁם הָאֵם הַמּוֹלִידָה אֶת בְּנֵי
הָעָם,וּבְיָמֵינוּ שֶׁזָּכָר נוֹשֵׂא זָכָר וְאֵינָם מוֹלִידִים אֶלָּא מְאַמְּצִים בָּנִים הֲרֵי לָנוּ לְאוֹם מִלְּשׁוֹן מְאֻמָּץ

+יוֹ צֵ אֵ י צָ בָ א
פַּעַם הָיוּ אֵלֶּה הַנִּקְרָאִים לְשֵׁירוּת בַּצָּבָא וְהַיּוֹם – בִּלְשׁוֹן קִטְרוּג – הַמִּשְׁתַּמְּטִים וְיוֹצְאִים מִמֶּנּוּ

+חֵ טְ א
הַחֵטְא מַחֲטִיא אֶת הַמַּטָּרָה כְּלַפֵּי מַעְלָה וְלָכֵן הַחוֹטֵא נִקְרָא מוּעֵל הַצּוֹנֵחַ כְּלַפֵּי מָטָה

סֵ פֶ ר אָ דָ ם

==========

"זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם" – הַסֵּפֶר הַמֵּכִיל תְּעוּדוֹת וּמִסְמָכִים, צִלּוּמִים וּמִכְתָּבִים וְכָל כִּיוּב גְּנָזֵי אַרְכִּיוֹנִים הַמְּפָרְטִים תּוֹלְדוֹת שֶׁל מִשְׁפָּחָה, יִחוּסִין בָּתֵּי אָבוֹת וּמִשְׁפָּחוֹת, חִנּוּךְ וּמוֹרֶשֶׁת הוֹרִים וּמוֹרִים,הֶשֵּׂגִים וּמַעֲשִׂים, יְחָסִים עִם אֱלוֹהִים וַאֲנָשִׁים. זֶה הַסֵּפֶר שֶׁכָּל הַזְּכוּיוֹת "וְהַזְּכוּיוֹת" שְׁמוּרוֹת רַק לִמְחַבְּרוֹ. הַמְּמַשְׁמְשִׁים בּוֹ אוּלַי יִזְכּוּ לְהַשְׂרָאָה וְהַשְׁפָּעָה בְּיוֹדְעִין וּבְלֹא יוֹדְעִין...

20

מִן הָרָעוֹת שֶׁלִּפְנֵי בוֹא הַמָּשִׁיחַ

רֹב הַבָּרַיְתָא מוּבֵאת בְּמַסֶּכֶת סוֹטָה דַּף מט/ב,

[1] **וְהָאֵמֶת נֶעְדֶּרֶת, שֶׁנֶּאֱמַר "וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת וְסָר מֵרָע מִשְּׁתּוֹלֵל". מַאי "וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת", אָמְרֵי דְּבֵי רַב: מְלַמֵּד שֶׁנַּעֲשֵׂית עֲדָרִים עֲדָרִים וְהוֹלֶכֶת לָהּ. [2] מַאי "וְסָר מֵרָע מִשְּׁתּוֹלֵל"? אָמְרֵי דְּבֵי רַבִּי שֵׁילָא: כָּל מִי שֶׁסָּר מֵרָע מִשְּׁתּוֹלֵל עַל הַבְּרִיּוֹת.**

אַחַת הָרָעוֹת תִּהְיֶה:

[1] הָאֱמֶת תִּהֵא נֶעְדֶּרֶת, כַּנֶּאֱמַר בִּישַׁעְיָהוּ בַּפֶּרֶק הָעוֹסֵק בַּיָּמִים שֶׁלִּפְנֵי הַגְּאֻלָּה[א]: "וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת, וְסָר מֵרָע מִשְּׁתּוֹלֵל".

מַה פֵּרוּשׁ הַדְּבָרִים "וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת"?

הִסְבִּירוּ בְּבֵית מִדְרָשוֹ שֶׁל רַב: הַפָּסוּק מְלַמֵּד שֶׁהָאֱמֶת נַעֲשֵׂית עֲדָרִים עֲדָרִים וְהוֹלֶכֶת לָהּ.

מַהַרְשָׁ"א מַסְבִּיר שֶׁאַנְשֵׁי הָאֱמֶת נֶאֱלָצִים לְהִתְקַבֵּץ בִּקְבוּצוֹת קְטַנּוֹת וּלְהֵחָבֵא, וְהֵם מְחַפְּשִׂים לָהֶם מָקוֹם לִהְיוֹת בּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַשֶּׁקֶר מִתְרַבֶּה בָּעוֹלָם, וּכְפִי שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם[ב] שֶׁאִם אָדָם חַי בִּתְקוּפָה שֶׁכָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ נוֹהֵג בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב, יֵלֵךְ לַמִּדְבָּר וְאַל יַנְהִיג עַצְמוֹ עִם חַטָּאִים.

סֵפֶר "אֹרַח יְשָׁרִים" מַסְבִּיר, שֶׁהָאֱמֶת תִּהְיֶה עֲדָרִים עֲדָרִים - כִּתּוֹת רַבּוֹת בָּעוֹלָם יִטְעֲנוּ שֶׁהָאֱמֶת בִּרְשׁוּתָן וְכָל הַיֶּתֶר שֶׁקֶר, עַד שֶׁלֹּא נֵדַע לְאָן לִפְנוֹת וְאָנָה נְבַקֵּשׁ אֶת הָאֱמֶת.

[2] מַה פֵּרוּשׁ הֶמְשֵׁךְ הַפָּסוּק "וְסָר מֵרָע מִשְּׁתּוֹלֵל"?

הִסְבִּירוּ בְּבֵית מִדְרָשוֹ שֶׁל רַבִּי שֵׁילָא, שֶׁבַּדּוֹר שֶׁלִּפְנֵי בּוֹא הַמָּשִׁיחַ, כָּל מִי שֶׁמֻּחְזָק כִּירֵא שָׁמַיִם הַסָּר מֵרָע, יֵחָשֵׁב כְּשׁוֹטֶה בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת, כִּי הַהַנְהָגָה הָרָעָה תִּהְיֶה הַמְקֻבֶּלֶת, וְכָל מִי שֶׁלֹּא יִנְהַג בְּרֹעַ לְשׁוֹטֶה יֵחָשֵׁב.

18

בְּשִׂמְחָה וּבְגְבוּרָה

הרב צבי יהודה זצ"ל אומר: "בשמחה ובגבורה". כשאדם חי מתוך דכדוך וחוסר אמון ביכולותיו הוא נעשה משותק. מתוך מצב כזה אין הוא מסוגל לנצל אלא חלק זעיר מיכולותיו, וגם המעט הזה כרוך בתחושות עזות של אומללות ותסכול. העמדה הנכונה והצודקת שבה צריך אדם להתבונן על עצמו היא שמחה על כל הטוב שיש בו מחד, וגבורה של אמון ביכולתו להתמודד עם המשימות שהקב"ה מזמן לו.נדמה שגם אמירה זו ניתנת ליישום לא רק בחיי האדם הפרטי, אלא גם בחיי האומה וביחס למשימות העומדות לפניהבשמחה ובגבורה, מתוך ביטחון בצור ישראל ובצדקת דרכנו וביושר לבבנו, נוכל לחפש את הפתרון להתמודד עם הקשיים העומדים בדרכנו.

"הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם (ל)בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם"

שלש שבועות הן שליליות - אחת, שלא יעלו ישראל בחומה; ואחת, שהשביע הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא ימרדו באומות העולם; ואחת, שהשביע הקדוש ברוך הוא את העובדי-כוכבים שלא ישתעבדו בהן בישראל יותר מדאי" (כתובות קיא,א) שבועות עוצרות : "אם תעירו ואם תעוררו". ומשפגו -עם תקומת ישראל וריבונותה לא בניגוד לאומות עולם צמחה תחתיהן שבועה רביעית, לדעת הרב רוזן, אנרגטית ומלאת חיים - "(ל)בנות ירושלים. שחולת אהבה אני"! ביום-ירושלים נשבע לה אמונים "שחולת אהבה אני". נשיר לה את שירי אהבתנו

==========

בפסוקו של ישעיהו בפרק נחמת ירושלים: "ורב שלום בניך", ובתוספת החז"לית: "אל תקרי בניך אלא בונייך" .

יְרוּשָׁלַיִם הַ בְּ נ וּ יָ ה – הִיא וּבְנוֹתֶיהָ, לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם,הַשָּׁנָה, וּבַשָּׁנִים הַבָּאוֹת, תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן!

עוֹסֵק וְעוֹשֵׂק

יש עוסקים בצורכי ציבור באמונה, אבל לפי ר׳ חיים מצאנז בעולם הבא עומד הכיסא הזה בגן עדן ריק מיושב, כי לא נמצא עדיין כזה. ולנוכח המעילות החמורות מצד עסקנים ובכירים, שרים ומנהיגים שכשלו בניהול עסקי כספים של הציבור, ברכב, ולינות פאר לבני משפחה וידידים, למימון פעולות אינטרסנטיות ומפלגתיות, לתעמולת בחירות וכיו״ב טובות הנאה, הרי נתחלף העוסק בצורכי ציבור ב ע ו ש ק כספי ציבור. ומי כמונו עדים לדור עשוק...

שְׁלוּמִיאֵל

זה היה שמו של נשיא שבט שמעון : שלומיאל בן צורי שדי. ולפי חז״ל הוא הוא זמרי בן סלוא, הנשיא הנזכר בחללו את כהונתו עם כוזבי בת צור בזנות לעיני כל ישראל. מעשה שלומיאלי זה הנרמז גם בשם ז מ ר י, כמי שקיצץ בתפקודו המנהיגותי-חינוכי, כמי שזימר את כבודו וקיפח את המשך פעילותו כמנהיג. ובימינו אלה גם נשיא בישראל זימר וקיצץ וקצב את כהונתו לבושת עצמו ועמו...

17

קְרוּאֵי הָעֵדָה

ידוע ההבדל בין הכתיב והקרי. קְרִיאֵי-קְרוּאֵי העדה.ואני מעז להוסיף סוּפֶר קְרִי : קְרוּעֵי העדה.
אלו הנבחרים המקרעים את אחדותה של האומה. אלה המלבינים פני מנהיגיה בקואליציה ובאופוזיציה. אלו המשבשים את תקינותה של האחוה הלאומית. אלו המשנאים והמקטרגים, המהרסים ומחריבים, המלשינים ומפרסמים את שטנתם ברחבי עולם פוליטי ואקדמי.
תרגום אונקלוס קורא להם (במדבר א/טז) אִלֵּין מְעָרְעֵי כְּנִשְׁתָּא – אלה המערערים את שלומה ואחדותה של האומה. אלו חדורי קנאה וחרדי דאגה לאינטרסים אישיים ומפלגתיים,השומרים על כסאם ותפקודם לבלע כל קודש וכבוד למטרתם.

רַב צְדָדִי

אדם כעץ השדה פורש ענפיו לכאן ולכאן. לשמש מחסה בצילו או להתפשט בנופו לתחום שאינו שלו. כך צד זה וצד זה באדם. צד של חירות,התכנסות,התרחבות והתנשאות. רב צדדיות זו מתפצלת ממקורו, מגזעו המקורי, משורש של התהוות והרכב של זנים חדשים המשנים את אורח חייו ומידותיו.

מוֹרֶיךָ לְעֵינֶיךָ

והיו עיניך רואות את מוריך – כל אותם מורים מופלאים שעיצבו את אישיותך ודרכך בחיים. מוריך בחינוך,בצבא,במערכות העבודה וההשכלה. ענוי עולם, מצניעי לכת, מחוננים בטוב טעם ודעת, תומכים וסומכים ומעודדים ומטפחים, שמחים באושרך ובהישגיך. אלה המורים בקשת הרחבה של אישי סגולה שבשלל גוני אישיותם הקרינו והאצילו חכמה ומוסר, דעת וחדות חיים.

הוּא

ידוע המאמר: "הוא מתחילתו ועד סופו", כלומר שבחו של אדם שאינו מאבד חוט שדרתו, שיציקתו נחושה ואינה מתמוססת לפי השפעות המודה והזמן. ואולם כלום שבח הוא לאדם הנשאר עיקש בעמדתו ואינו גמיש ומוכן לשנות את טעמו בהווכחו בעדיפות דעת זולתו? הרי מטבעו של החינוך לקוות לשינוי עמדות במסגרת מקובלת של חילוקי דעות והכרעה... כיצד ייטיב אדם את דרכו? ישפר את יחסו כלפי חברו?שלא ישאר בנוקשותו,ברשעותו, או "באופיו"? יהיה ה ו א מחובר לתארי הגוף והרוח – גם ל א נ י וגם ל א ת ה...

קִבְרֵי צַדִּיקִים

כשנשאל חתן פרס ישראל מה דעתו על מנהג זה של השתטחות על קברי צדיקים השיב שלפי מה שקרא הרי כשחפרו קבר מסוים שהיה קדום ליהודים למוסלמים ולנוצרים גילו שהיה זה קבר ח מ ו ר...

ועל קבר בדוק של צדיק אמר מי שאמר שאנו משתטחים על קברו של צדיק שאינו אלא "לוביסט" במסדרונות המסתוריים של העולם העליון...

15

למען ירושלים

לְמַעַן יְרוּשָׁלַיִם

יְרוּשָׁלַיִם שֶׁמֵּעֵבֶר לְכָל
פּוֹלִיטִיקָה
יְרוּשָׁלַיִם - הַמַּעַן
לְבֵית אֱלֹהִים
לְבֵית הַבְּחִירָה
לְצִיּוֹן וּלְצִיּוּן
לַבַּיִת הַלְּאֻמִּי
לְלֵב לִבָּהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל
לְהַר בֵּית ה'
שֶׁיִּנְהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִים
לְעֶרֶשׂ כָּל הַדָּתוֹת
י ר ו - שָׁלֵם
לְהוֹרָאַת הַשָּׁלוֹם

מילים יכולות לבנ
מילים ורשמים שלי ים'.
האפשרות היחידה ש
מילים חיוביות, ל ול עלייה,
עליו הם יכולים ל

==========

במקום לומר "רע לאדם להיות לבד" נעדיף: "לא טוב היות האדם לבדו".

במקום לומר: "אני לא מאמין לך, אתה הוא המתקוטט ורב תמיד", עדיף לומר: "אני מאמין שאתה יודע להסתדר יפה יותר"...

במקום: "בחיים שלי לא ראיתי כזה בלגן! החדר שלך ממש סדום ועמורה!" נסו: "אתה יכול להיות יותר מסודר ונקי. צריך לסדר את החדר שלך".

לגדל ילדים משמע להציב להם אידיאלים, דרכי בינה והֶסדר במקום לִכְרות להם שוחות נפילה...

+במקום שהאידיאות כושלות המלים משגשגות

- נאמר באיוב (ד ד) :"כּוֹשֵׁל יְקִימוּן מִלָּיִךָ"
  - כוחן של מלים לְהָקִים כָּל כּוֹשֵׁל!

+אין למלים כנפיים אבל הן מעופפות למרומים מעבר ליבשות וימים

13

אחד המשפטים המדהימים במכתבו של אלי ויזל הוא:

+מוכנים למות ל מ ע ן ירושלים ולא להיהרג ב ש ב י ל ירושלים

ירושלים היא מילת קסם אוניברסאלית. ערן כץ מספר בספרו "סוד המוח היהודי", על ועידה למומחי זיכרון בה השתתף בארצות הברית. במעלית עצר אותו חוואי ממדינות הדרום, והצביע על התג שענד, תג שנשא את שם המשתתף והעיר ממנה הוא מגיע. "אתה מירושלים האמיתית?" שאל.

==========

החוואי התכוון לשאול אם הוא אכן מגיע מבירת ישראל, ולא מאחת העיירות הרבות באמריקה שנושאות את השם "ירושלים." כץ הבין וענה לו בהתאם. "מירושלים האחת והיחידה!" השיב.

השיר הבריטי הפטריוטי ביותר, המנון אלטרנטיבי כמעט, הוא "ירושלים", של ויליאם בלייק, שמבטא את התשוקה להקים "ירושלים" על אדמת אנגליה. השיר, למרות שפתו הארכאית, מושר, בין השאר, בפתיחתם של כל משחקי הקריקט המקומיים. מפעם לפעם מתעורר מחדש הויכוח אם לא כדאי להחליף את "אלוקים ינצור את המלכה" בשיר הזה

לירושלים יש אפילו מחלת נפש הקרויה על שמה: "סינדרום ירושלים." בין התיירים הבאים שנוהרים אל אחת הערים העתיקות בעולם, נפוצה תופעה מוזרה: הם מתחילים לטעון שהם רואים חזיונות, מתיימרים להיות מלך המשיח, ומנסים להביא את הגאולה בדרכים שונות. ניסיונו של תייר אוסטרלי לפוצץ את מסגדי אל אקצה זכור במיוחד בישראל.

ובמאמר בעיתון טיימס הבריטי נכתב: "כמעט כולם חוטפים מקרה מתון של סינדרום ירושלים", כותב העיתון. "אי אפשר להימנע מזה. המקום הוא פלא של היסטוריה חיה... או, נכון יותר, היסטוריה שבתוכה חיים".

מרק טווין, שכידוע תיבל את תיאור סיורו בעיר בציניות לא מעטה כלפי המקומות המקודשים לנוצרים. אבל משהגיע לעיר, הייתה התרגשותו כהתרגשות כל אחד מהתיירים. "המחשבות על ירושלים מתקשרות לפיוטיות, שמימיות, ויותר מכל, כבוד", כתב.

ירושלים היא שלנו. העיר הזו, שכולם שרים לה, ושפעם יכולנו לשיר לה רק מרחוק. כשכל בני הדתות יכלו להיכנס אליה, ורק אנחנו, שהתפללנו לכיוונה אלפי שנים, נותרנו בחוץ. העולם היה מוכן, אולי, לתת ליהודים חלק מארץ הקודש, אבל לא את הבעלות על היהלום שבכתר, על העיר המקודשת לכל הדתות.

יום ירושלים מציין את שחרור העיר העתיקה, את היום שבו היהלום הזה הגיע, על אפו ועל חמתו של העולם, חזרה לידינו.

יהודים ונוכרים

תָּנוּ רַבָּנָן: נַעֲמָן גֵּר תּוֹשָׁב הָיָה, נְבוּזַר אֲדָן גֵּר צֶדֶק הָיָה.

שָׁנוּ חֲכָמִים: נַעֲמָן לֹא נַעֲשָׂה גֵּר-צֶדֶק, אֶלָּא גֵּר-תּוֹשָׁב - נָכְרִי הַמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ שֶׁבַע מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ, וְאִלּוּ נְבוּזַרְאֲדָן קִבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל תּוֹרָה וּמִצְוֹת וְנַעֲשָׂה גֵּר-צֶדֶק.

סֵפֶר "פִּרְיֵי הָאָרֶץ"[א] מַסְבִּיר "מָה הָיָה הַגּוֹרֵם אֲשֶׁר עִכֵּב אֶת נַעֲמָן בְּמַחֲצִית דֶּרֶךְ תְּשׁוּבָתוֹ וְגֵרוּתוֹ, בְּאֶמְצַע עֲלִיָּתוֹ וְהִתְרַגְּשׁוּתוֹ, בְּעִצּוּם הִתְפָּעֲלוּתוֹ מֵאֶלֹקֵי יִשְׂרָאֵל? מַה מְּנִיעָה מְנָעָתוּ מִלַּעֲשׂוֹת אֶת הַדֶּרֶךְ עַד סוֹפָהּ וְסִיּוּמָהּ וְלִהְיוֹת גֵּר-צֶדֶק?

אֶפְשָׁר לוֹמַר כִּי הַדָּבָר בָּא לוֹ כַּאֲשֶׁר רָאָה אֶת גֵּחֲזִי בִּפְזִיזוּתוֹ וּבְחֻמְדָּתוֹ לְמָמוֹן. גֵּחֲזִי הִצִּיג אֶת עַצְמוֹ כְּאַחַד מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אֱלִישָׁע וּמֵחֲנִיכֵי בֵיתוֹ, וּבְלִהְיטוּתוֹ אַחַר הַמָּמוֹן, צִנֵּן אֵצֶל נַעֲמָן אֶת הִתְפָּעֲלוּתוֹ מֵעַם יִשְׂרָאֵל. הוּא גַּם קֵרֵר אֶצְלוֹ אֶת הָרֶגֶשׁ הַחַם לְגַבֵּי אֱלִישָׁע נְבִיא יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר קִדֵּשׁ אֶת שֵׁם אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל בַּנֵּס הַגָּדוֹל שֶׁרִפֵּא אוֹתוֹ וְיִחֵס אֶת כָּל הַנֵּס לַה', וְעוֹד יוֹתֵר עוֹרֵר יִרְאַת כָּבוֹד בַּמָּה שֶׁסֵּרֵב לְקַבֵּל כֶּסֶף וּמַתָּנוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַקְטִין וְלֹא לְמַעֵט אֶת רֹשֶׁם הַנֵּס וְהַכָּרָתוֹ שֶׁל נַעֲמָן בֵּאלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, לְהַרְאוֹת וּלְהוֹכִיחַ קֶבֶל-עוֹלָם כֻּלּוֹ כִּי יֵשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל, אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל טְהוֹרִים הֵם, וּרְחוֹקִים מֵהֲנָאוֹת חָמְרִיּוֹת.

אִלּוּ לֹא הָיָה גֵּחֲזִי פּוֹגֵם בְּרֹשֶׁם זֶה וְהָיָה מַשְׁאִירוֹ כְּמוֹת שֶׁהוּא אֵצֶל נַעֲמָן, יִתָּכֵן שֶׁהָיָה מַרְחִיק לֶכֶת וּבְמֶשֶׁךְ הַזְּמַן הָיָה מַגִּיעַ לִכְלָל גֵּרוּת מְלֵאָה".

תִּקְּנוּ חֲז"ל מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמְכֹּר קַרְקָעוֹת לְנָכְרִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - מִשֶּׁיֵּדַע הַמּוֹכֵר שֶׁיְּהֵא עָלָיו לִטְרֹחַ כָּל שָׁנָה לִקְנוֹת פֵּרוֹת מִן הַנָּכְרִי לְצֹרֶךְ בְּכוּרִים, יִמָּנַע מִן הַמְּכִירָה.

==========

+המדבר במשמעויותיו

- המדבר מסמל כידוע סמל לחורבן,מושג הפוך למים,מרחב התפרקות,יכולת מכוננת להיפוך מצב, ממקום ציה ושממה לפריחה. הוא הרקע לכונן חיי סדר ותרבות.

- המדבר שהוא מקום המנוגד לטבע ולתרבות, קורא לאדם לפרוק עול מוסר, לפרק מערכות של סדר, להתפרק. על כן מרשימה מאוד היכולת לבנות מחנה מסודר, לחלק אותו לקבוצות, לסמן בדגל, לתת לו מרכז של רוח – באמצע המדבר. כל אחד מאיתנו יכול למצוא את עצמו במדבר, בתקופות של התפרקות, של אובדן דרך ומשמעות. מה עושים במצב שכזה? כל קריאה למשמעות נתקלת באדישות ובכאב, באי אפשרות לאסוף את השברים ואת החלקים המפורקים ולהתמודד עם החיים. פרשת במדבר מסמנת דרך של התמודדות, פרוזאית, צנועה. השיבה אל הסדר. היכולת לשים סדר גם בטרם שיבת רצון החיים, היא הצעד הראשון לריפוי.

- המעבר ממדבר ליישוב יכול להוביל לשביעה בורגנית מנוונת, לשכחת הכאב שהיה גם הכוח המניע לבניית מחנה הסדר במדבר. על כן הקריאה בפרשת במדבר ראוי שתהיה לא רק היזכרות בנקודת הכאב והתענגות על היציאה ממנה. הקריאה צריכה לסמן אפשרות. והאפשרות מכוננת בעירה קיומית שלא מאפשרת למקום המים להיפך לממסד מנוון. המדבר הוא מקור מים לחיים של משמעות.

- המדבר – ערש אומתנו. הקורות אותנו – פילוגים ומחלוקות, מלחמות ואבני דרך המציינים התגבשותו של עם מהמון עבדים לעם נושא זהות וייעוד.במדבר חושלה רוח האומה. הוא בית היוצר לנשמת האומה. השהייה הממושכת בו כוננה וחישלה את המהפכה הרוחנית.בשטח הנייטראלי שבין תרבות מצרים לתרבות כנען יכלו להתפתח הנוגדנים לתרבות האלילית.

- ספר במדבר פורש לעינינו את החיזיון המיוחד במינו: כיצד עם עולה מתוך המדבר,כיצד צמחה תרבות שלימה ומקיפה, דת ואמונה, מערכת משפטית ואורח חיים, בלא אמצעי העזר

ה"תרבותיים" המקובלים? כל זאת, בלא להזדקק לקרקע לאומית כיצד צומחת מן המדבר אמונה חדשה, שתשנה פני תבל? דווקא **משם**. כי שם שררו תנאי ההתפתחות הטובים ביותר, בלא השפעות זרות ובאין מפריע.

זה הסיפור שבספר "במדבר".

11

+"איש על דגלו באתת לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו"
(במדבר ב ב

כל שבט זכה לדגלו שלו. דגלו של ראובן היה: "אדום ומצויר עליו דודאים" (מדרש רבה במדבר ב, ז). צבע דגלו של שמעון היה: "ירוק ומצויר עליו שכם" (שם) ועל דגל לוי היו מצוירים ה"אורים ותומים" על רקע הצבעים אדום, לבן ושחור (שם במדרש, המפרט את צבעי כל הדגלים).

פעולה זו העניקה את ההכרה והזהות העצמית לשבט, לקבוצה ולעדה. העם הוא אחד, אולם, בלא טשטוש הקבוצות השונות, המרכיבות אותו, כולן בעלות ערך עצמי, לכולן הזכות להניף ברמה את דגליהן על צבעיהם המיוחדים. אינטגרציה, אין פירושה התמסמסות בתוך הרוב ויתור על הייחודיות.

מה המיוחד בסידור המחנות במדבר והענקת הדגלים לשבטים? לכל יחידה בכל צבא בעולם, יש דגל – נס היחידה. גם כל קבוצת כדורגל, המכבדת את עצמה, מניפה את דגלה – אל על. מה מקום כאן לקנאה?

אולם, העמים הבינו. הם שמו לב ליחס ולאיזון, שנוצר בעם. היחס, שנשמר בין היחיד, **שזכה למלוא ערכו, אם כי ידע היטב את מקומו בתוך** הכלל. **ואת האיזון בין השבטים, שתפסו כל אחד את מקומו הראוי והייחודי בפסיפס הלאומי, למרות שלטונה המוחלט של התורה והנבואה** ממרכז **המחנה, הוא אוהל מועד, בו שרתה השכינה.**

זהו האיזון החברתי, שאחריו תרה האנושות כבר אלפי שנים. האנושות, המיטלטלת בין משטרים טוטליטריים, הרומסים את היחיד עד עפר, ואין מייחסים לו ערך מלבד תועלתו ל"מדינה", ל"עם" וכולי, לבין הדמוקרטיות הרופסות, שבהן אין כל מרכז, איש הישר בעיניו יעשה. בהן הכל מותר עד להרס עצמי

אנו מוכנים לקבל מהקב"ה הכל, גם כשהוא מדבר אלינו בליטופים וגם כשהוא מדבר אלינו בסטירות, העיקר שידבר איתנו ולא יניח אותנו ולא יתייחס אלינו. אנו בעיקר צריכים להתעסק במשימות שבהם יש לנו מה לעשות. המשימות קשורות למה שעלינו לבנות ולתקן. העיקר זה העתיד ולא העבר. צריכים להיות מרוכזים בתיקון ולא בהתבוססות בעבר.
(הרב גרילק)

"תמים תהיה עם ה' אלוקיך" אבל תמים עם בני אדם?

==========

לשאת את הראש – מי מסוגל לשאת את כל הכובד הזה שבראש?הזיות וחלומות,צקוות ואכזבות,רעיונות והברקות,שאלות וספקות,הרהורים וערעורים,מי יכיל את תערובת זו של הראש וכאבי רוש? אבל הראש היהודי, ראש בני ישראל,שספג באלפי שנות ריבונות ונדודים, הראש שסיפק לבני עמנו את כל ההתנסויות, הוא הראש לכל איבר שבגוף האומה להחיש לנו גם את התרופה...

9

עַ ז כַּ נָּ מֵ ר – נֶאֱמָנוּת עַזָּה?

+הַ נָּ מֵ ר
נֶאֱמָן לַ חֲ בֵ רְ ב וּ ר וֹ תָ
י ו
וְלֹא יְמִירֵן - הַאִם
הַנֶּאֱמָנוּת מַקִּיפָה גַם אֶת...
חֲ בֵ ר וֹ תָ י ו ?

שַ אֲ גַ תּ הָ אַ רְ יֵ ה

רַעֲמָתִי הִיא

סֵמֶל לְאַהֲבָה

לֹא לְהַעֲרָמָה

כְּמוֹ הַשּוּעָל

חֲ מ וֹ ר - נִשְׁאָר בְּעַקְשָׁנוּתוֹ הַיּוֹם וּמָחֳרָתַיִים

חֲ מ וֹ ר -
נוֹעֵר וְגוֹעֵר
בְּמִי שֶׁאֵינוֹ מִתְעַקֵּשׁ
לִקְרוֹא סְפָרִים
וְלֹא רַק לִגְלוֹשׁ בָּאִינְטֶרְנֶט

=-=

כְּכֶבֶשׂ לֹא יוּבַל לִטְבוֹחַ

הָבָה נִהְיֶה מְשֻׁבָּטִים כִּכְבָשִׂים

הַהוֹלְכִים בְּתָמִים וְאֵינָם שׁוֹתְקִים עַל עַוְלוֹת אֹרַח הַחַיִּים

+דּוֹר דֵּעָה

דור המדבר נקרא ׳דור דעה׳, דור שקיבל את התורה והנחיל לנו את יסודות האמונה עד עצם היום הזה. מעשיהם לא הצטמצמו רק לדורם, אלא השפיעו על כלל ישראל. מה שהם פעלו אז, הטביע את רישומו בנפשות ישראל עד סוף הדורות. לכן גם דברים שנראים זמניים, נהפכים לנצח בגלל גודל חשיבותם. דור המדבר חי במשך ארבעים שנה ברמה רוחנית גבוהה בגילוי שכינה ולימוד תורה מפי אדון הנביאים, מציאות זאת השפיעה עמוק בנפשות בני ישראל - ומה שנחרת עמוק יותר בנפשם עבר לדורות הבאים ונתן את הכוח הרוחני לעמנו להתמודד בכל המצבים המיוחדים שעבר בזמנים הקשים.

-=

אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ

עָם הָרוּג הָרַגְתָּ, הֵיכָל שָׁרוּף שָׁרַפְתָּ, קֶמַח טָחוּן טָחַנְתָּ. כְּלוֹמַר: כְּבָר נִגְזַר עֲלֵיהֶם לְהֵהָרֵג וְעַל הַהֵיכָל לְהִשָּׂרֵף, וְלֹא בְכֹחֲךָ וּבִזְרוֹעֲךָ עָשִׂיתָ כֵּן אֶלָּא בִּגְזֵרַת ה׳.

סנהדרין צו/ב

בַּחֲטָאֵינוּ נִתְמַעֵט וְתַשׁ, כִּבְיָכוֹל, כֹּחַ גְּבוּרָה שֶׁל מַעְלָה, אֶת מִקְדַּשׁ ה׳ טִמְּאוּ, כִּבְיָכוֹל, הַמִּקְדָּשׁ הָעֶלְיוֹן, וְעַל יְדֵי כֵּן הָיָה לָהֶם כֹּחַ, לִנְבוּכַדְנֶצַּר וְטִיטוּס, לְהַחֲרִיב הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַטָּה, הַמְכֻוָּן נֶגֶד הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה, וְזֶה הוּא שֶׁאָמְרוּ ׳קְמְחָא טְחִינַת טָחַנְתָּ׳. הֲרֵי כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ הֶחֱרִיבוּ נְוֵה מַעְלָה, עוֹלְמוֹת עֶלְיוֹנִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַמָּה הֶחֱרִיבוּ רַק נְוֵה מָטָּה״.

״שִׂפְתֵי חַיִּים״[ג] מוֹסִיף: ״כְּמוֹ שֶׁחֻרְבַּן הַמִּקְדָּשׁ הִתְאַפְּשֵׁר רַק עַל יְדֵי חֻרְבַּן הַקְּדֻשָּׁה, כָּךְ כְּדֵי לִזְכּוֹת לְבִנְיָנָהּ, רֵאשִׁית צָרִיךְ לִבְנוֹת אֶת הַקְּדֻשָּׁה. וְזֹאת, עַל יְדֵי עֲבוֹדָתֵנוּ בְּקִיּוּם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁאָנוּ מַשְׁפִּיעִים בְּמַעֲשֵׂינוּ עַל תִּקּוּן הַבְּרִיאָה, לַהֲבִיאָהּ אֶל תַּכְלִיתָהּ וּלְהָשִׁיב אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִשְׁלֵמוּת מַעֲלָתָהּ. אָז נִזְכֶּה גַּם לְבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה״.

עוֹרֵר לִשְׁאוֹל

המהר"ל מפראג מסביר, שהדרך היחידה ללמד משהו חדש, היא לגרום לתלמיד לשאול איזו שאלה לפני כן. כאשר התלמיד שואל שאלה, אנו יודעים שנוצר בו איזה חסר, איזה צורך מסוים – ורק כאשר קיים בו החלל הזה, רק אז יכולה התשובה שלנו להגיע, למלא את החלל הזה ולספק את סקרנותו של התלמיד. אך אם לא תופיע לה השאלה הראשונית, נוכל להיות בטוחים, שלא קיים בתלמיד שום מקום בשביל התשובה, שאנו רוצים לענות לו.

צְעָדָה מְאֻזֶּנֶת

הרב שמחה בונים מפסישחה (חי במאה ה-19 באירופה), נהג לשאת עמו תמיד, שני פתקים קטנים בכיסי מעילו – האחד היה בכיסו הימני והשני בכיס השמאלי. על אחד הפתקים היה רשום המשפט התלמודי: ״בשבילי נברא העולם כולו״ (מסכת סנהדרין, דף ל״ח ע״א). על הפתק השני היו רשומות מלותיו של אברהם אבינו: ״ואנוכי עפר ואפר״ (בראשית י״ח:27). כך הצליח הרב לזכור, שישנם מצבים בהם עליו לעשות צעד קדימה ולנקוט עמדה, אך גם קיימים מצבים, בהם יותר נכון לעשות צעד אחד לאחור ולשתוק..

7

+מְנוּ וְעִצְרוּ

אלו סימנים שניתנו לקריאת פרשת במדבר לעולם לפני חג השבועות, ומשמעה מנין בני ישראל,שבו פותח הספר ופרשת במדבר. המלה "מנו" מרמזת אפוא על המניין מפקד בני ישראל, והמלה "עצרו" מרמזת על העצרת, היא חג השבועות, החג שלעולם יחול אחרי פרשת במדבר. (בשנה מעוברת גם אחרי הפרשה השנייה נ-ש-א).ספר במדבר הוא ספר המסע. וכך הם חיינו -מסע נמשך. אנחנו מדינה בדרך. אין עומדים אלא מתנועעים.זזים והולכים. חונים והולכים, מתפזרים ונקבצים.האירועים המתוארים בספר במדבר הם קורות עמנו המסמלים גם את מסעי החיים של ישראל מדור לדור. חיי יחידים וקהילות, חורבן,נדודים,פזוריה של אומה המתקבצת שוב לחידוש ריבונותה.נדודים ועליות,פיגועים ושמדות, פוגרומים ושואה איומה שורשיהם בקורות הליכותינו במדבר תלאובות ובמדבר העמים אלי ארץ ברוכה. יש בארועים אלה, המזוגים בכל דור, משום קורטוב עונש ותוכחה שאנו פורעים על חטאי אומה.

==========

למן חטא העגל והמרגלים שבמדבר. סבל ארועים המעורר בנו את ההדרכה והאזהרה, הלימוד והלקחים להיזהר ממוקשים אורבים של שנאה וחולשה, סטייה ודבקות. מַפַּץ ה מ ד ב ר מַזרים את האנרגיה הממשיכה להפעים את חייה של אומה בדרכה ומסעה.

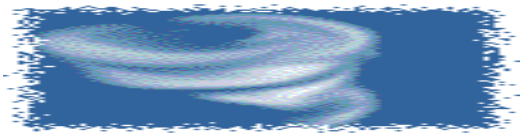

+אָדָם כְּעֵץ

כי האדם עץ השדה – פורש את ענפיו לכאן ולכאן. נופו מכונס או מתפשט. גזעו איתן או מכורסם. שורשיו נוקבים ויורדים או חשופים כורידים מצומקים על פני הקרקע. יש שמחסה בצלו ועַלְוָתו ירוקה ונינוחה ויש שכוחו בקוֹצו וחוֹחוֹ. כך צד זה וצד זה באדם המשול לעץ. צד של חירות וצד של עבדות. צד של ענוה וצד של התנשאות. רב צדדיות המתפצלת מגזע יניקתו.הַרְכבה של זנים, ייחורים תחובים המשפיעים ומשנים וסוללים את נתיב התפתחותו.

6

+סְגוֹר לֵב

אֵיךְ נִפְתַּח לֵב סָגוּר? בַּהֲטָפַת מוּסָר? בְּתוֹכְחוֹת תִּיקוּן? בְּהַרְבָּצַת אֵיזֶה נְאוּם?
בְּמוּבָאוֹת שֶׁל חֲכָמִים? בְּיֶדַע שֶׁל מִתְחַכְּמִים? בְּמוּמְחִים הַמִּתְיַמְּרִים
לִפְתּוֹחַ לְבָבוֹת נעוּלִים? הַאִם לֹא לְהֵעָזֵר בְּחָכְמַת אֵם אוֹהֶבֶת?
בְּבִינַת אָב מְלַטֶּפֶת? בְּיַד חָבֵר אוֹ חֲבֵרָה תּוֹמֶכֶת וְחוֹבֶקֶת?
עֲדִיפָה כָּל כָּתֵף עוֹמֶסֶת הַזּוֹנַחַת עֵצוֹת שֶׁל רַחֲמִים, וּמַעֲנִיקָה הֲבָנָה מִתְבַּקֶּשֶׁת,
הַטִּפּוּל הַחִיּוּנִי, הַהֶכְרָחִי, בִּמְצוּקַת הַמַּשְׁבֵּר הַנּוֹכְחִי הִיא הַהַפְשָׁרָה תּוֹךְ הִזְדַּהוּת,
לֹא בְּהִתְנַשְּׂאוּת, בְּשַׁחְצָנוּת, שֶׁל פּוֹתֵר מַצָּבִים וּפוֹטֵר כְּאֵבִים!
הַמַּפְתֵּחַ לְסִגּוּר הַלֵּב הוּא אַהֲבָה לֹא בְּחִבּוּק דֹּב מְדוֹבֵב דִּבְרֵי שִׁגְרָה.
תְּמוֹךְ וְאַל תִּהְיֶה אַלּוּף הַ"סְּמוֹךְ".

+סְפִירָה וּסְפֵירָה

אדם אינו מספר. אלה שביקשו להכחיד את זהותו חקקו בזרועו את המספר.
ככה, סתם, איזה חפץ, פריט שאינו נחשב, שאין לו שם.
אבל אנו אומרים: לכל אדם יש שם. לכל אדם יש סְפֵּירה לא מספר,

I'M NOT A NUMBER

הסְפֵּירה צומחת עם גידולו מתוך מכורתו, מורשתו, ומנשאת אותו לגובהי יכולתו,
להרקיע עדי רום יצירתו.
וכשם שכל אדם מישראל רואה את עצמו בליל הסדר כאילו הוא יצא ממצרים,
כך כל אדם מישראל רואה גם הוא את המספר החקוק בזרועו,
ומתנער מתוך אפרו, להעפיל להזמת מזימת אויביו ולחדש את תקומתו.

כיצד יוצרים יתר פתיחות בקודקודו של אדם?
על ידי ב ק ע ל ג ו ל ג ו ל ת...

5

+מִקְצַת שִׁבְחוֹ שֶׁל אָדָם

חכמינו מזהירים, כי הדיון הציבורי בהצלחתם של אחרים צריך להיות מוגבל, כיוון שעצם ההכרזה על ההצלחה, מהווה הזמנה לרכילות שלילית ולמתקפה. כיוון שזאת התגובה האנושית המתבקשת, היהדות רואה באדם המשבח אדם אחר, אחראי לתגובות השליליות הבלתי נמנעות שיבואו בעקבות השבח. ה"חפץ חיים" מלמד, שאסור לשבח אדם בנוכחות קבוצת אנשים, גם אם אין משבחים אותו בהפרזה ולא ידוע שמישהו לא אוהב אותו. קרוב לוודאי שמישהו יאמר משהו משפיל על האדם שהוא מושא השבחים.

למותר לציין שאין להתעלם מהצלחה של אחרים, אולם קיצוניות זו אינה הכרחית. תמיד ניתן לפנות ישירות לאדם, ולומר לו בדיוק מה שהוא משתוקק לשמוע מחבריו: "מזל טוב. עבדת קשה להשיג זאת, וזה מגיע לך. הלוואי שתמשיך להצליח". הטוב ביותר יהיה אם נתכוון לכך.

הוֹצָאַת דִּבָּה

הוצאת דיבה על אדם משולה לרצח.הערות בלתי פוסקות לגבי התנהלות הקריירה של אדם כלשהו מזיקות בדרכים רבות. הן מערערות את בטחונו של מחפש העבודה, הן מזהמות את מוחו של המעסיק הנוכחי או של מעסיק פוטנציאלי והן הורסות את הכבוד של האדם בקהילה. הן גם מאפשרות לדובר לעסוק פחות בחייו וגורמות לו להרגיש שאנן ושבע רצון בבינוניותו. כך, למעשה, הן פוגעות גם בדובר עצמו – הן רוצחות את החזון שלו לגבי גדולתו האפשרית.

+בִּקֹּרֶת בְּהַצְלָחַת הַזּוּלַת

הדחף לבקר הצלחה של אחרים הוא עתיק יומין, היריבות הראשונה בין אחים, בסיפור הפשוט של קין והבל, מעלה שתי דוגמאות לאופן שבו ניתן להגיב להצלחתם של אחרים – אחת בריאה והשנייה הרסנית.

קין מחליט ליצור משהו חדש, "מנחה" לה'. הרי זה רעיון טוב וקין הוא הראשון שעושה זאת. הבל מגיב בדרך חיובית: הוא רואה את מעשיו של אחיו המכבד את ה' והוא מחליט לחקות אותו, על ידי העלאת מנחה משלו.תגובתו של הבל מדגימה כיצד אנו אמורים להגיב לחידושים של אחרים. להשתמש בהם בתור דוגמאות הראויות לחיקוי, לקבל מהם השראה, להתעלות מעל עצמנו ולהותיר את החותם הטוב ביותר שאנו יכולים על העולם. כיצד היה העולם נראה, אילו בכל פעם שהיינו רואים מישהו מצליח, היינו משתמשים בקנאה, כדי להתאמץ ולהפוך את חיינו למוצלחים יותר? תארו לעצמכם מה היה קורה, אילו היינו מקנאים בענווה והקרבה עצמית של אחרים, באותה מידה שאנו מקנאים בעושר ובכבוד לו הם זוכים...מנחתו של קין הייתה מהעלוב שביבול האדמה ומנחתו של הבל הייתה מן המובחר שבצאן.
הבל השתמש במנחתו של קין כרעיון, אך שיפר אותו על ידי מתן מנחה מהאיכות הטובה ביותר. הבל השקיע את כל כולו בפרוייקט שלו.הצרות מתחילות לאחר שה' מאמץ את מנחתו של הבל, אך לא את זו של קין. כשקין רואה שה' מקבל את מנחתו של הבל, הוא לא מתבונן פנימה, כדי לראות כיצד יכול היה להשתפר. במקום זאת, הוא הופך להיות ממורמר ומדוכא.בשלב זה פונה ה' ישירות לקין ואומר, **"למה חרה לך ולמה נפלו פניך; הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב, לפתח חטאת רובץ ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו"** (בראשית ד', ו-ז). ה' מראה לקין שהשקעת מאמץ גדול יותר, היא הדרך להצלחה. ה' אומר לקין לעשות את מה שעשה אחיו, להשקיע את המיטב ולהשתמש בהבל כמודל לחיקוי.
מה שקורה לאחר מכן ממחיש לנו את הבחירה השגויה, הבחירה שאנו מתפתים לבחור מדי יום. במקום להשקיע בשיפור עצמנו, אנו עסוקים בהרס אחרים.קין רוצח את אחיו.

הצפייה בהצלחתם של אחרים יוצרת אצלנו מתח. אנו שואלים את עצמנו, **"האם אני מסוגל להצלחה כזו?** קיימות שתי דרכים לפתרון המתח:

- לעבוד קשה כדי לגלות את התשובה לשאלה, 'האם אני מסוגל להצליח בכוחות עצמי?'
- להקטין את ההצלחה של אחרים, לרמוס אותה, למחוץ אותה, לרצוח אותה.

==========

אמתחת הכסף

This year, July has 5 Fridays, 5 Saturdays and 5 Sundays. This happens Once every 823 years. This is called money bags. So, forward this to Your friends and money will arrive within 4 days. Based on Chinese Feng Shui. The one who does not forward.....will be without money

=-=-=-=-=-=

This year we're going to experience four unusual dates.

1/1/11, 1/11/11, 11/1/11, 11/11/11 and that's not all...

Take the last two digits of the year in which you were born - now add The age you will be this year,

The results will be 111 for everyone in whole world. This is the year of The Money!!!

The proverb goes that if you send this to eight good friends money will Appear in next four days as it is explained in Chinese FENGSHUI.

Those who don't continue the chain won't receive.....

Its a mystery, but its worth a try. Good luck.

==========

כ ל ב י ם

מ ע ו פ פ י ם

3

נִזְכֹּר אֶת הַבְּרִית

הרבי מקלויזנבורג, **הרב יקותיאל יהודה הלברשטם** (1904–1994). הרב הלברשטם ,שמוצאו היה מרומניה, היה אדם גדול מבחינה רוחנית. הוא איבד 11 ילדים בשואה ומעולם לא ישב שבעה משום שהיה עסוק בהצלת חייהם של אנשים רבים ככל יכולתו. אחרי המלחמה הוא התיישב באמריקה והקים קהילה חסידית מפותחת. לאחר מכן הוא עבר לגור בישראל ובין השאר הקים את בית החולים לניאדו בנתניה.

==========

מסופר כי בשבת אחת, בקריאת פרשת התוכחה "בחוקותי" הנמיך הבעל קורא את הקריאה, כמקובל, אבל הרב לפתע נזעק וצעק בקולי קולות "הֶעכֶּער, הֶעכֶּער", כלומר הגבה קולך בעל הקורא כדי להשמיע בפני ריבון העולם שמיצינו כבר את כל התוכחות הנוראות המגוללות עלינו בפרשה זו בויקרא וצריך להדגיש את הפסוקים: "וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור..." (כו, מב)

המֶסֶר ברור: לעולם לא אנטוש את ארצי שלי או את בני עמי. הברית עם אמריקה ואובאמה חשובה לאין ערוך, אבל יותר מכל עלינו לזכור את הברית שכרתנו א ת ו, נזכור אותו ואת הברית השוררת בינינו. וכך בהילולת בר-יוחאי, בשמחת יום ירושלים ובחג השבועות נחזור ונקבל את ברית התורה בשמחה.

==========

ר' עקיבא ותלמידיו - חֲמוּשִׁים ע"י חֲמִישָׁה

שנים עשר אלף זוגי תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגְבַת עד אַנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. והיה העולם שמם עד שבא **רבי עקיבא** אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם, **רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע** והם הם העמידו תורה אותה שעה. תנא: כולם מתו מפסח ועד עצרת אמר רב חמא בר אבא ואיתימא ר' חייא בר אבין כולם מתו מיתה רעה. מאי היא? אמר רב נחמן: אסכרה".(יבמותסב:) ובמדרש (רבה קהלת יא ה) מסופר שרבי עקיבא פחד שהתלמידים החדשים יקרה להם כמו שקרה לראשונים מה עשה? "אמר להם: הראשונים לא מתו אלא מפני שהייתה עיניהם צרה בתורה זה לזה.אתם לא תהיו כן.מיד עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה". התורה של חמשת התלמידים של רבי עקיבא הללו באמת ממלאת את כל הארץ תורה. לא רק בדורם אלא גם בדורנו. שהרי התורה שיש לנו היום אלף שמונה מאות שנה אחר פטירתם היא ממה שהם לימדו אותנו ואת בני דורם. שהרי רוב המשניות שלא כתוב בהם שם חכם הם דברי רבי מאיר. וכדברי הגמרא (בסנהדרין דף פו/א) "דאמר רבי יוחנן סתם מתניתין - רבי מאיר, סתם תוספתא - רבי נחמיה, סתם ספרא - רבי יהודה, סתם ספרי - רבי שמעון וכולהו אליבא דרבי עקיבא". גם סתם זוהר הוא מרבי שמעון. ובזה הם מילאו את הארץ תורה ולא שמרו אותה רק לעצמם.כך גם ניתן התיקון לעשרים וארבע אלף תלמידים ראשונים.

מחידושי האקדמיה ללשון העברית אביטל מדסון /הפקולטה למדעי החברה
/האוניברסיטה העברית בירושלים/טל. 02-5883384

לבוש הדוק לגוף = בגד כפת

הכינו תה גרוע = חלטורע

ספר רב מכר = שיא במו"ל

חלום של כל מורה = גיר אוטומטי

נער מעלית = פעיל עליה

הכריח אותו לטעום מהמרק = דן אותו לכף חובה

שים הרבה תותים = תות-הנח-המון

נעלי יבוא = מעור הגולה

נעלי יצוא = עור לגוים

ערבוב יינות = כוהליציה

מכון לג'ודו = קורס מ"כים

שריקת הקומקום = שמחה לאד

ישראלי שלא יצא לחו"ל = אסיר ציון

אירוע חגיגי בחיי הנעל = עליה לרגל

אוטובוס = תנועת המושבים

ספונג'ה = פעילות שוטפת

בא ארצה עם גויה לשעבר = מעלה גרה

עצם בלתי מ זוהה במריבה משפחתית = צלחת מעופפת

שופר זול = במחיר הקרן

שבשבת = מורת רוח

תאומים זהים = היינו אח
רוקד במעגל = חג שמח

1
+כהרף עין

כהרף עין החיוך שלנו יכול להאיר את יומו של מאן-דהו. כהרף עין ה"בוקר טוב" שלנו יכול לגרום למישהו להרגיש ששמים אליו לב. כהרף עין ה"מה נשמע?" שלנו יכול לגלות למישהו שאיכפת לנו ממנו. כהרף עין אנחנו יכולים להרים מסמך שנפל לעמית לעבודה. כהרף עין אנחנו יכולים להכניס מטבע למדחן כדי שמישהו לא יקבל קנס. ב(קצת יותר מ)כהרף עין, נוכל לעזור למישהו לסחוב את הקניות למכונית שלו. כהרף עין, אנחנו יכולים להחזיק דלת פתוחה, לוותר על מקום ישיבה או לתת למישהו עם שני מוצרים לעקוף אותנו בתור לקופה. כהרף עין אנחנו יכולים להזמין מכר חדש לצאת איתנו לארוחת ערב. כהרף עין אנחנו יכולים להתחייב לחיים שלמים של אמון ונישואין. כהרף עין אנחנו יכולים לומר "אני אוהב/ת אותך" – ולהתכוון לזה. כהרף עין, אנחנו יכולים לומר תודה רבה לה', על כל הדברים הטובים שהוא נתן לנו.

רגעי ההווה מלאי עוצמה. אסור לנו לפטור אותם או להתייחס אליהם בזלזול. החיים – שלנו ושל הסובבים אותנו – יכולים להשתנות, כהרף עין.

ימים ותפקודם

יש שני סוגי ספירות מפסח לשבועות שבהם מונים גם ימים וגם שבועות.בצירוף זה יש שתי בחינות הנצרכות להבנת תפקידם של ימים אלו. ספירת השבועות מציינת את המטרה שבסוף הדרך. ספירת הימים מציינת את החשיבות שיש לכל יום ויום.

בהבנת הספירה של שתיהן יחד גלום מוסר נעלה.

לימוד התורה, כך מסרו לנו רבותינו, צריך להיעשות באופן של חידוש מתמיד. "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים!". איך עושים את זה? כיצד היא הדרך לשמר את הרעננות וההתחדשות יום-יום? למשך כל החיים? בספרי המוסר והחסידות ניתנה ההדרכה, להתבוננות ברעיון המובא לעיל. בהעמקת ההבנה של גודל היעד, החשיבות הנעלית של תלמוד תורה, ומה שניתן להשיג על ידה. ובצירוף ההכרה בכך שהזמן מוגבל, וחיי שבעים שנה יכולות לחלוף די מהר. אין יום אחד פנוי לבזבז, צריך לנצל כל רגע.

+יצירתיות

מהו הכוח שיש בלבו של כל אדם לא להיכנע לתחושה הטבעית האומרת "אי אפשר להצליח בזה", אלא להתגבר ולומר: "הנני! אני אשקיע, אעשה, אצליח. אני בטוח שבעזרת השם אקבל את הכוחות הנדרשים כדי להצליח במשימה, אם כי מעולם עוד לא עשיתי דבר שכזה".
זהו כוח היוצר יש מאין. זוהי יצירתיות הפותחת אפשרויות שכאלה – אפשריות שרוח נכאה לעולם לא תעלה על דעתה אפילו בתיאוריה.

הרבה יש ללמוד מנועזים,יוזמים,מאלה שמצאו בליבם כוחות ויכולות שנוצרו מ'נשיאות הלב' שלהם.כמותם כל אחד מסוגל ליותר!